Pojedyńczy numer 20 groszy. Nakład 34 000 egzemplarzy. Numer obejmuje 20 stron.

DZIENNIK BYDGOSKI

Wychodzi codziennie z wyjątkiem niedziel i świąt. Drukiem i nakładem „Drukarni Bydgoskiej“ Spółki Akc.

PRENUMERATA:

w ekspedycji i **agenturach w Bydgoszczy** z dodatkiem tygodniowym „SPORT POMORSKI“ wynosi **kwartalnie 8.25 zł.**, na pocztach **przez listowego w dom 9.33 zł.** — **Miesięcznie 2.75 zł.**, przez listowego **w dom 3.11 zł.** pod opaską w Polsce **5.00 zł.**, do Francji i Ameryki **7.50 zł.**, do Gdańska **4.00 guldeny**, do Niemiec **4.00 marki.** — W razie przeszkód w zakładzie, spowodowanych wyższą siłą, strajków lub t. p., wydawnictwo **nie odpowiada za dostarczanie pisma**, a prenumeratorzy **nie mają prawa** do odszkodowania. Redaktor przyjmuje od godz. 11—12 w południe oraz od godz. 5—6 po południu. Rękopisów Red. nie zwraca. — Redaktor odpowiedzialny **Henryk Ryszewski.** Ekspedycja (centrala: Poznańska 30 — filja: Dworcowa 2) otwarta od godziny 8 rano do godziny 6 wieczorem bez przerwy.

Adres redakcji i administr. ul. Poznańska 30

OGŁOSZENIA:

20 groszy od wiersza milim., szerokości 38 milim. Za reklamy od milim. na stronie przed ogłoszeniami 67 milim. **50 groszy**, w tekscie na drugiej lub dalszych stronach **75 groszy.** Drobne ogłoszenia słowo tytułowe **20 groszy**, każde dalsze **10 groszy**; dla poszukujących pracy 20% znizki. Przy częstem powtarzaniu udziela się rabatu. Przy konkursach i dochodzeniach sądowych wszelkie rabaty upadają. — Ogłoszenia zagraniczne 100% nadwyżki. — Ogłoszenia skomplikowane 20% nadwyżki. — Za terminowy druk i przepisane miejsce ogłoszenia — Administracja nie odpowiada.
Miejsce płatności i prawem dla wszelkich sporów sądowych jest Bydgoszcz.
Konta bankowe: Bank Ludowy — Bank M. Stadthagen T. A.
Konto czekowe: P. K. O. nr. 203713 Poznań.

Telefon administracji 315. — Tel. filji 1299. Telefon naczelnego redaktora nr. 316. Telefon redakcji 326

Numer 59. | BYDGOSZCZ, niedziela dnia 13 marca 1927 roku. | Rok XXI.

Stresemann buja.

Niemiecki minister spraw zagranicznych jest kapitalny. Zdaje mu się, że świat o wszystkiem zapomniał i można mu dziś opowiadać bajeczki o pokojowem usposobieniu Niemiec. Mowa jego, wypowiedziana w Genewie do dziennikarzy, robi wrażenie środka usypiającego. Skutek jego zależy od tego, czy zwłaszcza sąsiedzi będą chcieli być uśpieni. Atoli sąsiedzi dobrze pamiętają nietylko okoliczności, w których wojna wybuchła, lecz i inne. Gdyby w 1914 r. była istniała Liga Narodów a Niemcy byli czuli się tak silni, jak to istotnie miało miejsce, wojna byłaby wybuchła, jak wybuchła — mimo pałacu pokoju w Hadze.

Zaprzeczenie, że Niemcy nie mają tajnych układów z Rosją sowiecką, jest tyle warte co inne niemieckie twierdzenia. Rosja dostarcza Niemcom **masami broń i amunicję**, jak tego świeżo mieliśmy dowody, a liczne fabryki niemieckie w Rosji gromadzą zapasy materjału wojennego — na wszelki przypadek.

Od Rapallo, gdzie rozpoczęły się knowania sowiecko-niemieckie, stosunki między Niemcami a Bolszewją nie ustają. Ogromny budżet Reichswehry zawiera wiele pozycyj, które przeznaczone są na tajne cele, sięgające do Moskwy. Dla tego pp. nacjonaliści zgodzili się bez dyskusji na ten budżet niewielkiej stosunkowo siły zbrojnej, który w przeliczeniu na złote jest prawie tak wielki, jak cały budżet państwa polskiego.

I to ma świadczyć o pokojowości pp. Deutschnationale, którzy przecież tylko o rewanżu marzą.

Niech więc p. Stresemann nie buja, bo sąsiedzi wiedzą nietylko o tajnych składach amunicji i tajnych fortyfikacjach, ale znają także umysłowość niemiecką, a ta zaiste nie ma nic wspólnego z pokojem. Nie uśpi p. Stresemann ani nas, ani dyplomacji, której się trochę oczy otworzyły, gdy Niemcy bez powodu zerwali układy handlowe z Polską i na nią odpowiedzialność chciały zrzucić.

XXIII zjazd delegatów Związku Katolickich Towarzystw Robotników Polskich archidiecezji gnieźnieńskiej i poznańskiej odbędzie się **w Poznaniu 19 i 20 bm.** w sali **Królowej Jadwigi.** Część sprawozdawcza w sobotę wiecz. od 8,15, część referatowa w niedzielę od 9,30 przed południem. Nabożeństwo z kazaniem w niedzielę o godzinie 8 u Fary. Tematy: 1) Uświadomienie społeczne robotnika polskiego jako zadanie naszych Towarzystw, 2) robotnik polski w służbie kościoła i państwa, 3) referat organizacyjny. Wstęp za legitymacjami, któremi służy sekretarjat generalny Związku od 16 bm. począwszy (Św. Marcin 69, II ptr.)

Śp. kardynał Ledochowski spocznie w Katedrze gnieźnieńskiej.

Poznań, 11. 3. (PAT.) „Nowy Kurjer“ donosi, że J. E. ks. prymas Hlond wszczął starania celem sprowadzenia zwłok ks. kardynała Ledóchowskiego z Rzymu do Poznania, a następnie do Gniezna i złożenia ich w katedrze gnieźnieńskiej.

O sprowadzenie prochów Słowackiego do kraju.

Warszawa, 12. 3. (Tel wł.) Do Warszawy przybyli członkowie prezydjum komitetu, zajmującego się sprowadzeniem do kraju prochów Juljusza Słowackiego. Złożyli oni podziękowanie Prezydentowi Rzeczypospolitej, Marszałkowi Piłsudskiemu i wicepremjerowi Bartlowi, za wybitne poparcie i stałe okazywanie pomocy.

Bomba rozniosła redakcję i drukarnię.

Zamach polityczny w Kownie.

Warszawa, 12. 3. (Tel. wł.) Dziś o godzinie 5 rano redakcja i drukarnia organu ludowego „Lijetnos Zinias“ w Kownie została całkowicie zniszczona przez zamach bombowy. Wszystkie maszyny, oraz urządzenia doszczętnie zrujnowane. Nastąpiły duże eksplozje w krótkich odstępach czasu. Przypuszczają, że zachodzi tu akcja terroru politycznego.

Ostra nota Sowietów do rządu pekińskiego.

Szanghaj, 11. 3. (PAT). Rząd sowiecki wystosował do rządu pekińskiego drugą notę w sprawie zatrzymania parowca „Pamiat Lenina“. Nota zredagowana jest w tonie ostrym i podaje do wiadomości rządu pekińskiego, że wszelkie pogwałcenie bezpieczeństwa kurjerów sowieckich zmusi rząd rosyjski do zastosowania środków wyjątkowych.

Prąd wysokiego napięcia
w urządzeniu telefonicznem

zniszczyłby aparaty i przepalił kable.
Nasz system nerwowy, to takie urządzenie telefoniczne, jednakże o daleko delikatniejszych aparatach i wiele subtelniejszej sieci przewodów.
Tego arcydzieła przyrody nie wolno drażnić codziennie takiemi środkami podniecającemi jak kofeina, jeśli nie ma ono przedwcześnie odmówić posłuszeństwa.
Zostawmy kofeinę tym, którzy, czy to z obojętności, czy też z innych powodów nie dbają o swoje zdrowie, a używajmy tylko

KAWĘ HAG
prawdziwą kawę bez kofeiny

Aromat jej nieprześcigniony, w smaku znakomita!
Kawę Hag można nabyć wszędzie.

Do firmy KAWA HAG, GDAŃSK

Załączone: zł. 1.— w znaczkach pocztowych.
Proszę o przesłanie paczki próbnej Kawy Hag.

Nazwisko: _____
5533
miejsce: _____ ul. _____

Porozumienia w sprawie zagłębia Saary nie osiągnięto.

Genewa, 11. 3. (PAT.) Wobec niemożności całkowitego porozumienia między delegatami Francji i Niemiec, w niektórych punktach spornych, dotyczących zagłębia Saary, obie strony przedstawią tylko swoje tezy na publicznem posiedzeniu Rady. Rząd francuski opiera się na projekcie kompromisowym, opracowanym i uchwalonym jednogłośnie przez komisję rządzącą zagłębia Saary. Sprawa ta zadecydowana będzie przez Radę Ligi Narodów większością głosów.

Śledztwo w aferze „Gazety Robotniczej“.

Warszawa, 12. 3. (Tel. wł.) W związku z onegdajszym napadem dwóch oficerów z 73 pp. na redaktora „Gazety Robotniczej“ Sławika, przybył do Katowic prokurator przy sądzie wojskowym D. O. K. Kraków, major Żebrowski, który przeprowadził szczegółowe dochodzenia. Po przesłuchaniu świadków i stwierdzeniu wizji lokalnej sporządził prokurator specjalny szkic sytuacyjny. Sprawę skierowano na drogę postępowania sądowego.

Gimnazjaliści strajkują,

ponieważ wojewoda zabronił im mieszać się do polityki.

Warszawa, 12. 3. (Tel. wł.) Młodzież gimnazjalna w Wilnie zapowiedziała na dzień wczorajszy strajk. z powodu okólnika wojewody, zabraniającego brania udziału w zebraniach politycznych. Skutkiem ostrego wystąpienia władz, nie przyszło do demonstracji.

Pisarz Mann w Warszawie.

Warszawa, 12. 3. (Tel. wł.) Wczoraj przybył tu znany pisarz niemiecki Tomasz Mann na zaproszenie polskiego Pen-Klubu. Wieczorem odbył się w hotelu Europejskim bankiet, a później raut. Dziś podejmować będą gościa hr. Braniccy w Wilanowie, wieczorem zaś poselstwo niemieckie. Ks. Janusz Radziwiłł wyda śniadanie w poniedziałek.

Warta wylała!

Poznań, 11. 3. (PAT.) Prasa podaje, że Warta znowu przybiera i że wody jej zalały już tamę berdychowską.

Groźny wylew Narwi pod Zegrzem.

Warszawa, 12. 3. (AW.) Pod Żegrzem nastąpił wczoraj groźny wylew rzeki Narwi spowodowany przez zator lodów jaki wytworzył się na całej szerokości rzeki. Zalane zostały wioski Wulka i Kępa Hilkowska na przestrzeni 1½ km. Zator grozi zniszczeniem mostu kolejowego. Saperzy przystąpili do akcji ratunkowej.

Z bandytami się kumał, z bandytami będzie siedział.

Warszawa, 12. 3. (Tel. wł.) Podkomisarz policji Dobiecki, uwięziony na Pawiaku, który mimo swego stanowiska szedł na rękę bandytom, stanie przed sądem w pierwszej połowie kwietnia. Grozi mu więzienie od roku do 6 lat.

Fałszywa gra w karty.

Rząd wypiera się swoich benjaminków prasowych a równocześnie napycha im ich przepaściste kieszenie.

Po „Głosie Prawdy“ przyszła kolej na „Epokę“. Rząd wyparł się, jakoby była jego organem... Otóż, p. Mortowicz (C. Hr. Zan) w „Rzeczypospolitej“ utrzymuje, że z dowodami w ręku wykazać może zupełną zależność pisma od Prezydjum Rady Ministrów. Dziennik odbija się w drukarni państwowej, pobiera zasiłki pieniężne ze skarbu i podlega wydziałowi prasowemu wicepremjera Bartla. W pełnej mocy pozostaje okólnik, nakazujący wszystkim urzędom i przedsiębiorstwom państwowym ogłaszanie się w „Epoce“, a „Pat“ (Polska Agencja Telegraficzna) otrzymał w tym kierunku wyraźne rozporządzenie. Tak więc jedno z najmniej poczytnych pism w Polsce zgarnia duże dochody, dzięki anonsom i pozostaje na powierzchni życia, nie docierając w poważniejszej cyfrze do publiczności.

Dodać należy, że gdy przed miesiącami przemianowano „Nowy Kurjer Polski“ na dzisiejszą „Epokę“, usunięto od podpisywania gazety w charakterze naczeln. redaktora p. Stefana Grosterna, wyśmienitego technika redakcyjnego, siłę zupełnie fachową i zastąpiono go adwokatem p. Zagórskim z Kijowa, którego łączą bliskie stosunki z szefem gabinetu w Prezydjum Rady Ministrów p. Grzybowskim i z p. Świtalskim, obecnym pomajowym dyrektorem dep. Ministerstwa Spraw Wewnętrznych.

Cała pikanterja polega na okoliczności, że czynniki rządowe odwracają się jawnie od swoich organów, aby tajnie pozostawać z nimi w najbliższej styczności i używać ich do celów swoich. Wszędzie na świecie sfery kierownicze subsydjują pewne odłamy prasy, aby pisały pod dyktatem, nigdzie jednak nie rzuca się piaskiem w oczy i nie próbuje się zaciągać bielma na oczy ludzkie po przyznaniu jakiemuś pismu wyłączności anasów rządowych.

W naszem jednak chaosie istnieją wszelkie możliwości lub raczej fałszywa gra w karty. Istotnie, dopiero świeżo „Epoka“ wystąpiła w stałej rubryce „Refleksje“ przeciw konfiskacie Ligi praw człowieka„ dokonanej przez Komisarjat Rządu. Mógłby to być dokument na korzyść twierdzeń komunikatu lub raczej podkreślenie dziwacznego pojmowania spraw u nas, odstępującego od norm powszechnie ustalonych. I właśnie to odstąpienie od norm, odtrącanie kogoś czy czego, karmionego z własnej kieszeni i tulonego do łona, jest oznaką naszej młodszości cywilizacyjnej.

a. s.

Motor benzynowy

12 konny dobrze utrzymany, mało używany wraz ze **śrutownikiem** mam na sprzedaż.

ANTONI K EFFT

Dom zbożowy, Morzeszczyn p.w. Starogard

Telefon nr. 7. (5578

Ilość posłów ma być zredukowaną do 300.

Uchwała sejmowej komisji konstytucyjnej.

Warszawa, 11. 3. (PAT). Sejmowa komisja konstytucyjna przystąpiła dziś do dalszych obrad nad projektami zmiany ordynacji wyborczej do Sejmu. Przyjęto za podstawę do rozpraw wniosek referenta pos. Głąbińskiego.

Art. 1 projektu przyjęto z pewnemi zmianami. Uchwalono mianowicie, aby ilość posłów w przyszłym **Sejmie wynosiła 300,** a następnie drugą zasadę, wedle której ilość mandatów, przypadających na dany okręg ma być ustalona w stosunku do liczby oddanych przy ostatnich wyborach głosów. Skreślono natomiast postanowienie, że ilość mandatów w okręgach miejskich będzie niezmieniona.

Dalej przyjęto wniosek Ch. D., aby nie stwarzać osobnych grup narodowościowych, lecz dążyć do zabezpieczenia reprezentacji polskiej przez zwiększenie okręgów wyborczych na całe województwa. Zastrzeżenia, jakie z kilku stron podniesiono w tej sprawie będą rozważane przez osobną podkomisję, która ma wypracować wnioski w sprawie zabezpieczenia wyboru reprezentacji polskich, który to wniosek plenum komisji rozpatrzy w związku z trzeciem czytaniem. Ponadto uchwalono na wniosek Ch. D., aby na każdy okręg wyborczy przypadały przynajmniej po trzy mandaty.

Obronność Polski dostosowaną jest do sytuacji międzynarodowej.

Warszawa, 11. 3. (PAT). Senat przystąpił na dzisiejszem posiedzeniu do rozpatrywania ustawy o poborze rekruta na rok 1927. Referent sen. Woźnicki oświadczył, że MSWojsk. na zapytanie, czy wzięło pod uwagę ostatecznie wydarzenia na terenie polityki międzynarodowej, odpowiedziało, że uczyniło to w bardzo poważnym zakresie, dostosowując obronnosć państwa do tej zmienionej sytuacji. Mimo to Polska daje dowody swojej pokojowości przez to, że nie podwyższa budżetu wojskowego i kontyngentu rekruta. Wkońcu referent poruszył sprawę skłaniania młodzieży, aby zaraz po maturze odbywała powinność wojskową.

Po przemówieniu referenta ustawę o poborze rekruta przyjęto bez zmian.

Sen. Osiński, referując budżet Ministerstwa Spraw Wojskowych stwierdził, że budżet ten jest bardzo skromny — typowo wegetacyjny. Komisja wzywa rząd, aby przedłożył projekt ustawy o funduszu obrony narodowej, który powinien być użyty tylko na zaopatrzenie armji i narodu na wypadek wojny.

Po przemówieniu sen. Banaszka (N. P. R.) zabrał głos wiceminister spraw wojskowych gen Konarzewski, który oświadczył, że w sprawie utrzymania nadal aresztu nad gen. Rozwadowskim zaszła konieczność rozszerzenia śledztwa. W każdym razie sprawa ta będzie w jaknajkrótszym czasie ukończona. Co się tyczy tzw. rugów to były one spowodowane przepełnieniem w administracyjnych urzędach wojskowych.

Po przemówieniu sen. Maciejewskiego obrady zakończono. Następne posiedzenie odbędzie się w sobotę (dziś) o godzinie po południu.

O szkoły mniejszościowe na G. Śląsku.

Genewa, 11. 3. (PAT.) Komitet trzech po dwudniowych uciążliwych pracach w których brali udział ministrowie Zaleski i Sokal zakończył swoją działalność i ustalił tekst sprawozdania dla Rady Ligi Narodów. Sprawozdanie to potwierdza stanowisko Polski, a mianowicie, **że szkoły mniejszości są przeznaczone tylko dla mniejszości.**

Bardzo zagadkowa śmierć żony grudziądzkiego dentysty.

Grudziądz, 12. 3. (tel. wł.) Onegdaj rozeszła się wieść, że żona lekarza-dentysty Dziengielewska, z Wabrów, nagle zmarła. Jednocześnie poczęto mówić, że p. D. nie zmarła śmiercią naturalną, lecz otruła się. Zawiadomiono o tem policję, która przybywszy na miejsce wypadku, zastała tylko zimne zwłoki. Zmarła leżała na łóżku w sypialni, w bieliźnie nocnej nawpół przykryta, z zaciśniętemi silnie dłońmi, ręce zaś zgięte w łokciach, pozostały wzniesione do góry. Na twarzy zmarłej zastygł wyraz bolu i rozpaczy. Lekarze, dr. Lachowski i Dr. Tietz, ustalili, że śmierć musiała nastąpić nagle i prawdopodobnie przez otrucie jakąś silną trucizną, nie jest jednak wykluczone, że przyczyna śmierci może być inna, co zresztą ustali niezawodnie sekcja zwłok, która odbędzie się dzisiaj przed południem.

Na miejscu wypadku nie znaleziono żadnego listu, któryby ewtl. mógł sprawę wyjaśnić znaleziono natomiast na szafce nocnej przy drugim łóżku pudełko ze strychniny z etykietą. Zachodzi więc przypuszczenie, że zmarła otruła się strychniną.

Na temat zagadkowej śmierci denatki krążą po mieście różne pogłoski„

KTÓŻ TEGO NIE WIE?
ŻE EKSTRAKT SŁODOWY

„MALTYNA“

wyrobu browaru Jana Götza w Krakowie, jest tym środkiem odżywczym, który wskutek swej dokładności w wyrobie i dużej zawartości Maltozy i Maltodykstryny, jest idealnym środkiem odżywczym dla dzieci i ozdrowieńców.

Wyłączna sprzedaż hurtowa:
POLSKA SP. AKC.
„PHARMA“ KRAKÓW
Mag. B. JAWORNICKI
Do nabycia w aptekach, drogerjach, sklepach odżywczych itd.

4322

Z ostatniej chwili.

Warszawa, 12. 3. (Tel. wł.) Wśród związków zawodowych w Łodzi krążą pogłoski, iż wielki przemysł zgadza się na podwyżkę zarobków o 15% zaś średni i mniejszy o 25%. czego dowodem jest, iż wielki przemysł zgłasza się do związków, chcąc podpisać oddzielne umowy.

Łódź, 12. 3. (AW.) Robotnicy miejscy proklamowali strajk, gdyż magistrat odmówił im podwyżki płac.

* * *

Warszawa, 12. 3. (Tel. wł.) Były wojewoda śląski Bilski który dotychczas pozostawał w stanie nieczynnym, przeniesiony został na emeryturę.

Notowania Giełdy Zbożowej i Towarowej w Poznaniu.

Poznań, dnia 11. 3. 1927 roku.

płacono za 100 kg. w zł.

Żyto	40,25—41,25
Pszenica	5 ,00—53,00
Jęczmień	30,00—33,00
Jęczmień b.	33,50—36,50
Owies	32,00—33,50
Groch polny	51.00—56,00
„ viktorja	78,00—88,00
Seradela	23,00—25,00
Mąka żyt. 70 proc. z wor. stan.	—59.25
„ „ 65 „ „ „ „	56 ,75
„ pszen „ „ „ „	73,75—76 75
Ziemiaki f	— 7,75
Peluszka	30,50—32 50
Otręby żytnie	27,50—28,50
„ pszen.	—27,50
Wyka latowa	35,00—37,00

Bank Polski płacił dnia 12 marca br. za:

dolary amerykańskie	8,89—8,90
funty szterlingów	43,33
franki szwajcarskie	171,97
franki francuskie	34,81
guldeny gdańskie	172.40
marki niemieckie	211,23
szylingi austrjackie	125,69
liry włoskie	39,57

Wartość złota. Minister skarbu ustalił wartość jednego grama czystego złota na dzień 12. marca 1927 r. na 5 zł. 94,84 gr.

— **Stan wody w Wiśle** przedstawiał się dzisiaj rano następująco: Zawichost 2,50, Warszawa 3,27, Płock 3,07, Toruń 4,22, Fordon 4,19, Chełmno 4,24, Grudziądz 4,55, Korzeniewo 4,91, Piekło 5.00 Tczew 4,50, Einlage 2,42, Schievenhorst 2,56. Na górnej i środkowej Wiśle bez znaczniejszych zmian. Na dolnej części Wisła pomału przybiera. W Brdyujściu woda spadła z 6,58 na 6,34.

NOWOCZESNE OSRAMÓWKI

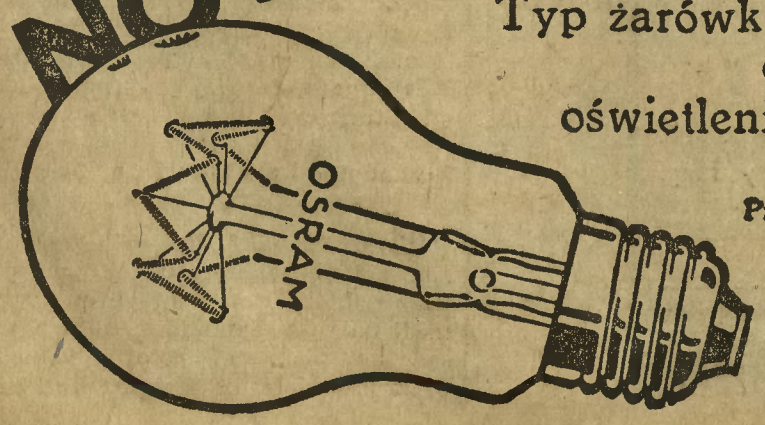

Typ żarówki jednostkowej do oświetlenia ogólnego.

Przy zakupie uwaga na opakowanie.

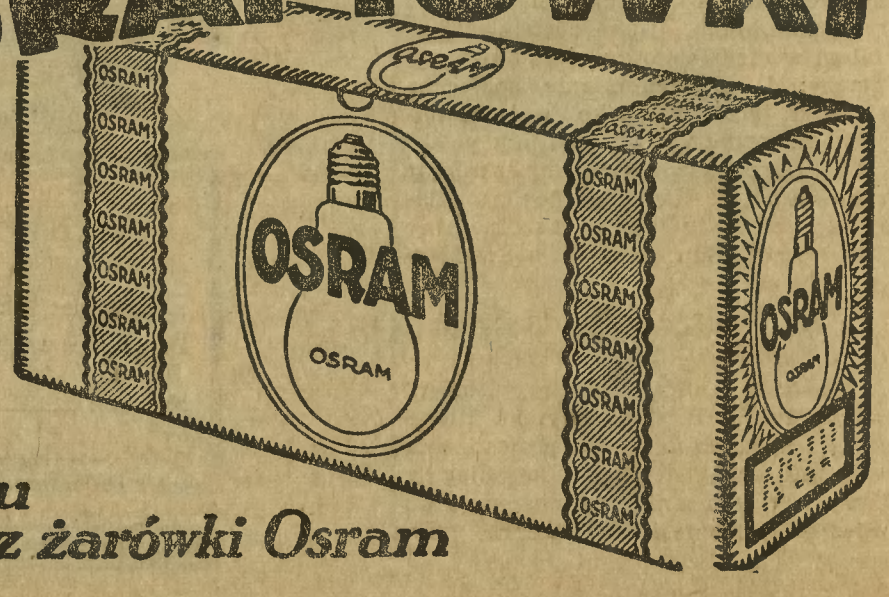

Ku lepszemu światłu przez żarówki Osram

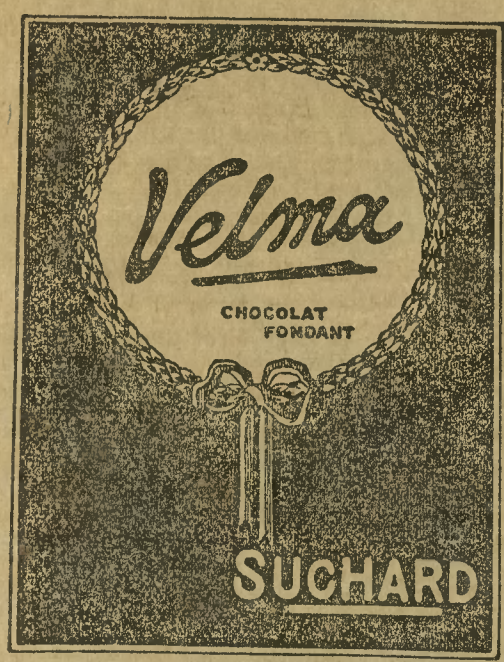

Najtaniej kupisz
gramofony i płyty
w firmie (3686
„Musica“, Bydgoszcz, Jagiellońska 75
Centrala gramofonów i płyt.

Słuszny protest.

Pisząc o zajściu w redakcji socjalistycznej „Gazety Robotniczej“ w Katowicach, zaznaczyliśmy, że musimy bezwzględnie potępić szukanie przez oficerów satysfakcji u redaktorów z rewolwerem w ręku. Takie postępowanie prowadzić musi do absurdu, ponieważ zczasem niktby nie chciał być redaktorem, a ostatecznie wszystkich by wystrzelano, bo przecież oficerów jest znacznie więcej niż redaktorów.

W tym przypadku sprawa przedstawia się o tyle korzystnie dla zainteresowanych oficerów, że „Gazeta Robotnicza“ postawiła kwestję tak, jakoby specjalnie wśród oficerów z Poznańskiego panowały „niezdrowe stosunki“. Takie postawienie sprawy musiało wywołać rozdrażnienie wśród tej garstki Poznańczyków, którzy jeszcze w armji się znajdują, a którzy — jako zbiorowość — nie mogą przecież odpowiadać za wykolejone jednostki. Takich zresztą jest stosunkowo bardzo mało.

Potępiając więc zasadniczo krewkość owych oficerów katowickich, przyłączamy się do protestu tych pism, które słusznie „Gazecie Robotniczej“ wytknęły chęć uogólniania brzydkich czynów jednostek i okrycia niesławą ogółu oficerów pochodzenia wielkopolskiego.

Wielka Akademja w Teatrze Miejskim

odbędzie się w sobotę, dnia 19 marca 1927 r. o godz. 8-mej wieczorem, którą urządza **Komitet Obywatelski,** w którego skład wchodzą P. P.: Starosta Niesiołowski, Generał dywizji Thommée, Prezydent miasta Dr. Śliwiński, pułkownik i komendant Szkoły Oficerskiej Jatelnicki, Wiceprez. miasta Dr. Chmielarski, Prezes Sądu Okręg. Staszewski, Prezes Dyrekcji Poczt i Telegrafów Zakrzewski, Prezes T-wa Urzędn. Komunalnych A. Czarnecki, Dyrektor Biura Rozrachunk. P. K. P. F. Cywicki, przy współudziale Związku Legjonistów Polskich w Bydgoszczy, — **celem uczczenia Imienin**

Pierwszego Marszałka Polski Józefa Piłsudskiego.

Program obejmuje, poza oficjalną częścią Akademji, produkcje muzykalno-wokalne, które wykonają PP.: **Klajn-Mierzyńska, Janina Wigurzyna, Marja Hecht-Heufeldowa, Bronisław Dziedzicki,** artysta Teatru Miej. **Roman Wroński** — oraz **Chór Szkoły Oficerskiej** w Bydgoszczy.

Programy szczegółowe w dniu Akademji w teatrze.

Czysty dochód przeznaczony na budowę „Domu Legjonistów im. J. Piłsudskiego“.

Wszelkich informacyj udziela Sekretarjat Związku Legjonistów Polskich, ul. Śniadeckich 9, I. p. (od godz. 5-tej do 8-mej wieczór).

Bilety nabywać można wcześniej w księgarni Braci Bażańskich (Gdańska 13), a w dniu Akademji w kasie teatru.

Przed portretem sławnego męża stanu.

— Jaki on do mnie podobny!

Losy I. klasy

są do nabycia w największym i najszczęśliwszym kantorze Państwowej Loterji Klasowej

„NADZIEJA“
Lwów, Sykstuska 6.

Główna wygrana 600.000 zł.

ponadto wygrane po: 400.000, 200.000, 100.000, 60.000, 50.000, 25.000, 15.000, 10.000, 5.000, 3.000 i t. d.

Co drugi los wygrywa.

Setkom ludzi przynosi Państwowa Loterja Klasowa rok rocznie bogactwo i dobrobyt. — Naszej kolekturze sprzyja stale nadzwyczajne szczęście. — Przewiduje się brak losów, poleca się przeto zamawiać natychmiast. — Na zamówienia wysyłamy losy oryginalne odwrotną pocztą, załączając plan gry i nasz blankiet P. K. O. na bezpłatną przesyłkę należytości.

Ciągnienie I. klasy
13 i 14 kwietnia b. r.

Ceny losów: Ćwiartka zł. 10.—, połówka zł. 20.—, cały los zł. 40.—

W tem miejscu wyciąć i przesłać nam wypełnione w liście.

KARTA ZAMÓWIEŃ D. B.
Do „Nadziei“, Lwów, ul. Sykstuska 6.

Niniejszem zamawiam do I. klasy Państwowej Loterji Klasowej: .... losów całych po 40 zł., ... połówek po 20 zł., ... ćwiartek po 10 zł. Należytość złotych .... uiszczę po otrzymaniu losów blankietem P. K. O. przez firmę razem z losami przesłanym.

Imię i nazwisko: .....
Bliższy adres: .....

(5210

Bohaterskich górników pochowano jak monarchów

Podczas pogrzebu ofiar ostatniej katastrofy węglowej w Walji wydarzył się wypadek samochodowy: autobus, naładowany pasażerami, jadący na pogrzeb, wywrócił się, przyczem dwie osoby zostałe zabite, 23 ranne. Wiadomość o nieszczęściu dostała się przed pogrzebem ofiar katastrofy do wiadomości tłumów, które opanowało wielkie poruszenie. W samym pogrzebie wzięło udział 150 000 ludzi, w tem 100 posłów do parlamentu, 20 lordów, liczne delegacje górnicze. Pochód żałobny posuwał się ulicami miasta przez 4 godziny.

Stefan Zembrzuski. (18

Czerwone Pająki.

(Ciąg dalszy)

— A oni? Ci groźni mściciele, co choćby pod ziemią, odnaleźć ją potrafią i ukarać?

Wstrząsnęła się z przerażenia.

Wszak nie przystępowała do nich na całe życie, nie mówiła zawsze, że pragnie wyjechać zagranicę... Tak też było z nimi ułożone... Oni nie pozwolą za nic na to, aby ona tu pozostawała, bo za wiele ich tajemnic zna...

Więc czyż dlatego ma się szczęścia swego wyrzekać?

Nie, ona nie jest stworzona na to, aby być dozorczynią chorego człowieka, nie chce być żoną Ludwika, dusza jej wyrywa się do szczęścia, do życia z wybranym mężczyzną.

Dlaczegóż ona ma być pozbawioną tego szczęścia, które stać się może udziałem każdej kobiety?!...

Z przedpokoju dał się słyszeć dźwięk dzwonka.

Zerwała się z sofy i otarłszy naprędce łzy, pobiegła otworzyć drzwi.

Wszedł Szwarcman.

Marynia antypatycznie nie lubiła tego żydziaka, on nie mógł jej darować lekceważącego obejścia, gdyż ona na każdym kroku dawała poznać, że jest dla niej dawnym myszuresem z powiatowego miasteczka.

— No, co ja tak długo musiałem czekać — mówił, nie witając się.

— Nie dłużej, niż trzeba czasu na to, aby przyjść z mego pokoju.

— Ja wiem, że ciebie to nic nie obchodzi, że mnie tu pod drzwiami może złapać jaki szpicel, naumyślnie każesz mi tak czekać... A może nawet pragnęłabyś tego?...

— No, prędzej, mów czego chcesz?!

— Zaraz, zaraz... poco tak się spieszyć, jaśnie wielmożna panno... Teraz kiedy ja jestem w mieszkaniu, to mogę i poczekać.

— Nie możesz, bo ja zaraz wychodzę.

— Cóż to, wy, towarzyszko, dziś do mnie jesteście tak źle usposobieni? Ale pamiętajcie, — mówił żydziak innym już tonem — że jestem waszym zwierzchnikiem...

— Kantor zamknięty, moja robota ukończona.

— Hi, hi, czy nie zechcecie nas zaskarżyć o nieprzestrzeganie ośmiogodzinnego dnia pracy? Ale, żart na stronę. Od Ludwika nie ma wiadomości? Nie przyniósł?

— Nie... Zaczynam się trochę obawiać, wobec tego, że we wczorajszych gazetach czytałam dwie wiadomości, zdaje się z nim związane.

— A wiem, jedna o tej głośnej kradzieży z biurka... Więc powinien by był się zgłosić.

— Druga jednak, była wiadomość w kronice policyjnej, że Ludwik zachorował wskutek zatrucia się kokainą.

— O! To byłoby fatalne!... Najgorsza ta niepewność, czy udało mu się to, czy nie. Choroba też niedobra rzecz, bo człowiek nie włada wtedy swoim językiem. Oj, źle! — biadał żydziak. — W ostatnich czasach jakoś nam ciągle się nie wiedzie.

— No, no! Złe przejdzie, będzie dobrze — mówiła Mania. Chciała się bowiem jak najprędzej pozbyć tego nieznośnego żydziaka.

— Macie rację, towarzyszko, bywało się w gorszych opałach... Z was jest jednak zuch kobieta, choć mnie nie lubicie, ale dla partji dobrze zasłużyliście się... My potrafimy was wynagrodzić... A tymczasem mam dla was małą robotę. Otrzymaliśmy polecenie z Kominternu, aby przedstawić dokładną statystykę, ilu jest członków organizacyj komunistycznych w Polsce według województw. Trzeba będzie więc podać to na podstawie tych materjałów, które u was tu są.

— Tak, to łatwo powiedzieć, ale robota wielka.

— No, no, co robić... Zachciewa się im bawić w biurokrację. Przez jutro to zróbcie, pojutrze przed południem postaram się wpaść.

Marynia zgodziła się na wszystko, aby on już sobie prędzej poszedł, tak bowiem dziś obecność jego była jej wstrętną!

To też odetchnęła z uczuciem ulgi, gdy za nim zamknęły się drzwi.

Poprzednie usposobienie prysło; wspomnienia z lat minionych znów się zatarły, pozostała obecna rola, coraz bardziej ciężka.

Późno wieczorem, jednak, przed pójściem spać znów ją opanowała fala tych wspomnień. Pod ich wpływem gorączkowo zaczęła przeszukiwać wśród leżących w szufladzie komody drobiazgów.

Wreszcie, znalazłszy gruby zeszyt, pochwyciła go z radością i obrzuciła spojrzeniem serdecznem, jak starego przyjaciela: był to jej pamiętnik.

Pierwsze jego stronice pisane były w latach młodości, niezamąconego niczem szczęścia. Nie chciała nawet czytać ich, aby nie rozkrwawiać sobie serca. Zatrzymała się nieco nad ostatniemi kartkami, na których znajdował się opis ciężkich jej przeżyć w ostatnich czasach i siadłszy przy biurku, zaczęła pisać pod datą dnia tego. Opisała swoją przygodę ranną, spotkanie z Witczakiem, szczerze przedstawiła wrażenie, jakie on zrobił, i z ciężkiem westchnieniem znów schowała pamiętnik.

Nazajutrz przez cały prawie dzień zachodził do kantoru ktoś z klijentów „prawdziwych“, ponieważ dla zachowania pozorów, trzymano tam trochę produktów rolnych i załatwiano dobrze zlecenia, tak że Marynia mogła się wziąć do wykonania danego jej przez Szwarcmana polecenia dopiero przed wieczorem. Wyciągnęła z różnych skrytek notatki i doniesienia i na ich podstawie sporządzała żądane wykazy statystyczne.

(Ciąg dalszy nastąpi)

Związki Tajne.

III.

Widomi wodzowie masonerji.

Masonerja jawna i tajna. — Wpływy angielskie w wolnomularstwie wszechświatowem; ich wzrost po wojnie. — Polityka i masonerja. — Masoni na tronach, w parlamentach i w rządach. — Udział masonów w Lidze Narodów.

Jak to już poprzednio zaznaczyliśmy, zdaje się nie ulegać wątpliwości fakt, że **obok masonerji jawnej,** zorganizowanej w lożach, obecnie we wszystkich krajach, za wyjątkiem Włoch i Hiszpanji, dozwolonych, istnieje jeszcze **masonerja tajna,** złożona z wyższych stopni wolnomularstwa. O działalności i najbliższych zadaniach masonerji jawnej, jak również o personalnym jej składzie, dowiadujemy się z organów prasy masońskiej, wychodzących w rozmaitych krajach, w stosunkowo dużej już liczbie; ale sprawy, dotyczące tajnej masonerji: jej organizacja, ostateczne cele, jej władze najwyższe, pozostają tajemnicą nietylko dla ludzi obcych — „profanów“, — ale nawet i dla „braci“ niższych stopni, stanowiących szary tłum wolnomularstwa („misera contribuens plebs“). Od czasu do czasu, pewną część tajemnicy odkrywają przypadek, albo częściej rewelacje byłych „braci“ wyższych stopni, którzy opuścili, z tych lub innych powodów, szeregi masonerji i podali do powszechnej wiadomości te sprawy, w które byli „wtajemniczeni“; w każdym razie dotychczas **niema jasnego, całkowitego obrazu, a jest szerokie pole do domysłów.** Niezaprzeczanie o istnieniu tajnej masonerji świadczą pewne wypadki historyczne, czasem nawet dużej doniosłości, na razie niezrozumiałe i niespodziewane, a których sprężyny, ukryte w tajnych związkach (masońskich?), dopiero z biegiem czasu bezstronne badania wykrywają.

Mówiąc tu o widomych wodzach masonerji, mamy oczywiście na myśli tylko masonerję jawną i na zasadzie źródeł masońskich, chcemy wskazać tu szereg wybitnych osobistości, które **zajmują w wolnomularstwie wyższe oficjalne stanowiska** i jednocześnie odgrywają poważną rolę w współczesnem życiu publicznem, politycznem i społecznem.

* * *

Dzisiejsza masonerja pochodzi z Anglji; tu w początku 18-go stulecia powstały pierwsze loże i następnie ich związek, pod nazwą „Wielka Loża“, tu też, w r. 1723 została spisana pierwsza „konstytucja masońska“ szkockiego obrządku, przez kaznodzieję anglikańskiego, I. Andersona. Anglicy byli gorliwymi krzewicielami wolnomularstwa w innych krajach; założyli loże masońskie: w Hiszpanji (na Gibraltarze, r. 1727), w Szwecji (r. 1731), w Holandji (r. 1732), w Niemczech (r. 1733), w Portugalji (r. 1735), we Francji (r. 1736), we Włoszech (r. 1735), w Szwajcarji (r. 1737), w Danji (r. 1743); do Ameryki masonerja przedostała się w r. 1733. Z natury rzeczy, w początku wpływy angielskie we wszechświatowej masonerji były przeważające; stopniowo jednak z pod tych wpływów zaczęły się wyłamywać związki masońskie poszczególnych krajów. We Francji powstał nowy związek wolnomularski, obrządku romańskiego, pod nazwą **„Wielkiego Wschodu“, o tendencjach wyraźnie antyreligijnych (ateistycznych) oraz rewolucyjnych** i przeciwstawił się deistycznemu i konserwatywnemu wolnomularstwu angielskiemu. Tak samo loże masońskie w Niemczech, w wieku 19-tym, przybrały charakter narodowy (patrjotyczny) i dążyły do uniezależnienia się od wpływów obcych (angielskich).

Obecnie, kiedy po wojnie, Wielka Brytanja zdobyła hegemonję w życiu politycznem, wzrastają jednocześnie znowu **wpływy angielskie w masonerji.** Na posiedzeniu „Międzynarodowego Związku Wolnomularskiego“ we wrześcniu 1924 r., w Brukseli, zapadła uchwała, że każda nowo powstająca loża masońska, aby była prawomocną, powinna uzyskać uznanie „Wielkiej Loży“ angielskiej, lub innej, jej podporządkowanej; tym sposobem została ustalona **zależność od Anglji wszystkich lóż masońskich.** Można też powiedzieć, że **polityka angielska posługuje się masonerją dla wzmocnienia swych wpływów na całym świecie.**

W Anglji król Edward VII stał na czele masonerji i brał czynny udział w jej życiu; obecny król Jerzy pozostaje jej patronem; obaj jego synowie są masonami; następca tronu, książę Walji, piastuje najwyższe godności wolnomularskie i pełni obowiązki „pierwszego inspektora“ lóż; „Wielkim Mistrzem“ jest jego stryj, książę Connaught; zastępcą tegoż („wielkim mistrzem prowincji“), od 30-tu lat, lord Ampthill; czynnymi członkami lóż masońskich są wybitni politycy angielscy, jako to: lord Balfour, lord Cavendisch-Bentinek, lord Malmesbury, admirał sir Inglefield, i wielu innych.

W ostatnich czasach, **angielska masonerja przejawia ożywioną działalność polityczną w rozmaitych krajach;** zakładane są nowe loże, np. w Egipcie i Palestynie, a przedewszystkiem nawiązywane są bliższe stosunki między masonerją angielską i amerykańską; do tego celu służą częste podróże angielskich kierujących masonów (lord Ampthill i inni) do Ameryki, którym miarodajna opinja (oświadczenie prezydenta Coolidge'a) nadaje duże polityczne znaczenie. W **Stanach Zjednoczonych,** masonerja ma swoją ustaloną tradycję i doszła obecnie do wielkich wpływów w polityce i życiu gospodarczem. Z pomiędzy prezydentów Stanów, większość była masonami; masonem i gorącym zwolennikiem masonerji był Waszyngton; pisał on, że „cnoty, które uszlachetniają człowieka, zdobywa się w lażach masońskich“. Czy obecny prezydent Coolidge jest masonem, nie jest stwierdzonem; w każdym razie przewodniczył on na kongresie amerykańskich masonów w Waszyngtonie w d. 1 listopada 1923 r., w którym wzięło udział 30.000 braci; wybór swój na prezydenta, zdaje się, zawdzięcza poparciu lóż masońskich (Morgana i S-ki). Masonem był prezydent Wilson, i znajdował się w bliskich stosunkach a raczej zależności od New-Yorskiej „Wielkiej Loży“, której wielkim mistrzem jest żyd William A. Rowan. Masonami są wybitni politycy stanów: Kellog, Davis, Work i inni; **w kongresie waszyngtońskim na 435 członków jest 305 masonów; w senacie na 96 senatorów — jest 65 masonów;** 13 stanów ma reprezentację wyłącznie masońską.

We **Francji** loże masońskie, szczególnie wchodzące w skład „Wielkiego Wschodu“, stanowią, zdaniem samych Francuzów, **„rząd tajny“,** który od 50-ciu lat kieruje parlamentem i całą polityką. Według szczegółowych informacyj (Revue Internationale des Societés Secrètis N. 2 z r. 1927), do lóż masońskich należą wybitni politycy francuscy: Briand, Herriot, Painlevé, Caillaux, Malvy, Bokanowsky (żyd) i inni; masonem, lub też zbliżonym do masonerji, jest prezydent republiki, Doumergue. **W Izbie Deputowanych na ogólną liczbę 584 członków— zasiada 242 masonów** i z inicjatywy „Wielkiego Wschodu“ powstała myśl utworzenia masońskiej „grupy braterskiej parlamentarnej“ dla skuteczniejszego popierania interesów masonerji.

W **Danji** król Chrystjan X, w **Szwecji** król Gustaw V są masonami i jednocześnie wielkimi mistrzami wielkich lóż swych krajów. Do masonerji należy także Masaryk, prezydent **Republiki Czechosłowackiej.**

W **Niemczech,** królowie pruscy, od chwili założenia lóż masońskich, byli ich protektorami; obecny kanclerz Stresemann jest masonem i, jak obwieścił cyrkularz masoński, pierwszym kanclerzem Rzeszy, przyjętym do Zakonu (Loża Fryderyka Wielkiego).

W **Polsce** sprawy masońskie są utrzymywane przez „braci“ w tajemnicy; skąpe i w dodatku bałamutne, wiadomości dochodzą z prasy zagranicznej; według nich „Wielkim Mistrzem“ polskiej masonerji ma być znany pisarz Andrzej Strug (Gałecki). Opinja publiczna, nie zawsze zresztą uzasadniona, zalicza do masonerji niektórych członków byłych gabinetów i obecnego, oraz rozmaite osoby ze świata przemysłowego, handlowego i po części naukowego. O Marszałku Piłsudskim zdania prasy zagranicznej są sprzeczne:. francuski tygodnik „Revue Intern. des Soc. Secr.“ nie jest pewnym, czy należy on do masonerji (N. 39 z r. 1926, N. 5 z r. 1927); tymczasem niemiecki poważny miesięcznik anty-masoński „Weltkampf“ w N. 31 z r. 1926 wyraźnie twierdzi, że „Marszałek Piłsudski jest jedną z kierowniczych osobistości polskiej masonerji“ i określa jego politykę, jako przychylną dla masonów i żydów.

* * *

Jeżeli poruszyliśmy tu kwestję związku masonerji z polityką, to trzeba jeszcze dodać, że **wpływy masońskie są niewątpliwie silne w Lidze Narodów.** Przedstawicielami rozmaitych państw są przeważnie znani masoni; przedstawicielem Polski jest p. Sokal, żyd z pochodzenia, prawdopodobnie mason, bo jakkolwiek jest zupełnie nieodpowiednim człowiekiem, utrzymuje się dotychczas na tem stanowisku, zapewne dzięki poparciu „braci“ krajowych i zagranicznych. „Biuro Międzynarodowe Pracy“ przy Lidze Narodów jest instytucją socjalistyczno-masońską; dyrektorem Biura jest socjalista francuski, mason A. Thomas (bardzo wysoko opłacany); w pracach Biura biorą żywy udział wielki mistrz „Wielkiej Loży“ francuskiej, M. Monnier i wielki mistrz szwajcarskiej Loży „Alpina“ Izaak Reverchon.

Można przypuszczać, że **przyjęcie Niemiec do Ligi było następstwem porozumienia wszechświatowej masonerji,** mianowicie nawiązania na nowo stosunków między lożami francuskiemi i angielskiemi z jednej, a niemieckiemi z drugiej strony, zerwanych w czasie wojny. Sam uroczysty akt przyjęcia, w dniu 10 września 1926 r., nosił pewne cechy z ceremonjału wolnomularskiego; posiedzenie otworzył trzykrotnem uderzeniem młotka przewodniczący, przedstawiciel Jugosławji, mason Ninczyc; przyjmowany, przedstawiciel Niemiec, mason Stresemann, mówił, wzorem masońskim, o „boskim budowniczym świata“ i sławił nowe zasady współżycia narodów: „pokój, wolność i jedność“, przypominające hasła masońskie: „wolność, równość, braterstwo“.

N. N.

U bram Belwederu.

Niehonorowo, ale zdrowo!

Maszyny do pisania
nowe i używane
taśmy, kalki, papiery kancelaryjne i t. p
stale na składzie.
Warsztat reparacyjny. (2611
Rozyn i Buchholz
Pl. Wolności 1. **Bydgoszcz.** *Tel. 15-14.*

Z chwili bieżącej.

Po zaprowadzeniu krematorjów w Polsce takim powinien być pierwszy pogrzeb!

Strajk w Łodzi załamuje się.

Łódź, 12. 3. (tel. wł.) Sytuacja strejkowa w przemyśle włókienniczym Łodzi przedstawia się w ten sposób, że większość zakładów drobnego przemysłu jest uruchomiona Część średniego przemysłu w większej części już pracuje.

Z zakładów wielkich uruchomiono część Widzewskiej Manufaktury. U większości robotników przeważają tendencje antystrajkowe. Spodziewać się należy, że strajk załamie się zupełnie w poniedziałek 14 bm.

Zakłady pończosznicze pracują wszystkie. Istnieje zamiar przerwania pracy dopiero dnia 15 bm., gdyby strajk włókienniczy się załamał.

Warszawa, 12. 3. (Tel. wł.) Dziś rano wyjechali do Łodzi główny inspektor pracy p. Klott i naczelnik wydziału umów zbiorowych p. Ulanowski, celem podjęcia pośrednictwa w zatargu

Arcyksiąże Fryderyk Wieszatiel

chce zostać wiernopoddańczym obywatelem polskim, ale żąda pozostawienia mu jego dóbr na Śląsku Cieszyńskim.

Niebawem w Bielsku rozpocznie się proces arcyksięcia Fryderyka Habsburga, znanego z czasu wojny wieszatiela, o zwrot dóbr skonfiskowanych mu na podstawie traktatu wersalskiego przez państwo polskie.

Otóż ten kat małopolski (Daszyński twierdzi, że dzięki jemu kilkadziesiąt tysięcy Polaków zginęło w Galicji na szubienicy), na wypadek zawarcia z nim ugody oświadcza że odda państwu pol. na własność bezpłatnie te wszystkie grunta, które rząd uzna za potrzebne dla siebie, potwierdzi bezpłatnie całość parcelacji poczynionej przez rząd między osadników i inwalidów, a która wyczerpuje niemal trzecią część dóbr, i podda się wszelkiej kontroli, co do obsadzenia stanowisk w administracji swych dóbr wyłącznie przez siły rdzennie polskie i o stwierdzonym patrjotyzmie.

Mająca się odbyć rozprawa, budzi niezwykłe zainteresowanie w świecie prawniczym, wybiera się na nią wielu prawników i sprawozdawców prasowych, a zapowiedziana jest na 4 do 5 dni, potrwa jednak wobec olbrzymiego bogactwa materjału prawnego zapewne znacznie dłużej. Jest to zaś oczywiście dopiero I instancja.

Tajemnica śmierci księżnej Marji Lubomirskiej.

Fama niesie, że otruł ją jej spadkobierca.

Warszawa, 11. 3. Sprawa ekshumacji zwłok śp. ks. Marji Lubomirskiej, o czem donosiliśmy niedawno, w dalszym ciągu budzi zrozumiałe zainteresowanie w Warszawie. Obecnie wychodzi na jaw w całej tej tajemniczej aferze nowy, niezmiernie ciekawy szczegół, który rzuca pewne światło na całą historję. Wedle opowiadania służby w r. 1923 w majątku zmarłej księżny bawił jej powinowaty, którego księżna mianowała swoim spadkobiercą. Pewnego dnia po obiedzie księżna udała się do gościnnego pokoju, gdzie młody człowiek przyrządził księżnie kakao, które ona wypiła. Pod wieczór dostała księżna silnych boleści, a zawezwany lekarz zarządził natychmiast przewiezienie księżnej do Warszawy.

Najwybitniejsi lekarze, mimo usilnych zabiegów, nie umieli postawić djagnozy. Księżna zmarła, a w akcie zgonu podano jako przyczynę śmierci chorobę sercową. Służba pałacowa natychmiast po śmierci księżnej Lubomirskiej doniosła władzom sądowym, że księżna została otruta. Wówczas chciano nawet przeprowadzić sekcję zwłok, jednak z powodu sprzeciwu najbliższej rodziny zaniechano tego. Obecnie dla stwierdzenia, względnie obalenia aktu oskarżenia, zarządził prokurator przeprowadzenie ekshumacji. W zakładzie medycyny sądowej znajdują się w badaniu szczątki jelit zmarłej, wyjęte z trumny umieszczonej w katakombach kościoła św. Krzyża. Badanie lekarskie przeciągnie się jeszcze kilka dni.

Dzień dobry

KREM
CO GODZINĘ
ELIDA
uczyni Cię piękną

szczególnie przy spotkaniach w porze obiadowej, pomimo pracowicie spędzonego ranka. Chroni skórę przed działaniem wiatru, chłodu i zachowuje alabastrową cerę.

Nie błyszczy, nie tłuści, nie lepi się.

Stale skuteczny, lecz niewidoczny. Do użycia o każdej porze dnia — jest niewyjaśnioną tajemnicą niejednej, powszechnie podziwianej cery.

ELIDA TO DROGA DO PIĘKNA

Z KRAJU.

Pomnik tanim kosztem. Niedawno odbyło się odsłonięcie w Pszczynie pomnika marsz. Piłsudskiego, a raczej przebudowa istniejącego pomnika niemieckiego, na co p. burmistrz wydał 100 zł z kasy miejskiej. Radni niemieccy stanowiący większość, robią obecnie wielką z tego powodu awanturę i zażądali zwołania nadzwyczajnego posiedzenia Rady, na którem postawić mają wniosek przywrócenia pomnika do pierwotnego stanu.

Strupieszały klub myśliwski w Warszawie. Ukazał się w druku spis członków klubu myśliwskiego na r. 1927. Wytworna czerwona okładka, potem pierwsza strona. Na niej tłustym drukiem: „Członkowie honorowi klubu“. Czytamy nazwiska takie: Ferdynand Foch marszałek, Piotr Krasiński, hrabia, Zdzisław Lubomirski książę, Mikołej Mikołajewicz J. C. W., Wojciech Trąmpczyński marszałek Senatu.

Oczom się wierzyć nie chce. W ósmym roku niepodległości Polski znajduje się instytucja, która honoruje jako swego członka Mikołaja Mikołajewicza.

Strajk robotników w Częstochowie. Ogólna liczba skrajkujących w Częstochowie wynosi: w Częstochowiance 4 500 robotników, w fabryce „Motte“ — 2,500, w fabryce „Peltzery“ — 2 000. Razem powyżej 9 tys. robotników.

Posterunkowy zabił przez nieostróżność swego kolegę. W koszarach policyjnych w Będzinie zdarzył się tragiczny wypadek, spowodowany nieostrożnem obchodzeniem się z bronią.

W chwili, gdy st. post. Jan Znojkiewicz po oczyszczeniu rewolweru wkładał go do futerału, huknął strzał. W tej chwili siedzący opodal post. Stanisław Zacharczuk z jękiem upadł na podłogę.

W szpitalu stwierdzono, że kula, trafiwszy w pachwinę, ugrzęzła w brzuchu. Dokonano niezwłocznie operacji, mimo to post Zacharczuk zmarł niebawem w strasznych męczarniach.

Sprawca tego nieszczęścia, st. post. Znojkiewicz pod wpływem rozpaczy dostał ataku nerwowego i usiłował popełnić samobójstwo, czemu jednak przeszkodzono.

Nowe granice m. Włocławka. Rozporządzeniem Rady Ministrów Włocławek zyskuje nareszcie normalne dla siebie granice, a co najważniejsza staje się włocławską strona prawa Powiśla, Szpetal Górny, od strony Lipna, która organicznie ciążyła do Włocławka, administracyjnie należąc do pow. lipnowskiego. Szpetal Górny — górzysty, lesisty, malowniczem swojem położeniem — przyciągał cały Włocławek do siebie na przechadzki i letnie mieszkania, ale wskutek posiadania na miejscu jedynie władz gminnych, pozostawiał wiele do życzenia w dziedzinie zdrowotności i wygód. To też z zadowoleniem wielkiem stwierdzamy, że magistrat włocławski, tak skrzętnie zabiegający nad regulacją, estetyką i hygjeną miasta — plany swoje poszerzy, włączając w nie kanalizację, komunikację itp. Górnego Szpetala. Miasto zyska przez to na krajobrazie i atrakcyjności.

W słońcu rubieży.

Lwów, w marcu 1927.

Natchnione legendy greckie opowiadają, jak Heraklesa, zdążającego po złocące się w gaju Hesperyd jabłka młodości, zatrzymał w drodze siłacz — Anteusz i wezwał na bój śmiertelny. Ciężką walkę stoczyć musiał Herakles, tem cięższą, że Anteusz odzyskiwał utracone w boju siły, ilekroć dotknął stopą ziemi - rodzicielki. Wreszcie uległ, oderwany od niej, poćwiartowany w powietrzu przez mocarnego bohatera.

Baśń grecka prysła. „W rajską krainę ułudy“ uleciał mityczny Herakles, osunęła się niewidzialna mogiła Anteusza, — jedna Ziemia pozostała na pobojowisku rzeczywistości. Ona, wlewająca coraz nową moc w stygnące żyły walczących siłaczy.

Prawdę legendy greckiej doświadczyliśmy najlepiej. Poćwiartowani przez przeniewierczych Heraklidów, nie daliśmy się oderwać od ziemi. I dla tego nie podzieliliśmy losu Anteusza. Na mogiłach ciemięzców zakwitł zwrócony nam kwiat wolności.

Skarby ziemi są podobne do gwiazd niebieskich. Dwoją się i troją, im wytrwalej ich szukamy A jak na drogach gwiaździstych wirów znajdujemy światła niebieskie o nadzwyczajnym blasku, tak i w ziemskich kręgach zdają się leżeć błonia szmaragdowe, kopce polarne, jak gdyby złotem meteorów przypruszone. To ziemie kresowe. Podobne ochronnym dębom, o które otrze się każda nawałnica, nim spłynie potokami ognia po korze reszty drzew. Ziemie zdwojonego obowiązku i mozołu. Ziemie codziennych Tellów i Winkelriedów, kładących się do mogiły bez hymnu narodowych wajdelotów.

Jak żołnierzy na polu walki braterstwo broni, tak mieszkańców kresów wiąże **braterstwo trudu.** Wiąże szczytna misja kresowa, złoty haft pomiędzy ludźmi, którzy się często nie znają, a jednak odgadują i rozumieją. Stąd dziwne a przecież naturalne zjawisko, że kordony padają najłatwiej pomiędzy kresami. Jeszcze mgła uprzedzeń zaćmiewa słońce w zenicie, na zboczach niebios harmonja pogody, błękitna całość, podtrzymująca ojczysty firmament.

Ta atmosfera kresowa, jedna na zachodzie i wschodzie Polski, owionęła, — mam nietylko nadzieję lecz pewność, pp. red. Tesków przez krótkich parę dni we Lwowie. Dla ludzi zachodnich rubieży zachowa Lwów zawsze wartość i urok wschodniego pogranicza, a przez to całą głębię swojego czaru, nawet, gdy doń przybywają pełni wrażeń i wspomnień o malachitach tatrzańskich turni i szumach zakopiańskich smereków.

Bydgoszcz i Lwów, — tak dalekie a jednak tak bliskie, tak różnej architektury a podobnej duszy, pokrewnej historji. Ten sam róg polskiego Rolanda, ten sam święty ryngraf Boga-Rodzicy na rycerskich piersiach. Jeden dwupostaciowy wróg, napierający od zachodu i wschodu Rzeczypospolitej.

Bydgoska błoń rozbrzmiewała nieraz szczękiem krzyżackiego oręża, nad murami Lwowa błyskała tatarska szabliwa. Z jednego żelaza kuto wieżę Bismarka i lano granaty, któremi Hammerstein bombardował Lwów, prężący skute ramiona ku świtającej wiośnie ludów. Dziś oba miasta, których mury nasiąkły wiekową kwrią i potem, stoją wolne, dalej walne strażnice Rzeczypospolitej, złączone braterskim łańcuchem kresowego przeznaczenia.

Ale kresy się nietylko rozumieją, lecz miłują i cenią nawzajem. To też na wieść o pobycie drogich bydgoskich gości grono najcelniejszych obywateli lwowskich samorzutnie poszukało zbliżenia z nimi. Nastąpiło ono na zebraniu w wytwornym hotelu Imperjal. Nie szło o konwencjonalne spalenie świec bankietowych, lecz o wspólną braterską godzinę, o bliższe zadzierżgnięcie nici, przewijającej się nieustannie na kresowych kołowrotach. Zadzierżgnięcie jej pomiędzy ludźmi, którzy w różnych stronach i na rozmaitych polach pracy nie ustąpili — na opak Heraklesowej legendzie — piędzi Anteuszowej polskiej ziemi.

Pomorskich gości powitał prezes lwowskiej Izby Rękodzielniczej, p. Gustaw Pammer, który, jak żołnierz generalską, niósł w znojnym rzemieślniczym trudzie mieszczańską buławę. Ale nietylko mieszczańskie regimentarstwo uprawniało mówcę do pierwszego słowa. P. Pammer właśnie omal że pierwszy podjął trud zasypania kordonów, inicjonując pierwszy, imponujący zjazd rękodzieła całej Polski. Tem cenniejsze były jego słowa. Odmalował w nich zasługi Waszego Naczelnego Redaktora, niezłomne jego strażnictwo na kresach zachodnich, katorgę pruską i wzniósł zdrowie drogich gości, około których zogniskowały się uczucia wszystkich obecnych.

Dr. Mikołaj Bilik, klejnot palestry lwowskiej, dzierżący Mohortowem ramieniem rodzinną wieś nad bolszewicką granicą, porównał w kwiecistem przemówieniu kobiety polskie do Kruświckich uli, złożył szczególny hołd p. Wincentynie Teskowej, że dzięki Niej, gdy okopy pruskie pozbawiły „Dziennik Bydgoski“ na długi czas sternika, nie pochłonęła pisma krwawa wojenna Lete i wzniósł toast na cześć niewiast polskich, niedosiężnych obłąkańczej napaści warszawskich redaktorów brukowych.

Imieniem sztuki lwowskiej przemawiał p. Zygmunt Kwiczyński, mistrz rzeźby, laureat na wystawach paryskich, który poniósł daleko sławę polskiego dłuta, a swojemu miastu nadał estetyczny wygląd przez masowe artystycznie doskonałe płaskorzeźby na celniejszych budowlach. Ostatnie jego rzeźbiarskie kreacje w kinie Palace są najwyższym wyrazem sztuki. Toast „kochajmy się“ wypowiedział p. Henryk Morawicki, przedstawiciel urzędniczego korpusu, który nie ugiął się tak łatwo przed żelaznym regimem namiestnika Bobrzyńskiego, jak teraz przed ogólną, wszystkich łączącą serdecznością.

Nie brakło i głosów ruskich. Bo i kilku Rusinów wzięło udział w zebraniu Do tego serdecznego kroku zachęcić ich mogło pełne rozwagi, uczucia i taktu stanowisko „Dziennika Bydgoskiego“ wobec kwestji mniejszości słowiańskiej w Polsce. Przemawiał p. Mikołaj Zajączkowski, kochany i ceniony przez o-

Awantura z powodu wykrytej potajemnej gorzelni. Władze skarbowe w Warszawie wpadły na ślad dużej tajnej rozlewni wódek, mieszczącej się w mieszkaniu niejakich Bergmanów przy ul. Łuckiej.

Rewizja naprowadziła i na ślad wspólników Bergmanów. Jeszcze tego wieczoru dokonano rewizji w kawiarni Icka Drumlewicza przy ul. Namiestnikowskiej.

Właściciel kawiarni, ujrzawszy policję i urzędników skarbowych, nie namyślając się, wyskoczył oknem na podwórze. Złapał po drodze parę butelek, które rozbił na podwórzu i podniósł niebywały gwałt. Krzyki te zwabiły tłum, składający się z około 300 osób. Charakterystyczne, że tłum stanął odrazu po stronie Drumlewicza i przyjął wrogą postawę w stosunku do policji i urzędników skarbowych.

Rewizja i dalsze postępowanie funkcjonarjuszów skarbowych zostało uniemożliwione. Komisarz Dąbrowski, widząc, że całe zajście może przybrać bardzo niepożądany obrót — kazał zaprzestać chwilowo rewizji. W międzyczasie nadbiegła policja, która aresztowała 6 osób, głównych prowodyrów całej awantury.

Zarząd Zw. miast nie godzi się na projekt ustaw o ustroju miast. W ub. sobotę i niedzielę w Warszawie obradował Zw. miast polskich. W pierwszym dniu m. in. powzięto szereg uchwał, w sprawie akcji budowy mieszkań w miastach oraz inwestycji miejskich. W drugim dniu w wyniku dyskusji przyjęto nast. rezolucję:

Zarząd Związku Miast Polskich po rozpatrzeniu projektu ustaw o ustroju miast, uchwalonych w drugiem czytaniu przez sejmową komisję administracyjną uważa:

1) że projekty nie odpowiadają projektom Związku Miast Polskich, a zatem nie odpowiadają interesom miast polskich;

2) Zarząd Związku Miast Polskich wyraża zdanie, że jedynie Sejm może być powołany do uchwalenia zasadniczych ustaw ustrojowych;

3) Zarząd Związku Miast uchwala odbyć konferencję z Klubami sejmowemi, w której winni wziąć udział również przedstawiciele miast Polski Zachodniej i Małopolski.

Komu milszy towar zagraniczny od polskiego, temu nie zależy na dobrobycie narodu polskiego.

Nadawcza stacja radjowa w Berlinie

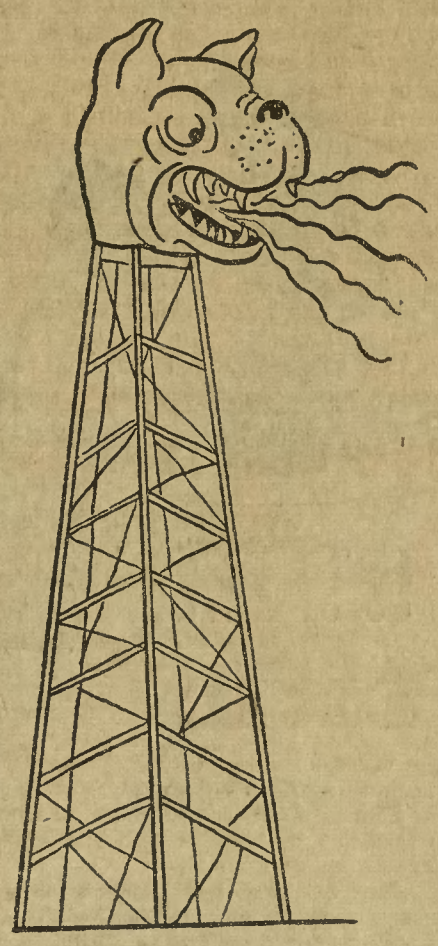

która codzień na Polskę szczeka.

Na zebraniu „Landbundu" w Pile hrabia von Kalkreuth chwalił rząd nacjonalistyczny za stanowisko jego co do Polski. Po raz pierwszy pokazał rzekomo rząd niemiecki, że nie pozwoli sobie grać na nosie... Niemieckie żądania dotyczące traktowania Polaków muszą być wypełnione, w przeciwnym bowiem razie nie może być mowy o dalszych układach. Polska więcej potrzebuje traktatu aniżeli Niemcy. (?!) „Landbund" zamierza popierać **kolonizację na wschodzie.**

Jak Ameryka chroni kobietę przed napastliwością mężczyzn?

Z Omaha w stanie Nebraska donoszą, że trzech podchmielonych żołnierzy podeszło do trzech studentek, aby nieproszeni narzucić swe towarzystwo. Sąd policyjny skazał trzech winowajców na kilkunastoletnie więzienie. Komendant oddziału z trudem zdołał przeprowadzić rewizję wyroku; jednakże każdy z żołnierzy otrzymał rok więzienia. **(b.)**

Fałszywy książę Światopełk Czetwertyński znalazł się.

Nowy etap działalności sprytnego oszusta.

Aresztowanie Jana Zawadzkiego w Krakowie, który podawał się za księcia Światopełk - Czetwertyńskiego jest nowym etapem w niezwykłych dziejach tego sprytnego oszusta. Głośna była w maju r. ub. sprawa mistyfikacji, jakiej Zawadzki dopuścił się na osobie pos. Czetwertyńskiego. Zawadzki służył w wojsku wraz z hr. Potockim, który skierował go do rzeczywistego ks. Czetwertyńskiego, zamieszkałego w Krakowie. Ks. Czetwertyński, wydziedziczony przez rodzinę, miał przez zemstę namówić Zawadzkiego, aby podszył się pod nazwisko Czetwertyńskiego i wyłudził większe sumy pieniężne od posła Czetwertyńskiego w Warszawie. Ponieważ wydziedziczony książę zaznajomił Zawadzkiego z całem drzewem genealogicznem rodziny, oszust zdołał łatwo, przekonać pos. Czetwertyńskiego o swej przynależności do rodziny i naciągnąć go na mniejsze zasiłki. Posługując się legitymacją, wystawioną na nazwisko ks. Ryszarda Czetwertyńskiego, Zawadzki zapoznał się z niejakim Ryszardem Szczęsnym, redaktorem pisemka „Polska Monarchistyczna", który zaproponował mu wyłudzenie poważniejszych weksli na cele wydawnicze. Jako wkrótce Zawadzki dostarczył mu dwa weksle w ogólnej sumie na 9000 zł. Niebawem jednak oszustwo wyszło na jaw i rzekomy ks. Czetwertyński osiadł w areszcie.

Niepowodzenia warszawskie nie zniechęciły go widocznie do nadużywania nazwiska ks. Czetwertyńskiego, przeniósł się tylko na teren Krakowa. Lecz i tu został zdemaskowany i aresztowany.

Tajemnicza sprawa o zabójstwo d-ra Leona Margulesa.

W małem miasteczku Małopolski niejaka Katarzyna Aksentew, żona studenta medycyny, b. oficera armji Petlury zwróciła się do dr. Margulesa, aby spędził jej płód, bowiem jest w fatalnych warunkach materjalnych, a pod względem fizycznym jest nie do pomyślenia by mogła sama karmić i zająć się następnie wychowaniem mającego przyjść na świat dziecka.

Dr. M. uległ prośbom. Zabiegi się udały i pacjentka wyszła z tego zdrowo i cało. To jedna wersja.

Ale od czego babskie gadanie. Niedoszła matka poczęła na prawo i na lewo wychwalać dr. M. jako „mistrza nad mistrzami" od spędzania płodu. Dowiedział się o tem Aksentew, który zajmował wówczas stanowisko sędziego śledczego i ujął śledztwo w swe ręce. Wyszły na jaw okoliczności niesamowite, mian., że żona jego żyła z dr. M. i owocem tych stosunków było spędzony płód. To druga wersja. Oburzony mąż udaje się z żoną do dr. M. żądając na piśmie oświadczenia, iż ten żył z jego żoną. Świadectwo takie było mu potrzebne dla uzyskania rozwodu. Rozmowa przybrała ostre formy, skoro wkrótce potem Aksentewowa uderzyła w twarz d-ra Margulesa — a Aksentew w obronie własnej i czci żony wyciągnął rewolwer i zabił nim doktora na miejscu.

Po przeprowadzonem śledztwie oskarżono Aksentewa o zabójstwo pod wpływem uniesienia i żonę jego — o spędzenie płodu.

Władze śledcze, po zbadaniu różnych wersyj i świadków wytoczyły dwie sprawy karne: Aksentewowi o zabójstwo pod wpływem uniesienia i silnego rozstroju nerwowego i żonie jego o spędzenie płodu.

Sąd przysięgłych w Czortkowie po rozważeniu całokształtu sprawy skazał Aksentewową na ośm miesięcy więzienia, Teodora Aksentewa zaś z zarzutu zabójstwa w uniesieniu uniewinnił, uznając go za usprawiedliwionego.

Natomiast skazał tegoż Aksentowa na siedem dni aresztu za noszenie broni bez zezwolenia władzy policyjnej.

Urząd prokuratorski odniósł się jednak do Sądu Najwyższego. I stała się rzecz nieoczekiwana: prokurator zrzekł się popierania tej skargi. Wobec tego i sąd, nie wchodząc w rozważania skargi wyrok zatwierdził. Sprawa ta, bądź co bądź b. tajemnicza wywołała niezwykłe zainteresowanie.

bie narodowości miasta. Pełen polotu i artyzmu przyczynił się do położenia złotego granitu pod teatr ukraiński. Głównie jednak poświęcił się idei współdzielczości, stając na czele „Narodnej Torhowli", największej spółdzielni ruskiej w dziale spożywczym, mającej poza Lwowem 19 filji. Ekonomiczną też treść miało piękne jego przemówienie. Mówił o skarbach zamieszkiwanej wspólnie Ziemi, o wydźwignięciu złączonem ramieniem na gospodarcze szczyty przemysłu i handlu — a w gospodarczej płaszczyźnie znajdzie się najskuteczniejszy lek na niejedno polityczne tarcie.

Ks. Mykieciej, dobry duch Pokucia, więzień Tallerhofu, męczennik wielkiej wojny, który słyszał nad szlachetną głową skrzyp austrjackiej szubienicy, mówił porywająco o wzniosłości idei chrześcijańsko - socjalnej, o tym wielkim, wspólnym naszym programie, w którego spełnieniu leży odrodzenie ludzkości.

Nie pozostał oczywiście dłużnym odpowiedzi z aplauzem słuchaczy p. red. Teska, który wiążąc w jedną nić poprzednie przemówienia, zapewnił o solidarności, miłości i gotowości pomocy kresów zachodnich dla budzącej patrjotyczny podziw wschodniej rubieży.

Ale towarzyskie zebranie stało się nietylko ogniwem pomiędzy bydgoskimi gośćmi a lwowskimi gospodarzami, zapoznało ono i zbliżyło swojem ciepłem i nastrojem niejednych lwowian do siebie. Pięknym był moment hołdu młodego przemysłowca pokolenia dla zasłużonych weteranów gospodarczej idei kresowej. Złożył go w ręce prezesa Pammera p. Józef Bieniasz, który z wiarą i siłą młodości rzucił orle zręby pod „Howerlę", wybudowaną w Worochcie, pierwszą polską fabrykę ekstraktów eterycznych i iglicowych, wypierających wyroby lipskie, bazylejskie i londyńskie.

Nie rzucam na ekran wszystkich nazwisk obecnych. Czy byli nimi pomiędzy innymi: znakomita śpiewaczka Irena Zbierzchowska, pełen zadziwiającej głębi sądu literacki krytyk i liryk Jan Zahradnik, dzwięczny lutnista ukraiński Stefan Czarnecki, mający wszyscy uwite gniazda w błękitach lwowskiego Helikonu. Czy stróże złotej wagi praw z powszechnie uwielbianym skarbowym naczelnikiem Aleksandrem Lisowskim na czele. Czy chlubni dziedzice sławnej mieszczańskiej halabardy: Wierzynek lwowski, Bogusław Kislinger, Andrzej Ptaszek, Wacław Juchniewicz, czy zasłużony i ceniony dyrektor Banku Naftowego, Jan Kowalski. Czy potomek bojarów, chroniących się do Polski przed toporem Iwana Groźnego Włodzimierz Jaksa Ładyżyński, który żywo wypytywał pp. red. Tesków o nieznaną sobie Brzozę, gdzie brat jego Jan, inżynier, zarządza leśnym rewirem. Dla Czytelników „Dziennika Bydgoskiego" dużo z tych nazwisk, acz każde ma we Lwowie jasną, żywą kartę, pozostanie tylko dźwiękiem z kresowej dali, echem dzwonu, którego akordy chętnie chwytamy, acz nie oglądamy szczerozłotej jego formy. Dzięki Drogim bydgoskim gościom zbliżyły się tony serc na rubieżach. **(ab.)**

Syndykat Dziennikarzy Polskich w Berlinie.

(Od własnego korespondenta).

Berlin, w marcu. Na walnem zgromadzeniu Syndykatu Dziennikarzy Polskich w Berlinie, utworzonego jak wiadomo, na końcu roku ubiegłego, wybrano nowy Zarząd. Prezesem został dr. Alfred Bzowiecki, sekretarzem — p. Marja Męcińska, skarbnikiem — dr. M. Lewiński.

Nowoutworzony Syndykat skupia berlińskich korespondentów krajowych pism codziennych i agencyj telegraficznych. Co miesiąc odbywa się towarzyskie zebranie członków celem wymiany zdań i wzajemnego informowania się. W miarę potrzeby ukazuje się biuletyn wewnętrzny Syndykatu, zawierający informacje zawodowe dla członków. Część członków Syndykatu należy jednocześnie do Związku Prasy Zagranicznej w Berlinie, liczącego stu głównych korespondentów najpoważniejszych pism całego świata i będącego zarówno ze względu na skład osobisty członków jak też na skutek przywilejów, udzielonych przez odnośne władze niemieckie, instytucje i zrzeszenia społeczne itd. najpoważniejszym Związkiem Prasy Zagranicznej w całej Europie.

Z żalem skonstatować należy, że dwaj korespondenci polscy na gruncie berlińskim, na tle osobistych poglądów politycznych, zajęli jeden wobec drugiego stanowisko wrogie również na polu towarzyskim. Dotychczasowe próby pogodzenia zwaśnionych, przedsięwzięte z różnych stron nie doprowadziły do zgody. Ze względu na konieczność solidarności Polonji, zwłaszcza zagranicą, życzyćby należało, by niemiły ten incydent jaknajprędzej został zlikwidowany.

a wygrać może każdy, kto zamówi

Losy Loterji Klasowej

1/4 za 10 zł, 1/2 za 20 zł, cały za 40 zł

w szczęśliwej Kolekturze

DOM BANKOWY O. GRÜSS

Lwów, 3-go Maja 8.

ZAMÓWIENIE.

Dom Bankowy O. Grüss, Lwów

Zamawiam .....ćwiartek losów po 10 zł
.....połówek „ „ 20 „
.....całych „ „ 40 „

Należytość w kwocie zł ..... wyrównam czekiem PKO. 406.175 przez firmę mi przesłanym. Proszę o stałe przesyłanie mi darmo gazety losowań „MERKURY" oraz kalendarzyka bankowego, zawierającego wszelkie informacje o losach i efektach i kursa akcji, monet i walut. (4892

Imię i nazwisko .....

Adres .....

Przegląd religijny i społeczny.

Kurs instruktorski Ligi katol. w Warszawie. — Co to jest huligaństwo? — Jeszcze o „wschodzie", i ...Niemcach. — Czy wskazane są osobne klasy dla więcej uzdolnionych dzieci.

W dniach 7— 10 bm. odbył się w Warszawie pierwszy kurs instruktorski dla duchowieństwa i katolickich działaczy świeckich. Liczba uczestników z pośród duchowieństwa, jak na całą archidiecezję warszawską, nie zbyt wielka, gdyż przybyło tylko około 100 księży, w tem sporo z diec. kujawsko-kaliskiej.

Konieczność takiego kursu, zwłaszcza w Warszawie, podkreślił znakomicie J. E. ks. Kard. Kakowski w przemowie wstępnej: „Masonerja, żydostwo, komunizm narzucają jarzmo swych przewrotnych zasad na umysły i serca nieuświadomionych warstw robotniczych i ludowych. Rozzuchwalone sekciarstwo i schyzma bezkarnie naruszają prawa Kościoła... Pisma pornograficzne, teatry, kina upadlają duszę narodu. Prasa radykalna obrzuca błotem plugawych oszczerstw przedstawicieli Kościoła i Stolicy św. Wreszcie nad szkołą polską zawisła groza ustawodawstwa bezwyznaniowego, a nad rodziną niebezpieczeństwo konkubinatu, ślubów cywilnych i rozwodów. Przeciwko tym atakom rozpocząć musimy niezwłocznie potężną i zdecydowaną akcję..."

Pasterz archidiecezji warszawskiej świetnie skatalogował niebezpieczeństwa, które nam grożą. Jeśli gdzie jednak, to **przedewszystkiem** b. Kongresówka jest **najpoważniej zagrożona pod względem religijnym.** Nigdzie nie ma tak wielkiego zgorszenia, jak w „katolickiej" Warszawie, nigdzie komunizm nie szerzy się gwałtowniej, jak na terenach, gdzie operują „wyzwoleńcy" i inne chłopskie partje „kongresowego" pochodzenia. To też Zjazd i Kurs instruktorski w Warszawie powitać należy jako zdrowy odruch przeciw starym zaniedbaniom i zgubnym wpływom carskich rządów. Oby tylko **odruch** zamienił się w prawdziwy i sprężysty **ruch** i to **szczerze katolicki,** a nie skręcił przypadkiem na inne tory. Gwarancją jego zdrowia będzie wierne stosowanie się do wskazówek zawartych w ost. Liście pasterskim ks. Kard. Kakowskiego w sprawie akcji Ligi Katolickiej.

* * *

W Polsce szerzą pewne koła systematycznie nienawiść do religji, głównie zaś zwracają się przeciw nauce religji w szkole. Powiadają ci „apostołowie" laicyzmu, że wtedy dopiero będzie społeczeństwo prawdziwie „wolne", gdy się religję ze szkoły wyrzuci.

Dowody, jak ta wolność wygląda w kraju, gdzie dzieci już od kilku lat nie uczą się katechizmu, daje nam świeżo wychodzący w Paryżu przegląd „Vague Rouge' (z lutego 1927). Pisze on mianowicie, że w Rosji szerzy się obecnie w niesłychany sposób t. zw. **huliganizm.** Art. 176. kodeksu karnego Sowietów określa huliganizm jako **„czyn bezwstydny, nacechowany zupełnym brakiem względów na obywateli i całe społeczeństwo".** A więc np. gromadne zbrodnie, nierząd na miejscu publicznem, napad bandy samców na samicę itp. „Vague Rouge" cytuje przerażające cyfry: w styczniu 1926 r. zapisały statystyki urzędowe 3.397 wypadków huligaństwa, zwłaszcza niemoralnego, w samej Moskwie; w listopadzie tegoż roku liczba ta wzrosła już do 5.000. Podobne cyfry. urzędowo notowane, obrazują moralność i innych miast rosyjskich. Najsmutniejsze jednak to, że na 100 wypadków huligaństwa **75 wypada na młodzież od 12—15 lat!** Najwięcej zorganizowanych napadów, zbrodni, gwałtów itd. urządza młodzież, należąca do t. zw. Komsolu, t. j. do „Międzynarodówki młodzieży komunistycznej".

Czy nasi reformujący szkołę pedagodzy z pod czerwonego sztandaru i skórzanego fartucha chcą również rzucić polską młodzież w objęcia huligaństwa? Czy sądzą, że „nauka obywatelska" wystarczy?

* * *

„Le XX siècle" zamieszcza w jednym z ostatnich numerów ciekawy artykuł o „zgniłym" Zachodzie, „zdrowym" Wschodzie i o... wschodnich upodobaniach Niemiec. Autor występuje stanowczo przeciw twierdzeniu niektórych mędrców niemieckich (Oswald Spengel, Kaiserling, Curtius), jakoby mistycyzm wschodni miał być lekarstwem na nasz wybujały intellektualizm, a teozofja na nasz materjalizm. „Jeśli Niemcy — czytamy — szukają obecnie natchnienia na Wschodzie, **to czynią to przez nienawiść do Francji.** Jest to ich duchowa zemsta za poniesioną klęskę". Cóż nam daje ów Wschód, tak uwielbiany przez Niemców? „Pewien nieokreślony powrót do natury, każe nam wyrzec się naszej własnej woli i niezawisłości od otaczającego nas świata... wszystko to okryte w tandetny teozofizm, **który ani z metafizyką hinduską, ani starą moralnością chińską nic nie ma wspólnego".** Ratunek jest w nas samych, powiada w końcu autor. Jeśli uznajemy, że materjalizm i zbytni intellektualizm są dla nas szkodliwe, to nam już Wschodu nie potrzeba, ale własnej nad sobą pracy. **Musimy w sobie odbudować pojęcie człowieka,** człowieka, który umie ułożyć hierarchję swych właściwości, w którym myśl i czyn się równoważą, a wartości duchowe postawione są na pierwszem miejscu.

Te kilka myśli belgijskiego autora bardzo się przyda naszym teozofującym „wielkim duchom"...

Często słyszy się zdania, że dla lepiej uzdolnionych dzieci powinny być **osobne klasy, programy** i t. d. Na pewnym kongresie w Brukseli oświadczył jeden lekarz w tej sprawie, że **taka opinja jest bardzo mylna,** a nawet niebezpieczna. Dzieciom zdolniejszym bowiem nie potrzeba dawać specjalnego, osobnego wykształcenia, bo właśnie dlatego, że są zdolniejsze, dadzą sobie w życiu prędzej radę, niż mniej zdolne. Zachodzi zaś obawa przeciążenia dzieci nauką, zwłaszcza jeśli nie są tak zdolne, jak się profesorom wydaje. Przedewszystkiem jednak ze względów społecznych rozdział taki — na osobne klasy — byłby bardzo niebezpieczny. Zupełnie bowiem co innego jest rywalizacja w tej samej klasie, gdzie wszyscy mogą jednako się wybić, a co innego między klasami, z których jedna oficjalnie uznaną została za umysłowo upośledzoną, zwłaszcza gdy w rzeczywistości tak nie jest.

U nas, na szczęście, nie jest to sprawa aktualna, ale czasem, przy zielonym stoliku reformatorskim, przedstawia się taką selekcję, jako ideał. Widzimy, że ideał ten nie jest znów tak bardzo idealny.

Ks. Dr. Fr. Mirek.

Jednolita szkoła powszechna podstawą oświaty ludowej.

Walka o rozporządzenie w sprawie praktyk religijnych.

Warszawa, 11. 3. (Pat.) Senat na wczorajszem posiedzeniu kontynuował obrady nad budżetem Ministerstwa Oświaty. Sen. Kaniowski (Piast) oświadczył, że stronnictwo jego za najważniejsze zadanie w dziedzinie oświaty uważa kulturę wsi, do czego prowadzi wysoko zorganizowana jednolita szkoła powszechna, obok oświaty pozaszkolnej. Dostęp do szkół zawodowych powinna mieć młodzież po ukończeniu 7-mio klasowej szkoły powszechnej.

Sen. Kalinowski (Wyzw.) omawia rozporządzenie, w sprawie praktyk religijnych młodzieży szkolnej, przyczem dowodzi, że rozporządzenie to poszło znacznie dalej, — niż wymaga tego Konstytucja i konkordat. Mówca prosi ministra, aby jaknajszybciej rozporządzenie to uchylił, oraz zgłasza wniosek o podwyższenie funduszu na budowę szkół z 2 na 10 miljonów.

Sen. ks. Brandys (Ch. D.) omawia sprawę poborów duchowieństwa, przyczem stwierdza, że są one bardzo niskie, i zgłasza wniosek o podwyższenie pozycji na ten cel o 300.000 zł. W dalszym ciągu mówca omawia stosunki panujące w szkolnictwie na G. Śląsku.

Sen. Kopciński (P.P.S.) zarzuca ministerstwu brak planu. Mówca porusza sprawę rozporządzenia w kwestji praktyk religijnych, przyczem oświadcza, że przymus wykonywania praktyk nie zgadza się z szacunkiem dla religji. Mówca wnosi rezolucję, żądającą uchylenia tego rozporządzenia.

Z polityki.

Polski żołnierz (do Anglika): Ty, bysnessman, szukaj sobie innego warjata!

Mieczysław Karłowicz.

(W 50-letnią rocznicę narodzin i 18-letnią rocznicę tragicznej śmierci jego.)

Jeśliby się kto w dziejach muzyki, a raczej w dziejach muzyków uważnie rozczytał uderzy go jedno znamienne spostrzeżenie, mianowicie, że wielkie talenty, a w nich nawet i jednostki genjalne, przez życie przechodziły ciężko, bo zawsze fatum jakieś gnębiło ich nędzą życiową, sprowadzając na nie różne klęski, które je w końcu łamały i odsyłały je w zaświaty, do krainy wiecznego spokoju. Mało o którym z genjalnych twórców muzycznych mówią dzieje muzyki, że przeszedł przez życie w szczęściu i w zadowoleniu. Większość ich stąpała po cierniach i głogach, a życie ich wypełniała ustawiczna troska o chleb powszedni. Tak było z Mozartem, Beethovenem, ze Smetaną, z Schubertem, z naszym Chopinem, Moniuszką, Noskowskim i w. i.

Mieczysław Karłowicz, którego 50-letnia rocznica urodzin, a 18-letnia śmierci, właśnie obecnie minęła, mimo, że życie wszelkiemi ponętami swojemi uśmiechało mu się, również nie doznał lepszego losu. Bogaty, zdrów, przystojny, elegancki o wytwornych manierach, istne bożyszcze warszawskich salonów, obdarzony przytem dużym talentem kompozytorskim, wszystko to uprawniało do przypuszczeń, że on chyba stanie się wybrańcem losu, któremu opatrzność zaoszczędzi klęsk, i kataklizmów, które życie łamią. Zawistny los zrządził jednak inaczej. Ukochane przezeń Tatry, którym rok rocznie po kilka zimowych tygodni poświęcał, stały się dlań grobem. Dnia 12 lutego 1909 r., gdy wieczorem na nartach wracał z wycieczki, do domu, do Zakopanego, zasypała go lawina, a gdy go później w niespełna godzinę pogotowie ratunkowe odkopało, znaleziono już tylko skostniałego trupa. Tragiczna śmierć M. Karłowicza, to wielka, niczem niepowetowana strata dla polskiej twórczości muzycznej.

A teraz przypatrzmy się twórczości tego przedwcześnie zgasłego potentata kompozytorskiej twórczości, która go wyniosła na Parnas wszechświatowej sztuki.

M. Karłowicz obok Szymanowskiego i L. Różyckiego, to na terenie polskiej muzyki symfonicznej trójca najwyżej natchnionych twórców. W gronie tej trójcy talent Karłowicza zabłysnął najświetniej, bo wszystko co genjusz jego zdziałał, to bez żadnych zastrzeżeń arcydzieła najpierwszej sorty.

Początkowo w młodocianych swych latach oddawał się pieśniarstwu i z tego okresu pochodzi także piękna jego Serenada na orkiestrę smyczkową Op. 2, oraz muzyka do dramatu **„Biała gołąbka".** Do tych kompozycji z tego pierwszego okresu, w których wzorował się potrochę na Moniuszce. Griegu i Czajkowskim nie przywiązał Karłowicz zbyt wielkiej wagi i nazywał je „pamiątkami młodości".

Genjusz jego jednak czuł potrzebę wypowiedzenia się w większych formach i potężniejszymi środkami i to dało mu impuls do zwrócenia się do poematu symfonicznego, w której to formie mógł dowolnie puścić wodze swojej bogatej i żywej fantazji, operując po mistrzowsku wszystkimi elementami techniki kompozytorskiej jak niezmiernie pomysłowa harmonja, kontrapunktacja, tudzież olśniewająca swojemi barwami instrumentacja. Elementa te poznał i gruntownie posiadł na studjach u słynnego Urbana w Berlinie. Owocem tych studjów są następujące świetne arcydzieła: 1) Przepiękny **„Koncert skrzypcowy Adur"** z tow. orkiestry, jeden z najlepszych, jaki dotąd napisano, oraz sześć przecudnych poematów symfonicznych, a mianowicie: 1) **Symfonja E-mol p. t. „Odrodzenie";** 2) **„Powracające fale";** 3) **„Trylogja symfoniczna"** p. t. **„Trzy odwieczne pieśni"** a to a) **„Pieśń o wiekuistej tęsknocie",** b) **„Pieśń o wszechbycie",** c) **„Pieśń miłości i śmierci".** 4) **„Rapsodja litewska";** 5) **„Smutna opowieść",** tudzież najznakomitsze jego arcydzieło, któremu równego niema w świecie, grozę budzące swoim tragizmem **„Stanisław i Anna Oświęcimowie".**

Ostatniem, pośmiertnem dziełem Karłowicza, które przedwcześnie zgasły mistrz w szkicach tylko zostawił i niedokończył go, jest poemat symfoniczny **„Dramat na maskaradzie".** Wykończył je i według notatek i wskazań autora zainstrumentował to dzieło Fitelberg, znakomity kapelmistrz filharmonji warszawskiej, który jako druh i serdeczny przyjaciel Karłowicza był ku temu najbardziej powołany.

Dzieła te stanowią najwspanialszą ozdobę repertuaru symfonicznego wszystkich wielkich światowych instytucyj filharmonicznych j. n. p. w Paryżu, w Berlinie, we Wiedniu, w Petersburgu, w Moskwie, w Genewie i t. p. wielkich metropolji wszelkiej kultury i sztuki.

Dla polskiej sztuki, jest to niepowetowaną stratą, że zawistny nam los, w kwiecie wieku (33 lat żył), wśród najświetniejszego rozkwitu jego genjalnej twórczości, zabrał nam tego potentata tonów i posłał w krainę cieniów. Ile mógł wielki ten duch zdziałać jeszcze na chwałę polskiej sztuki! Zmarła jego lutnia, lecz nie zamarły echa muzyki płynące z tej lutni; żyją one i rozbrzmiewają a brzmieniem tem swojem, budzą do działania na niwie polskiej muzyki nowet talenty, budzą i długo da Bóg budzić będą.

Cześć Ci i sława, wielki, sławny i niezapomniany mistrzu!

Z. G. Urbanyi.

KRONIKA

Bydgoszcz, sobota dnia 12. marca 1927.

KALENDARZYK.

Dziś w sobotę Grzegorza.
Jutro w niedzielę Katarzyny.
W poniedziałek Leona b., Matyldy.
Wschód słońca o godzinie 6. 25.
Zachód słońca o godzinie 5. 56.

DYŻUR NOCNY W APTEKACH.

Od poniedziałku 7 bm. do poniedziałku 14 bm. dyżurują następujące apteki:

1) Apteka pod Koroną, ul Dworcowa.

2) Apteka pod Niedźwiedziem, ul. Niedźwiedzia.

Wypożyczalnia książek Lektora, ulica Gdańska 141, otwarta codziennie od godz 8 rano do 6 wieczór. Telefon 1739.

Bibljoteka Miejska (Stary Rynek nr. 1) otwarta codziennie z wyjątkiem niedziel i świąt od godziny 9—14 i od 17—20 Pracownia naukowa i czytelnia pism codziennie od 10—13 i od 17—20.

Bibljoteka Ludowa (ul Jana Kazimierza 9). Wypożyczalnia otwarta codziennie z wyjątkiem niedziel i świąt od godz. 12—13 i 17—19, nadto dla dzieci we wtorki i soboty.

TEATR MIEJSKI.

Prawdziwym ewenementem w życiu artystycznem Bydgoszczy będzie niewątpliwie **dzisiejsza premjera** prześlicznej i niezmiernie wartościowej operetki osnutej na tle życia znakomitego kompozytora Fr. Szuberta pt.: **„Domek trzech dziewcząt“.** Kierownictwo muzyczne spoczywa w doświadczonem ręku kplm. Dawidowicza, który otoczył dzieło wyjątkową pieczołowitością, zwiększając orkiestrę do 36 osób, przyczem sola skrzypcowe wykona prof. W. Muszyński Reżyserską stronę utworu i inscenizację przygotował p. M. Zoner, tańce i ewolucje p. Fabian. W wykonaniu udział biorą pierwszorzędni artyści, a więc świeżo pozyskany wysoce utalentowany, obdarzony pięknym tenorem p. Br. Sław (Szubert), Wilkoszewska, Piekarczykówna, i Żabczyńska (tytułowe), Zoner (Chrystjan Tschöll), Morozowiczowa (jego żona), Sarnecka (Lucja Grisi), Remin (Baron Szober), oraz pp. Chrzanowska, Sokołowska, Zastrzeżyńska, Dominiak, Dębowicz, Klimaszewski, Zastrzeżyński i inni. Nowe szaty dekoracyjne skomponowa p. St. Węgrzyn, nowe kostjumy wykonały pracownie własne Teatru Miejskiego. W akcie II stylowy gawotte w wykonaniu p. Popielewskiej, A. Fabiana, i uczenic szkoły baletowej. Premjera zapowiada się imponująco, pozostałe w niewielkiej ilości bilety do nabycia w kasie teatru.

„Domek trzech dziewcząt“ dany będzie w niedzielę i poniedziałek wiecz.

„Mandaryn Wu“ w niedzielę popołudniu. W nadchodzącą niedzielę, dnia 13. bm. o godz. 4 popoł. daną będzie po raz pierwszy po cenach zniżonych egzotyczna sztuka Vernon'a i Oren'a „Mandaryn Wu“ która zdobywa coraz to większe uznanie publiczności za doskonałą grę, piękną wystawę i pełną polotu artystycznego reżyserję Cz. Strzeleckiego. W roli tytułowej p. Wroński w świetnym zespole pp. Podgórskiej Dybizbańskiej Sarneckiej, Maasówney, Dominiaka, Klimaszewskiego, Lenka, Remina, Zastrzeżyńskiego, i innych.

— **Podczas Akademji,** odbyć się mającej w Teatrze Miejskim z okazji imienin Marszałka Józefa Piłsudskiego, przemawiać będzie wicemarszałek Senatu p. Woźnicki.

Muzeum Miejskie.

W niedzielę 13. bm. o godz. 11. zostanie otwarta wystawa obrazów, należących do galerji muzealnej. Prócz dzieł uzyskanych dawniej będą wystawione po raz pierwszy obrazy, zdeponowane przez Departament sztuki, obraz Augustynowicza „Rodzina“ ofiarowany przez artystę, pejzaż Ślewińskiego, zakupiony przez miasto, „Kwiaty“ Pankiewicza, profesora krakowskiej Akademji Sztuk Pięknych zakupione z subwencji Min. W. R. i O. P. Dep. Sztuki, oraz studjum dziewczęcej główki“ J. Fałata, zakupione z tejże samej subwencji. Na wystawie znajdą się również dwa obrazy M. A. Piotrowskiego ofiarowane przez p. Gluth i kilka jego rysunków.

* * *

— **Muzeum miejskie.** Pani Tekla Gluhtowa ofiarowała do zbiorów muzeum miejskiego 2 prace ś. p. M. A. Piotrowskiego: 1) „dolce for niente“ olej. i 2) Mnisi (z okolic Neapolu) akwarela. Dzięki ofiarności p. Gluthowej i zrozumieniu przez ofiarodawczynię, że dla dzieł wielkiego bydgoszczanina, najwłaściwszem miejscem jest galerja muzeum bydgoskiego, uzyskało miasto dwa cenne zabytki. Dyrekcja muzeum składa Czcigodnej Ofiarodawczyni za Jej piękny dar serdeczną podziękę.

Konfiskata szat liturgicznych hodurowców.

Założona przez różnych wyrzutków i istniejąca bezprawnie u nas sekta hodurowców, chcąc obałamucić ludzi ima się różnych karygodnych czynów. Dla wprowadzania w błąd, kierownicy tej sekty używający bezkarnie tytułów księży, przywłaszczyli sobie szaty liturgiczne kościoła katolickiego i w nich wykonywują komedje, nazywając to śmieszne widowisko odbywaniem praktyk religijnych.

Władze administracyjne, oraz władze sądowe orzekły już, że sekciarzom hodurowcom szat liturgicznych kościoła katolickiego używać nie wolno. Że w gronie tych heretyków są przeważnie ludzie, których celem jest gwałcenie prawa i niestosowanie się do zarządzeń władz państwowych, więc też i do orzeczenia władz, że nie wolno im używać szat, będących li tylko własnością kościoła katolickiego, nie zastosowali się.

To nieposzanowanie zarządzenia zmusiło organa policyjne na skutek zarządzenia władz zwierzchnich do przeprowadzenia rewizji u Zawadzkiego i skonfiskowania mu szat liturgicznych. Rewizja odbyła się onegdaj i policja skonfiskowała 40 sztuk szat, jak: ornaty, kapy, stuły, komże itd.

Czas już jest najwyższy, by władze nasze wystąpiły ostro przeciwko tej sekcie bezprawnie istniejącej u nas i nie tolerowały jej. Prawo jest prawem i każdy obywatel musi go przestrzegać.

Kupmy radjo ociemniałym wojakom!

Bronili Ojczyzny, a teraz jej nie widzą.

Przy ulicy Grodztwo 3 znajduje się Zakład dla ociemniałych wojaków. Niewesoło tym dzielnym chłopcom, pozbawionym światła Bożego. Bo różne są kalectwa na świecie, ale nie widzieć — to jest najgorsze, co tylko może być.

Pogodzili się jednak pensjonarze tego Zakładu ze swoją tragiczną dolą i z poddaniem się pędzą tam smutne jak noc życie. Jedynym jasnym promieniem ich duchowego życia to muzyka. Ale też mają taką muzykę, jaką Polska zwykła wynagradzać bohaterstwo swych synów. Mają gramofon...

Słuchają więc warczenia i skrzeczenia tego blaszanego wałkonia, radzi, że bodaj tyle mają z życia. Wiecznie to samo i wiecznie to samo — aż do szaleństwa. Bo ledwo parę płyt mają do tego gramofonu. Taka tam bieda!

Ktoś, kto zwiedzał ich zakład, spytał ze zdziwieniem, czemuż sobie nie sprawią radjo. Pokraśniały na to pytanie ziemiste twarze biednych wojaków i sama myśl o takiem szczęściu jakby błyskawicą zamigotała w ich martwych oczach. Radjo... Co za zuchwała myśl! Oni, parjasi, zapomniani przez kraj i bliźnich — i radjo!

Czytelnicy, sprawmy naszym biednym niewidomym wojakom radjo! Bagatelna to rzecz, gdy ją się na całe miasto rozłoży. „Dziennik Bydgoski“ pierwszy składa na ten cel 50 zł. i przyjmuje dalsze składki, które można też wpłacać i do Polskiej Agencji Telegraficznej, ul. św. Trójcy 12 b, I p.

Nim Chrystus zmartwychwstanie w roku Pańskim tysiąc dziewięćset dwudziestym siódmym — garstka naszych bohaterów narodowych powinna mieć i będzie miała radjo!

— **W sprawozdaniu z „Walnego zebrania Związku Polaków z Kresów Wschodnich“** mylnie podaliśmy nazwisko członka zarządu, do którego weszła nie p. Węglikowska, lecz p. **Węgleńska.** Przepraszamy za nieuwagę.

— **Na zakład kresowy** złożył w naszej kasie pośredniczej 5 zł. p. M. W.

— **Przedstawienie amatorskie dzieci na odmalowanie kościoła św. Trójcy** odbędzie się w niedzielę, dnia 13. bm. o godz. 7 w. w salce przy kościele św. Trójcy. dla dzieci przedstawienie odbędzie się w poniedziałek o godz. 5 popoł.

— **Szczepienie ospy.** Zwracamy uwagę na tegoroczne obowiązkowe szczepienie przeciw ospie, które odbędzie się dla dzieci szkolnych w czasie od 21. 3. do 4. 4. rb., zaś dla niemowląt (dzieci jednorocznych) w czasie od 18. 7. do 30. 7. rb. włącznie, a którego rozkład i podział na obwody tudzież rozporządzenie policyjne podane będą do publicznej wiadomości w najbliższym tut. „Orędowniku Urzędowym“.

— **Polacy udający się do Francji w celu osiedlenia się tam,** muszą poprzeć swój wniosek i paszport świadectwem szczepienia ospy wystawionem w ostatnim czasie. Pozatem będą poddani specjalnym oględzinom lekarskim, przez lekarza konsulatu, honorarjum którego jest ustalone na 5 zł.

— **Wielki benefis w cyrku Medrano.** W niedzielę, dnia 13. bm. odbędzie się w cyrku (w ogrodzie Patzera) wielki benefis dyrektorstwa. Udział wezmą wszystkie siły zespołu, pozatem cały szereg zaproszonych artystów. Program ułożony jest świetnie — nader ciekawie.

Pozatem na wysokiej linie, rodzeństwo **Blondino** wykonywać będą swoje karkołomne sztuczki.

Przygrywać będzie orkiestra ułanów.

W niedzielę **dwa przedstawienia** o godz. 4 i pół i 8-mej, w sobotę o godz. 8. Wobec tego, że powyższe przedstawienia są przedostatniemi bież. sezonu, należy korzystać z możności oglądania sztuk, które pokazać może tylko cyrk.

— **Wstrzymanie ruchu kołowego.** Rozporządzenie policyjne zakazuje wszelki ruch kołowy i pieszy na torze linji tramwajowej Dworzec — Okole na przestrzeni od starego cmentarza katolickiego do przystanku końcowego przy ul. Grunwaldzkiej.

— **Termin przeglądu autodorożek** został odłożony i odbędzie się w dniach 26—30 IV br. przed Miejskim Urzędem Policyjnym. Nadmienia się, że została zmieniona tylko data, zaś dni tygodnia i godziny dla poszczególnych właścicieli autodorożek zostają te same.

— **Nabożeństwo dla głuchoniemych.** Nabożeństwo z kazaniem dla głuchoniemych odprawi się w niedzielę, dnia 13. bm. o godzinie 10. w kaplicy zakładu św. Florjana Zebranie Tow. Pol. Kat. Głuchoniemych o godz. 6 wieczorem w lokalu p. Jarnatha przy ul. Jana Kazimierza.

— **Przypominamy, iż koncert na rzecz kolonji wakacyjnych** dla I drużyny harcerskiej przy Miejskiem Gimnazjum Żeńskiem odbędzie się jutro w niedzielę o godz. 8 wieczorem w auli gimn. Kopernika. Łaskawy udział przyrzekły pp. Gorzechowska, Klein-Mierzyńska, Pollheimowa, Grochecka, Marceli Funkiewicz, i koło mandolinistów, aspirantów Szkoły Oficerskiej. Program nader urozmaicony i obfity.

— **Przypominamy,** iż w niedzielę, dnia 13 bm. odbędzie się w sali Kasyna Cywilnego koncert Beethovenowski. Grać będzie prof. Z. Jahnke (skrzypek) i prof. Lisiecki (fortepjan). Początek o godz. 8 wieczorem.

— **Niebezpieczne ćwiczenia.** Wczoraj na dziedzińcu koszarowym 62 pp. przeprowadzał ćwiczenia granatami ręcznemi (ćwiczebnemi). Wskutek prawdopodobnie nieostrożnego rzucania, jeden granat wpadł do Hotelu Warszawskiego i powybijał szyby. Wystraszeni goście zaczęli szybko uciekać z restauracji, bojąc się jakiegoś wypadku. Możeby dowództwo miejscowego garnizonu zmieniło ten stan rzeczy, wzgl. by ćwiczenia z granatami ręcznymi odbywały się przy zastosowaniu większej ostrożności bo to już drugi wypadek, o którym nam mieszkańcy ulicy Warszawskiej donoszą.

— **Roczne walne zebranie Bydgoskiego Towarzystwa Wioślarskiego** odbędzie się w środę, dnia 16. marca o godzinie 7.30 wieczorem w sali Resursy Kupieckiej w Bydgoszczy, przy ulicy Jagiellońskiej nr. 25. O ile na godz. 7.30 nie stawi się statutem przewidziana ilość członków, wówczas odbędzie się o godz. 8 następne zebranie, kótrego uchwały będą prawomocne bez względu na ilość głosujących.

— **Wieczornica w szkole im. Piramowicza.** W niedzielę, dnia 13 bm. o godz. 6-tej wieczorem odbędzie się w auli szkoły im. ks. Piramowicza wieczornica, urządzona przez dzieci szkoły im. Leszczyńskiego. Nadzwyczaj bogaty program wieczornicy jest urozmaicony śpiewem chórowym, monologami i przepiękną, miłą sztuczką p. t. „Zły czar“. Szkoła im. Leszczyńskiego nie mając własnej sali, jest zniewolona urządzić wieczornicę w szkole im. Piramowicza. Niechaj rodzice i wszyscy kochający szczerze dziatwę, podążą w niedzielę na tę wieczornicę, której cel jest nader wzniosły, bo czysty zysk jest przeznaczony na zakup **książek dla bibljoteki uczniowskiej.**

(5530

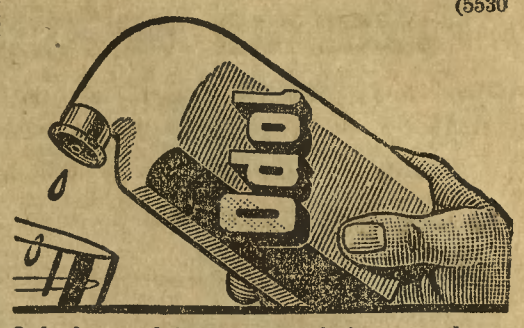

Odol zawdzięcza swą światową sławę jedynemu w swoim rodzaju długotrwałemu działaniu. Podczas gdy inne płyny do ust wywierają swoje działanie w trakcie tych kilku sekund płukania ust — Odol przenika podczas płukania między zęby i w błonę śluzową i działa jeszcze długo po jego użyciu. Przez tę specyficzną właściwość Odolu zapobiega się rozwojowi procesów gnilnych w jamie ustnej.

— **Z Tow. Krajoznawczego.** W nadchodzący poniedziałek, 14. bm. odbędzie się w sali fizycznej gimnazjum im. Kopernika zebranie plenarne Tow. Krajoznawczego z niezwykle interesującym odczytem kpt. Bindera, z Grudziądza, pt.: „Zamki podolskie“. Nie należy zapominać, że Podole było tą ziemią kresową, którą bez ustanku napastowali wrogowie południowo-wschodni, że o mury zamków podolskich odbijała się zawsze fala tatarska, kozacka, turecka, że pomiędzy temi zamkami mieliśmy okryty wieczną sławą Kamieniec, którego ruiny, istniejące po dzień dzisiejszy, należą do najpiękniejszych zabytków budownictwa zamkowego nietylko w Polsce, ale w całej Europie. Odczyt kpt. Bindera będzie bogato ilustrowany przeźroczami. Wstęp na zebranie dla członków Tow. Krajoznawczego bezpłatny; dla gości 50 groszy.

Jan Jacek Furdyga donosi:

Szanowna Redakcjo! Trzebno mi będzie wywandrować z Belwederu, bo Dziadek robi się coraz dokuczliwszy, w wikcie nijakiej niema poprawy, nie mówiąc już o wódeczności, która jest duszą każdego patrjoty, a której Dziadek mimo to nie uznaje, i radby u nas amerykańską prohibicję zaprowadzić, ino ma boja przed Strzelcem, który takich świętości ani nawet Dziadkowi naruszać nie pozwoli.

Dotrzymam jeszcze do 19 marca, jako że wiersz imieninowy dla Dziadka mam już gotów. Nocami nad nim się pociłem, bo jako dobry dyplomata nie chciałem Dziadka niczem urazić, a prawdę mu napisać jednak sobie postanowiłem. Szanowna Redakcja zrozumie, że skomponować takie powinszowanie, to był majstersztyk, i dlatego proszę go w najbliższą niedzielę jako czołowy artykuł w Dzienniku umieścić. Gdyby prokurator chciał skonfiskować, to niech Murach nie da, ino niech poradzi prokuratorowi, aby lepiej Figla i Poczekaja skonfiskował. Jeśli się w ten sposób do odrodzenia Pomorza przyczyni, to ja mu się zato u Bartla o Odrodzenie postaram.

O tem wie już Szanowna Redakcja, że „Głos Prawdy“ i „Epoka“ dostały kopniaka. A że to ja mam dużo koleżeńskiego wyczucia solidarności, więc się zaraz za nimi ująłem i mówię:

— Służyli Ci, Dziadziu, jak pudle na dwóch łapach, ogonami wyrdali przed Tobą, a teraz taką ich niewdzięcznością nakarmiłeś! Gdzież się teraz podzieją biedaki? Ty jeden starczyłeś im za 50.000 abonentów, a teraz przez noc jakby ich kto na gładko wygolił. Jakoż ja Ci mam wiernie służyć, jeżeli tamtych taki los spotkał? Któż mi zaręczy, że tym samym butem, który Ci tak ładnie na glanc pucuję, jutro pod grzbiet nie dostanę? O sanacji gadasz, a niepewność i anarchję siejesz w prasie. Popraw się, Dziadziu, i bier sobie przykład z Twojego rówiennika Napoleona, który marszałków swoich, choćby największymi durniami byli, nigdy się nie zapierał.

— **Szkoły w dniu imienin Marszałka Piłsudskiego.** Minister oświatu publicznej wydał zarządzenie, aby w dniu 19 bm. jako w dniu imienin Marszałka Piłsudskiego według uznania rad pedagogicznych, dyrektorów oraz kierowników szkół, urządzono pogadanki na temat życia i działalności Marszałka Piłsudskiego. Młodzież ma być zwolniona od zajęć i nauki w szkołach o godz. 12 w południe.

Jubileusz p. Natalji Morozowiczowej.

OBYWATELE!

W dniu 31 marca roku bieżącego ceniona i lubiana przez wszystkich artystka dramatyczna, p. Natalja Morozowiczowa, obchodzi trzydziestoletni jubileusz pracy scenicznej. Nikomu nie jest obcą dola (a właściwie niedola) artystek lub artystów dramatycznych. Niema nikogo w Bydgoszczy, ktoby nie spędził wielu miłych i przyjemnych chwil, wywołanych czarem wysoce subtelnej i artwstycznej gry p. M. Niema nikogo, ktoby nie zdawał sobie sprawy z tego, ile hartu woli, ile heroicznej, niespożytej wprost energji musiała użyć w ciągu swego siedmioletniego pobytu w Bydgoszczy Jubilatka, aby wytrwać na zajętej placówce do dni dzisiejszych, aby nie wątpić, aby nie porzucić nazawsze naszego miasta. Za to należy się Jej uznanie. Ale prócz uznania obowiązkiem społeczeństwa bydgoskiego winno być także uczczenie Jubilatki, aby wrażenie tej wyjątkowej chwili wryło się głęboko w Jej pamięć i pozostawiło swoje ślady do końca Jej dni.

Aby urzeczywistnić ten cel potrzebne są odpowiednie fundusze.

Niech żaden obywatel nie odmówi swego poparcia! Każda ofiara przyczyni się do zwiększenia radości Jubilatki.

Ścisły komitet jubileuszowy.

Z inicjatywy p. radcy Świtały zebrało się w związku z powyższą odezwą w czwartek wieczorem w sali Rady Miejskiej liczne grono osób z pośród obywatelstwa bydgoskiego celem omówienia jubileuszu trzydziestoletniej pracy scenicznej p. Natalji Morozowiczowj. Na zebraniu tem wybrano dwa komitety, ściślejszy i wykonawczy, których zadaniem będzie zorganizowanie uroczystości jubileuszowej. Obchód ku czci znakomitej i zasłużonej artystki, odbędzie się na uroczystem posiedzeniu w Teatrze Miejskim w dn. 31. marca br.

Sienkiewicz w niebie!

— Poczciwe miasto! Najmniej o niem pisałem a ono z całej Polski najbardziej mnie ukochało!

Wieczór ku czci H. Sienkiewicza.

W sobotę, dnia 12-go marca, Organizacja Młod ieży Internatu Kresowego na Bielawkach

urządza

„Wieczór ku czci H. Sienkiewicza".

Całkowity zysk przeznacza się na budowę pomnika Sienkiewicza w Bydgoszczy.

Na program złożą się: **Odczyt** o twórczości Sienkiewicza — p. kapt. Kulwieć. **Fortepian** pp. Dziewanowska i Karska. **„Ucieczka Zagłoby"** (z Potopu) — kol. Henio Potocki. **Występ chóru i zespół mandolinistów. „Śmierć Podbipięty"** — melodeklamacja kol. Hronik. **Fortepjan-skrzypce** — kol. Urbański i Turynowski. Na zakończenie obraz sceniczny **„Pogrzeb Wołodyjowskiego".**

Początek punktualnie o godzinie 7 m. 30 wieczorem. Bilety przy wejściu w cenie 3 i 2 zł., dla uczącej się młodzieży 1 złoty.

Chłopcy z Internatu będą sprzedawali bilety po domach. Prosimy o ułatwienie im pracy.

Zmylił trop pościgu.

Policja szukała dłuższy czas pewnej osoby bez skutku, rysopis był: 1.70 cm. twarz owalna, **łysy.** Pewien agent policyjny wypośrodkował, że osoba podobna, na którą ten rysopis się zgadzał za wyjątkiem tego, że miała silny włos, przekroczyła stację graniczną. (5531

Po przeprowadzeniu dochodzeń okazało się, że poszukiwany, aby zmylić trop pościgu policji używał środka na porost włosów **„Mia"** wyrobu firmy Henryk Żak, za pomocą którego w krótkim czasie dostał bujną czuprynę i tak uszedł przed ręką sprawiedliwości.

Walne zebranie Konferencji Prezesów

odbędzie się w poniedziałek, dnia 14 marca 1927 r. o godz. 7,30 wieczorem w „Ognisku".

Szanownych PP. Prezesów towarzystw zrzeszonych w Konferencji Prezesów, prosimy o punktualne przybycie.

Wszystkie Towarzystwa, które dotychczas składek za rok 1926 nie uiściły, prosimy, aby to do walnego zebrania uczyniły.

Zarząd Konferencji Prezesów.
Czarnecki, prezes. **Fiołka,** sekret.

Z pobytu X. Prymasa w Sierneczku.

Do naszego sprawozdania o wizycie X. Prymasa w Sierneczku należy dodać następujące wyjaśnienie:

Na budowę kościoła w Sierneczku złożyły się Bydgoszcz z okolicą. Wyjątek stanowiło pobliskie Łęgnowo, które się od tej akcji zupełnie usunęło. Natomiast aptekarz p. Rybicki poniósł wielkie w tej mierze ofiary.

Nie może zatem Łęgnowo mieć pretensji, że w chwilach uroczystych ci mają tu pierwszeństwo, których sumptem kościół zbudowany został.

Także i to sprostować należy, że chórem kościelnym nie kieruje p. Bierzyński, nauczyciel z Łęgnowa, lecz p. Cichosławska, żona tak wielce koło budowy kościoła zasłużonego p. Cichosławskiego. Pomaga jej w tej pracy p. Z. Jesskówna.

Z Przew. X. Prymasem przybyło do Sierneczka tylu dygnitarzy, że wyliczenie ich zajęłoby dużo, bardzo dużo miejsca. W imieniu Zarządu budowy kościoła wyrażam podziękowanie tym wszystkim, którzy nas swoją obecnością zaszczycili.

Cichosławski.

Feljeton tygodniowy.

(Nie tak źle z postną zmorą. — Supergościnność. — Malkontenci. — Jak się bawić? Jeszcze o jubileuszu p. Morozowiczowej. — Małe przykrości. — Kwestja maślana, kalendarzowo zredagowana. — Dlaczego coraz drożej? — Nadzwyczajne okazje.)

Jeśli tak dalej pójdzie, jak dotychczas i jak się zapowiada, to postu czterdziestodniowego zgoła nie poczujemy.

Wielka mi rzecz, że o tańcówkach nie słychać! Ledwie człek zdołał pierwszego śledzika przełknąć, spotkała nas nader miła wizyta J. Em. Ks. Prymasa, tem milsza, że uradowała całe miasto.

Możemy sobie powinszować, że w gościnności dorównaliśmy przesadnie uprzejmym przodkom, co to nie chcąc gościa puścić od siebie, wyprzęgali konie, zdejmowali koła, tak że gość rad nierad, musiał nadal zażywać serdecznego przyjęcia w staropolskim dworze.

Bydgoszczanom zdarzyło się to cokolwiek niefortunnie, bo auto z Jego Eminencją raczyło popsuć się za miastem, ale w gruncie rzeczy wyraziła się przez to gorąca chęć zatrzymania dostojnego gościa i z pewnością nikt sobie tego wypadku inaczej nie tłumaczy.

Naturalnie — złośliwi zaskrzeczą, że to złe omen; atoli primo: żaden szczery katolik w zabobony nie wierzy, secundo: wypadek był zbyt mały, aby wielka osoba mogła doń przywiązywać jakąś wagę, tertio: powitalne vivaty, przemówienia i przyjęcia, wreszcie sama dekoracja miasta tchnęły taką serdecznością, że przymusowy postój w aucie mógł wywołać jedynie wybuch śmiechu: „To lubię, rzekłem, to lubię!"

Któż mógł jedynie okazywać niezadowolenie z pobytu J. Eminencji?

Kucharka, która, zostawiwszy na ogniu pieczeń, poszła do miasta po masło, a z powrotem nie mogła się przedostać przez tłumy, żądne widzenia całej uroczystości, a także niektórzy z t. zw. kościoła narodowego z zazdrości, że żadnemu z nich nie zgotowano podobnej owacji. Zazdrość ta jednak trwała tak długo, dopóki ci niektórzy (można też użyć liczby pojedyńczej) nie zalali sobie pałki, co stwierdzono w Bristolu, a może i gdzieindziej...

Ostatecznie skończyła się uroczystość i mogłaby zagrażać wielkopostna martwota. Wszelako tak nie jest. Czeka nas — nie mówiąc o wcześnie zapowiadającej się wiośnie — koncert za koncertem, odczyty, seanse spirytystyczne, plotki pokarnawałowe, św. Józef, bociany i najbliższa już zapowiedziana przyjemność: jubileusz.

Zdaje się, że jak na czas postny, tego wszystkiego aż nadto, ale nie szkodzi. Wolimy takie nowości, niż portugalską rewolucję, niż japońskie trzęsienie ziemi, niż łódzkie strajki.

Sam jubileusz pani Morozowiczowej waży conajmniej 20 balów z podwójną orkiestrą, jako że rzecz to nader rzadka taka jubilatka, jeszcze młoda w latka, a już jubilatka; powtóre, że zapowiada się pięknie, bo miasto nasze umie uznać talent i rzetelną pracę i chce to wszystko uznać. Jubilatka oczywiście niespokojna, ale zgoła niesłusznie; honorowe słowo daję. Na czem położy rękę radca Świtała, to się udaje, bo on wówczas tą ręką ciśnie tak silnie, że ją czasem zwichnie, a mimo to nie popuści, aż do skutku rzecz doprowadzi. Obecnie ręka już całkiem zdrowa, zatem udatność jubileuszu zapewniona.

Skoro powodzenie wielkich imprez zapewnione, warto oglądnąć się za drobiazgami, co niby muchy uporczywie dręczą uszy brzęczeniem. Do utyskiwania na brak pieniędzy przywykł już „każden jeden"; nasze panie sprzykrzyły sobie dawno narzekać, że nie starczy na to i owo, zato powtarzają wciąż piosenkę o drożyźnie.

Człek, co się pióra ima, musi być ździebko przekorny, ździebko filozofem, ździebko adwokatem, broniącym złych spraw, i kiedy taka kwestja, jak drożyzna wyjedzie na forum skarg powszechnych, obowiązkiem jego jest zabrać głos w tej sprawie.

Liczne artykuły życia codziennego dadzą się w swej drożyźnie usprawiedliwić. Perki np. — rzecz zrozumiała — w czerwcu będą bardzo drogie, we wrześniu bajecznie tanie. Chleb też czasem aż się poniewiera, kiedyindziej i gdzieindziej płaciłbyś zań złotem (gdybyś je miał!). Najciężej wytłumaczyć drożyznę masła, które bez przerwy zachowuje tendencję zwyżkową. Otóż na ten temat wiele da się powiedzieć:

Masło drożeje z nowym rokiem, bo przecież nowy rok wszystko zmienia, więc i cenę masła. W dalszym ciągu drożeje ta krowia omasta, ponieważ zbyt wiele sprzedano jej przed świętami — masła brak. W lutym mniejsze zapotrzebowanie masła, bo wolno sobie wygodzić w zapust i smalcem; dlatego drożyzna masła nie dotyczy ogółu, tylko grymaśników, którzy koniecznie chcą mieć okrasę maślaną; ergo wolno podnosić cenę masła, a skoro wolno, głupiby z tego nie korzystał.

W wielkim poście każda gosposia woli przepłacić masło, niż psuć domownikom żołądki ceresem, kunerolem lub inną apteką. Rzecz prosta — zapotrzebowanie masła wzrasta i drożyzna znowu zrozumiała.

Na Wielkanoc masło musi być droższe, bo i cóżby to były za święta, żeby na nich nie zarobić...

Nadchodzą dni cieplejsze; masło się psuje, więcej wymaga starania, czasem i lodu, więc musi być droższe.

W maju masełko skutkiem świeżej paszy nabiera specjalnych walorów; jest to t. zw. masło majowe, różniące się od zwykłego tem, że więcej kosztuje.

Żniwa mają też swój przywilej maślano-drożyźniany: żeńcy w polu muszą się odżywiać uczciwie; karmią ich masłem, a resztki, które dostają się miejskim łykom, muszą być drogie, jako rarytas.

Letnicy obowiązani są specjalnie dopłacać za masło „prosto od krowy".

Po żniwach podskakuje masło w cenie, bo wieśniak, sprzedawszy zboże i przyjąwszy zadatek na perki, groch, kapustę, nie potrzebuje gwałtownie pieniędzy, więc droży się ze sprzedażą masła.

Wnet znów zbliża się chłodniejsza pora. Paszy brak lub droga, zatem i masło drogie.

Z nastaniem zimy na mocy prawa fizycznego masło kurczy się, staje się gęstsze, zatem zyskuje na jakości i z tego względu podwyżka cen zupełnie słuszna.

To są normalne objawy; zdarzają się też specjalne, nadzwyczajne okazje, usprawiedliwiające tę drożyznę jak: podwyżka poborów urzędniczych, dewaluacja, inflacja, klęska elementarna, ocielenie, nagłe zapotrzebowanie, a kto wie, czy nawet wojna chińska nie ma wpływu na cenę masła, jak pełnia księżyca na humor ludzki?

Kr. Stasicki.

KRONIKA POLICYJNA.

— **Policja aresztowała** w ciągu dnia wczorajszego 3 włóczęgów.

— **Kradzież bielizny.** Nieznani jacyś złodzieje porozrywali zamki na strychu domu nr. 19. przy ul. Gdańskiej i skradli na szkodę dr. Świąteckiego 13 dużych prześcieradeł, z monogramami M. S., wielką ilość mniejszych prześcieradeł, 30 poszewek, kilkanaście koszul męskich i innej bielizny łącznej wartości 1800 złotych.

— **Oszustwo mieszkaniowe.** Pan Pawlak stały mieszkaniec Pawłowic, (pow. Chełmno,) poszukiwał od dłuższego czasu mieszkania w Bydgoszczy. Pewnego dnia poznał on niejakiego Śmigielskiego, który zaoferował p. Pawlakowi swoje mieszkanie przy ulicy Wały Jagiellońskie nr. 7. za 415 zł. Pan Pawlak dał bez namysłu żądaną sumę i miał się wprowadzić do nowonabytego mieszkania. Gdy p. Pawlak sprowadził już swe meble, przekonał się wówczas, że został oszukany, gdyż Śmigielski żadnego mieszkania nie posiadał. Oszusta aresztowano.

— **Przyjaciółka złodziejką.** P. Bergot, zamieszkała przy ul. Dworcowej 53, doniosła policji, że serdeczna jej przyjaciółka, którą przygarnęła do siebie z litości, skradła jej z mieszkania 140 złotych.

— **Kradzież wieprza.** W Osowejgórze jacyś nieznani złodzieje skradli pewnemu gospodarzowi wieprza z zamkniętego chlewa, którego władowali na wóz, i odwieźli w stronę Bydgoszczy.

— **Przybłąkane psy.** W Miejskim Urzędzie Policyjnym zgłoszono dwa psy przybłąkane (teriera oraz nierasowego żółtego). Prawo własności należy zgłosić w tymże urzędzie, ul. Grodzka 32, pokój 7.

PROGRAM W KINACH.

— **Białe noce,** jak było spodziewanem, ściągnęły do kina „Kristal" wczoraj na oba przedstawienia liczną publiczność, która widownię wypełniła po brzegi. Wabikiem w tym filmie jest artystyczne wykończenie obrazu, świetna gra, bogata wystawa, silnie dramatyczne sceny i muzyka dobrze i we właściwym charakterze dostosowana. Niezależnie od powyższego dramatu „Kristal" wyświetla dziennik nr. 7 oraz szereg próbnych scen z ładnego obrazu pod t. „Świerszczyk" z Lią Marą i Liedtkiem.

— **„Listy, które go nie doszły"** z Marcellą Albani, Bassermanem i Bernardem Götzke w rolach głównych cieszą się niesłabnącem powodzeniem w kinie „Marysienka". Na scenie artyści w najnowszem repertuarze.

— **Kino „Nowości"** dziś występuje z premjerą sensacyjnego arcydzieła p. t. „Fedora", według głośnego dramatu Viktora Sordou. Treść ujęta jest z życia arsytokracji rosyjskiej, przedstawia jaskrawo miłostki magnatów rosyjskich. Na filmie dopiero zostało odtworzone z całym realizmem dramatyczne sceny powieści genjalnego autora. Wartość artystyczną tego dzieła podnosi nad wyraz wspaniała wystawa, bogata pomysłowością reżyserja, oraz znakomita gra artystów. Odtwórcy tytułowych ról piękna Lee Parry, Alfons Fryland, Frida Rychard i Oskar Mosion dają całość skończenie mistrzowską. Nadprogram wesoła komedja 3-aktowa, razem 13 aktów programu.

— **Przemytnicy opjum"** — film pod powyższym tytułem wyświetla kino „Corso". W roli głównej znany akrobata i skoczek Ryszard Talmadge. Nadprogram duże wesołe komedje.

Ze sportu.

W niedzielę o godz 1.30 odbędą się zawody w piłkę nożną pomiędzy II dr. O. P. N. „Wolność" a II dr. O. P. N. „Sokół" V; o godz 3-ciej I dr. OPN. „Wolność" i II dr. OPN. „Sokół" V. Zawody będą bardzo interesujące, gdyż drużyny te spotkają się poraz pierwszy. Spieszcie więc na boisko 62 pułku piechoty Wlkp. przy ul. Warszawskiej.

Piłka nożna.

W niedzielę, dnia 13 bm. odbędą się na boisku Szkoły Oficerskiej dalsze zawody o mistrzostwo miasta Bydgoszczy. O godz. 14.30 stanie K. S. „Brda" przeciw O. P. N. „Sokół I", który w roku ubiegłym wchodził do finału o mistrzostwo miasta. Mimo to walka o pierwszeństwo nie będzie łatwa, gdyż K. S. „Brda" jako zespół posiadający świetny materjał graczy dążyć będzie wszelkiemi siłami do zwycięstwa.

O godz. 16-tej współzawodniczą O. P. N. „Naprzód" z K. S. „Polonją". Zawody o przejście do półfinału drużyn tych klubów zapowiadają się nader interesująco. K. S. „Polonja" zeszłoroczny mistrz miasta spotkał bowiem przeciwnika, który wykazując dobrą technikę i dużo ambicji w mistrzostwach odgrywał zawsze poważną rolę.

Treningi lekkoatletyczne.

Kierownik oddziału lekko-atletycznego K. S. „Polonja" komunikuje, iż z dniem 13 bm. rozpoczynają się regularne treningi lekko-atletyczne na boisku Szkoły Oficerskiej w oznaczone dni i czasie: w niedzielę o godz. 13, we wtorek o godz. 16, w piątek o godz. 16. Wyznaczone dni i godziny są stałe aż do ukazania się komunikatu o zmianie.

Członkowie rozbierają się w lokalu Kozłowskiego, lekkoatletycy obowiązani są stawić się punktualnie i regularnie na treningi.

Zebranie informacyjne lekko-atletyczn odbędzie się dnia 12 bm. o godz. 19-tej w lokalu klubowym. Członkowie zainteresowani lekko-atlet. stawią się licznie i zadokumentują tym zainteresowanie się lekkoatletyką, gdyż w tym roku czeka nas ogrom pracy.

Baczność, właściciele domów! Jeśli chcecie realnie podeprzeć interes gospodarczy Polski oraz wszędzie krzywdzoną nieruchomość waszą — stawcie się jak jeden mąż w niedzielę, 13 bm. o godzinie 10-tej przed południem w Strzelnicy na wielkim zjeździe Stanu Średniego, do którego przecież wszyscy należycie. — Umiejce bronić sami własnych interesów. — Przewodniczyć będzie prezes Izby Przemysłowo-Handlowej, p. Kasprowicz. **Komitet.**

— **Wielki konkurs strzelecki z wiatrówek.** Jedyną rozrywką, która obok satysfakcji daje pewne pożyteczne wyniki — to strzelanie o nagrody. Wówczas oko wojaka zaprawia się do celnego mierzenia z broni i pozwala na wyrobienie sprawności w tym kierunku. Ćwiczenia takie jednak można kontynuować najczęściej z wiatrówek, które można używać wszędzie w lokalach i o każdej porze dnia. W myśl tego postąpiły Towarzystwa Powstańców i Wojaków Bydgoszcz — Szwederowo i zorganizowały strzelanie z wiatrówek o nagrody w dniu 12 marca t. j. dzisiaj o godz. 12 w południe w „Ognisku", ul. Jagiellońska, drugie strzelanie na Szwederowie w lokalu p. Kołodziejja przy ul. Ugory róg Konopnej. Warunki konkursu: 5 strzałów o nagrody 1 zł., 3 strzały próbne 50 gr. Przy osiągnięciu w próbie 73, 74, 75 punktów, zawodnik otrzymuje nagrodę natychmiast. Pierwszą nagrodę otrzyma zwycięsca z najlepszymi wynikami itd. Zawody odbywają się codziennie od godz. 12—22 wiecz.

Towarzystwa proszą swych członków o liczny udział, gdyż dochód przeznaczono na budowę kościoła na Szwederowie.

Nagrody wystawione są w oknach firmy Chudziński i Maciejewski. Nagrody zaś zawodów szwederowskich wystawione będą również, o czem zainteresowani zostaną powiadomieni na łamach „Dziennika Bydgoskiego". Jak jedni tak i drudzy zaofiarowali zwycięscom bardzo cenne przedmioty.

Wiec właścicieli domów.

Wiec właścicieli domów w Bydgoszczy odbył się w dniu 9 marca br. w Resursie Kupieckiej przy udziale z górą 1000 osób.

Wiecowi przewodniczył na ogólne żądanie p. inż. Janicki, prezes Tow. właśc. domów w Bydgoszczy. Po zagajeniu przystąpiono do omawiania **sprawy opłat za czyszczenie ulic,** którą referował wyczerpująco przewodniczący wiecu. Po długiej i ożywionej dyskusji uchwalono jednogłośnie rezolucję, w której podkreślono, że ściąganie opłat za czyszczenie ulic jedynie od właścicieli domów jest niezgodne z przepisami ustawy niemieckiej obowiązującej dotychczas w tut. dzielnicy, jest również niezgodne z orzeczeniami Wojewódzkich Sądów Administracyjnych w Toruniu i Poznaniu, a przytem bardzo niesprawiedliwe, gdyż obciąża jedynie właścicieli domów, to jest tą część obywateli, który przez długi szereg lat ponosili i ponoszą poważne ofiary materjalne na rzecz mieszkańców miasta.

Wiec wybrał 3 delegatów w osobach: pp. inż. Janickiego, inż. Pętkowskiego i Matiniego, którzy uchwaloną rezolucję mają przedłożyć p. wojewodzie.

W sprawie przymusu nakładanego przez Magistrat na właścicieli domów na przedmieściach do przyłączenia się do nowo przeprowadzonych sieci wodociągowych i kanalizacyjnych, wiec uchwalił w myśl uchwały zapadłej już w tej sprawie w Radzie Miejskiej postulat, aby w takich wypadkach właściciele domów mieli bezwzględnie możność uzyskania z Miejskiej Kasy Oszczędnościowej długoterminowych pożyczek, na korzystnych warunkach, celem przeprowadzenia odnośnych instalacji.

W sprawie opłat kanałowych, wiec uważa za wskazane, aby wszyscy właściciele domów bezzwłocznie zawiadomili Magistrat, iż wobec utrudnienia przy ściąganiu kanałowego od lokatorów obowiązanych do uiszczenia tych opłat — właściciele domów z dniem 1. I. 1927 r. opłat tych od lokatorów swych nie będą ściągać, co zatem winien uczynić sam Magistrat.

W sprawie przymusowej renowacji fasad domów, wiec uchwalił ten sam postulat co przy sprawie przymusowego przyłączenia się do miejskiej sieci kanalizacyjnej i wodociągowej.

Wychodząc z założenia, że właściciele domów winni się już obecnie dla obrony swych interesów organizować, celem przeprowadzenia przyszłych wyborów do Rady Miejskiej, wiec uchwalił stworzyć przy Towarzystwie Właśc. domów fundusz wyborczy. Zbiórka doraźna urządzona na ten cel przyniosła około 130 zł.

W sprawie ustalania wysokości komornego w domach, w których zaprowadzono nowe instalacje wodociągowe i kanalizacyjne, wiec uchwalił zwrócić się z przedstawieniem do Urzędu Rozjemczego i Sądu w Bydgoszczy, że za mieszkania w takich domach słusznie należy się wyższe komorne, gdyż przez zaprowadzenie instalacji przedmiot najmu zyskał na wartości, a więc nie jest ten sam, co w roku 1914, należy przeto podwyższyć odpowiednio ówczesne podstawowe komorne.

Ko chce zadarmo nauczyć się pisania na maszynie?

Bezpłatne premje dla Czytelników „Dziennika Bydgoskiego".

Dom Handlowy maszyn do pisania Stefana Goniszewskiego postanowił otworzyć dla 50 uczni i uczennic bezpłatny kurs pisania na maszynach systemu Remington.

Zrobił bowiem p. Goniszewski spostrzeżenie, że w Bydgoszczy brak jest stenotypistów i stenotypistek mimo wielkiego ich zapotrzebowania w bankach i innych instytucjach czy firmach handlowych. Dlatego jest też stosunkowo mały pokup maszyn. Kalkuluje więc p Goniszewski, że gdy wykształci w stenotypji 50 adeptów, wtedy wzmoże się i popyt za maszynami, bo będą ludzie umiejący na nich pracować.

A więc ze strony wymienionej firmy nie jest to żadna filantropja czy kulturalna propaganda. Amerykański, dobrze pojęty byznes i nic więcej.

Wybór odpowiednich kandydatów na ten bezpłatny kurs firma Goniszewski zostawiła jednak uznaniu „Dziennika Bydgoskiego". Tylko przez nas poleceni kandydaci zostaną na tę bezpłatną naukę przyjęci.

Redakcja „Dziennika Bydgoskiego" wzywa zatem tych wszystkich, którzy z tej bezpłatnej nauki chcą korzystać, aby zgłaszali się w tym celu z piśmiennymi wnioskami, do redakcji „Dziennika Bydgoskiego", przyczem obowiązują następujące warunki:

1) Nieprzekroczony 40 rok życia.

2) Odpowiednie wykształcenie, tj. takie, którę nabytą umiejętność pisania pozwoli w praktyce należycie wykorzystać.

3) Kandydat (ka) musi się wylegitymować kwitem abonamentowym „Dziennika Bydgoskiego" na marzec.

4) Kurs obejmuje 60 godzin nauki.

5) Kandydaci, którzy kurs z dobrym stopniem ukończyli, otrzymają odpowiednie świadectwo.

6) Termin zgłoszenia upływa 31 marca.

7) Bezpośrednie zgłoszenia się do firmy Goniszewski nie będą uwzględnione.

W sprawie tej dalszych jeszcze informacji redakcja nasza udziela tylko między godziną 6—7 wieczorem.

Od roku cierpiałem na
wyrzuty skóry i zaskórniki
Wszystkie środki okazały się bezskutecznemi. Wówczas zastosowałem nałożenie piany Obermeyera medycynalnego **MYDŁA HERBA** i wkrótce pozbyłem się wszelkich pasorzytów skóry. Na dodatkowe leczenie zalecam się używać Obermeyera HERBA-KREM

U golibrody.

— Pan redaktor nie boi sze wojny? Bo ja ani trochy. Odkąd wim, że Afganistanu jest z nami, to my możemy koty zadrzeć i z pół Europy. Może to i dlatego pan Zaleski na Ligi Narodów zrobił sze teraz taki szmiały w gęby. Bo człowiek ma zupełnie innego uczucie, gdy wi, że nie jest sam. A ten Afganistan to jest dla nas nietylko politycznego interesu. On ma i wielkiego gospodarczego znaczenia na import i na eksport. My powinni z Afganistanem prowadzić handlu zamiennego. Zamiast płacić panu Kemmerer zato, coby on do nas z Ameryki przyjechał, potrzeba lepi było zamienić sze tylko z Afganistanem na ministra od finansów. Co pan miszli, jaki to byłoby dla nas dobry zamiany! Afganistański minister skarbu to jest jeszcze takie dżecko natury. On niewi, co to jest bilonu, inflacji, dewaluacji, waloryzacji, sanacji i inne szwajnacji. On by sze czymał stary reguły: pamiętaj rozchodu żyć w zgody z dochodu, bo inaczy bedzi plejty i bidy. Z monopolem on by także nie zrobiał żadnego szacher-macher, bo te murzyny mają chłopskiego rozumu: sprzedać kury można raz, a jaji z ni wyciągnić można tysząc razy. Albo te historji z tem pożyczki! Prosimy wciąż o ni jak dziady o kawałek chleba. Taki afgański financminister on by sze tego wstydził, jemu by sze od dołu do góry wszystko zaruminiło, choć on jest czarny jak djabelski duszy. Pan redaktor wi, że Niemcy od roku 1924 pożyczyły już cztery miljardy złoty z Ameryki, a my dostali majowy figi. Co? Pan naprawde wierzy, że to żydzi robią Polski taki psoty? że to żydki robią Polski taki psoty? idzie geszeft. I jakby oni wierzyli w polskiego byznesu, to oni daliby nam kredytu, choćby w Belweder szedział nie pan Marszałek, ale sam Herod, co kazał zarżnić żydowskie bachory.

— **Garbarnia Jana Wilka w Nakle,** niedawno powstała, posiada na składzie wszelkiego gatunku skóry, szory i obuwie, w które jest bogato zaopatrzona, firma, chlubnie już wśród klijenteli miejscowej ze swej sumienności znana. Przyjmuje również różne skóry do garbowania.

KALENDARZYK TEATRALNY.

Sobota 12. 3. **Domek trzech dziewcząt** (prmj.)
Niedziela 13. 3. g. 4 pop. **Mandaryn Wu** (ceny zniżone).
Niedziela 13. 3. g. 8. **Domek trzech dziewcząt**
Poniedziałek 14. 3. **Domek trzech dziewcząt.**
Wtorek 15. 3. **Mandaryn Wu.**
Środa 16. 3. **Domek trzech dziewcząt.**
Czwartek 17. 3. **Domek trzech dziewcząt.**
Piątek 18. 3. **Mecenas Bolbec i jego mąż.**

Hurt i detal **Najtaniej:** Mydła, perfumy, wody kolońskie kosmetyki oraz artykuły toaletowe **M. Górecki,** Pomorska 3 Hurt i detal
5971

Z WIELKOPOLSKI i POMORZA

Baczność urzędnicy i funkcjonarjusze starostw powiatowych województwa Poznańskiego!

W niedzielę, 13 bm. odbędzie się w Poznaniu w sali p. Jarockiego, ul. Masztalarska 8a o godz. 10.30 ogólne zebranie organizacyjne urzędników i funkcjonarjuszy starostw celem zawiązania własnego stowarzyszenia. Uprasza się o jaknajliczniejsze stawienie się kolegów ze wszystkich powiatów województwa bez wyjątku.

Za komitet organizacyjny:
(—) **Jaworski**, przewodn.

słodzą swoje życie.

Cukier kandyzowany używa się przeciwko zaziębieniu, a wybredni słodzą nim herbatę. Cukier kandyzowany zawiera do pewnego stopnia poprostu ekstrakt cukru. Krystalizuje się on w nitki z roztworu cukru trzymanego przez 10 do 14 dni we wysokiej temperaturze. Obecnie dostarczać możemy na każde zlecenie także cukier kandyzowany.

Dr. W. A. Henatsch — Unisław.

55 9)

SZUBIN. (Morderstwo.) Dnia 10. bm. na szosie Nakielskiej napotkano wóz, zaprzężony w parę koni, z zimnemi już zwłokami właściciela. Najprawdopodobniej zachodzi tu fakt morderstwa, którego dokonano przez uderzenie tępem narzędziem zmarłego — w tył głowy. Śledztwo policyjne w toku.

ZŁOTNKI KUJAWSKIE. (Obchód Kasprowiczowski). Również w Złotnikach K. urządzono obchód Kasprowiczowski, pod kierownictwem nauczyciela p. Radomskiego. W pięknie udekorowanej klasie zebrały się wszystkie dzieci szkolne. Na program obchodu składały się śpiewy, deklamacje i w końcu wygłosił wykład o Kasprowiczu nauczyciel p. Wargoś. Na pomnik Kasprowicza ofiarowali uczestnicy uroczystości 17,21 zł.

GNIEWKOWO. W związku z zapadłą na ostatniem posiedzeniu rady miejskiej uchwałą o zaciągnięciu na rozbudowę miasta pożyczki w wysokości 300.000 zł, udała się w tych dniach delegacja do Poznania w osobach pp. przewodn. rady miejskiej Milewskiego i rendanta kasy Gołaszewskiego, celem podjęcia starań u odpowiednich władz i czynników o kredyty na rozbudowę.

GNIEZNO, (Wynalazek doniosłej wagi). Urząd Patentowy Rzeczypospolitej udzielił p. Józefowi Wellengerowi, architektowi i budowniczemu w Gnieźnie, patent na wynalazek przyrządu, który umożliwia w razie pożaru w oborze lub stajni za jednem pociągnięciem na zewnątrz spuścić przymocowane bydło lub konie z uwięzi.

Trzemeszno.

W obronie Kresów. Zwołano z inicjatywy p. starosty. Słabego zebranie delegatów wszystkich towarzystw wojskowo - wychowawczych na obszarze naszego powiatu. Na zebranie przybyli oprócz przedstawicieli władz i długoletniego instruktora wychowania fizycznego p. porucznika Spławińskiego, delegaci towarzystw z Trzemeszna, Mogilna i Gębic. Po zreferowaniu kwestji koniecznego skoordynowania działalności towarzystw wojskowo-wychowawczych oraz po jej przedyskutowaniu, zebrani zgodzili się na utworzenie Komitetu Tow. Przysposobienia Wojsk. i Wych. Fiz. Prezesem wybrano starostę mogileńskiego p. Słabego, wiceprezesem burmistrza m. Trzemeszna p. Fenglera. Zarządowi poruczono opracowanie programu działalności komitetu.

Na cele misyjne. Z inicjatywy Kółka Panien Różańcowych wystawiono w ub. niedzielę, w sali p. Przewoźnego tragedję Korzeniowskiego p. t. „Mnich“. Wielkim nakładem sił wystawiona sztuka cieszyła się powodzeniem i odegrana została starannie. Czysty zysk z przedstawienia przekazano na zasilenie funduszu na cele misyjne.

Postne wykłady Tow. Czyt. Lud. Zgodnie z utartym zwyczajem podejmuje Tow. Czytelni Ludowych, jak rok rocznie, swoje niedzielne, popularne wykłady wieczorowe. W roku bież. obiecał wystąpić z szeregiem prelekcyj Zw. b. uczniów gimnazjum trzemeszeńskiego, dostarczając grono prelegentów. Do zbożnego poczynania naszych studentów, którzy ostatnio tak sympatycznie zapisali się w pamięci swoim balem karnawałowym, należy się odnieść z największem uznaniem, że tak umiejętnie potrafią łączyć zabawy z pracą oświatową. Pierwszy wykład wygłosił p. prof. Wernerowski na temat „Anglja i jej położenie geograficzne“.

Ohydna zbrodnia w lesie pod Paterkiem.

Przygodny towarzysz zamordował gospodarza Flisa i obrabował go.

Strasznego czynu dokonał w nocy ze środy na czwartek niewyśledzony dotąd osobnik na osobie gospodarza Marjana Flisa z Izdebek pod Łobżenicą.

Do siedzącego w karczmie Flisa przysiadł się jakiś nieznajomy, zaczął z nim rozmowę i wkońcu poprosił, by go wziął ze sobą furmanką, gdyż mieszka po drodze, t. j. w Wymysłowie.

Pojechali więc gospodarz i przygodny towarzysz, obaj nieco podchmieleni. W ciemnym lesie, między Wieszkami a Paterkiem, zamordował nieznajomy powożącego gospodarza, uderzając swą ofiarę młotkiem z tyłu w głowę. Następnie obrabował trupa i uciekł.

Konie stały jeszcze przez pewien czas w jednem miejscu, jak tego dowodzą ślady krwi, poczem ruszyły, aż się zatrzymały na szubińskiej szosie.

Władze wysłały natychmiast po zgłoszeniu ohydnej zbrodni oddział konnej policji do okolicznych lasów celem przetrząśnięcia ich i ewentl. przychwycenia sprawcy.

Echa ohydnej zbrodni w Tarpnie.

Domniemany zbrodniarz milczy. — Ciężkie podejrzenie. Nieco z przeszłości Lewandowskiego.

Potworna zbrodnia, popełniona w Wielkiem Tarpnie na sołtysie Lewandowskim i jego rodzinie — sześć osób padło pod obuchem siekiery — nie jest zupełnie wyświetlona, ponieważ 20-letni syn Lewandowskich Leon, domniemany sprawca rzezi, urządzonej w domu rodzicielskim, do zbrodni się nie przyznaje. Brak zaś naocznych świadków, którzyby do sprawy wnieść mogli niezbite dowody.

Poszlaki, obciążające Lewandowskiego, są bardzo ciężkie a niektóre szczegóły dokonanej zbrodni tego rodzaju, że — jak osoby wtajemniczone orzekły — obecnie już 99 procent przemawia przeciw aresztowanemu Leonowi Lewandowskiemu. Ubranie jego przecież jest zbroczone krwią; L. wprawdzie tłumaczy się, że zadrżał z przerażenia i upadł na zbryzganą krwią podłogę w sypialni na widok popełnionej zbrodni, plamiąc swe ubranie; lecz nie drgnął w czasie śledztwa ani jeden muskuł twarzy domniemanego mordercy na widok krwią zbroczonych zwłok jego rodziców i rodzeństwa; na jego twarzy zupełnie nie było widać śladów silniejszego uczucia zrozpaczonego syna i brata o tkliwem sercu. Przeciwnie, bez cienia wewnętrznego wzruszenia spożył w pokoju, w którym rozegrała się kilka godzin przedtem straszna tragedja, spokojnie i smacznie śniadanie, które mu na własne życzenie podano. A gdy kazano mu zmyć twarze pomordowanych, to L. z największym spokojem wykonał zlecenie.

Wprawdzie stłuczone były szyby w oknach mieszkania; czy jednak nie stało się to w tym celu, aby pomylić śledztwo? Celem zbrodni nie był rabunek, ponieważ nic z domu L. nie zabrano. Lewandowski nie miał nieprzyjaciół, pałających zemstą do całej rodziny, z wyjątkiem właśnie Leona. A gdyby wreszcie tacy się znaleźli, to byliby się poprzednio uzbroili we własne narzędzia zbrodnicze a nie dopiero na miejscu zbrodni w siekierę Lewandowskiego, która zresztą w krytycznym dniu gdzieś była zarzucona.

Poza tem ostre psy, strzegące mienia Lewandowskiego, nie ujadały krytycznej nocy. Dziwne i to, że młody L., zajęty w nocy w cieplarni, zaledwie o ścianę oddalonej od mieszkania rodziców, nic takiego nie usłyszał, coby go zaintrygować mogło, a stwierdzono przecież, że zbudzona przez krwawy napad rozwścieczonego człowieka siostra L. usiłowała uciec przez okno. Lecz brat i syn nie słyszał tych rozpaczliwych wołań. Zbrodnię popełniono w nocy, w ciemnej sypialni, a ciosy, które z taką pewnością padały na głowy nieszczęśliwych ofiar, wykonał najprawdopodobniej człowiek, który wiedział, jak rozstawione były łóżka w pokoju.

A jak zachowywał się ten wyrostek wogóle, jakie wiódł życie? Był on zawsze utrapieniem rodziców, stronił przed pracą, wydawał dużo na kina i towarzystwa z osobami lekkich obyczajów; często wracał późno w nocy do domu, posługując się autem; przecież ogrodnictwo ojca było donośne, którego stać było na kosztowne zachcianki synalka. Ludzie w Tarpnie głośno opowiadają, że Leon podczas kłótni domowej, rewolwerem odgrażał się swemu ojcu, że siedział już we więzieniu za podpalenie budynku, że pewnego razu zamaskowany napadł swego ojca, wymuszając w ten sposób od niego pieniądze itp. Są to tak ciężkie zarzuty, że, o ile byłyby prawdziwe, trudno będzie Leonowi rozwiać podejrzenia, wiążące się ze straszną tragedją rodzinną, której jest domniemanym sprawcą. X.

Z Inowrocławia.

— WSZYSCY NA WIEC — w sprawie gospodarki miejskiej! Wiec odbędzie się w niedzielę, o godz. 1-ej w Parku Miejskim.

Akademja ku czci setnej rocznicy zgonu Beethovena urządzona zostanie w dniu 27 bm. w Parku Miejskim, staraniem miejscowych kół kulturalnych. Na program uroczystości złożą się m. in.: 5-ta symfonja Beethovena, którą odegra orkiestra 59 pp., odczyt o życiu i dziełach Beethovena, występy śpiewacze chórowe, sola, koncert skrzypcowy itd. Będzie to impreza utrzymana w stylu wysoce artystycznym. Udział biorą także siły zamiejscowe.

40-lecie Tow. śpiewu „Moniuszko“ w Inowrocławiu. Tow. śpiewu „Moniuszko“ urządziło ostatnio uroczyste zebranie połączone ze skromną zabawą taneczną, aby uczcić 40-ty rok swego istnienia. Zebranie zagaił prezes p. Wojkowski w obecności prawie wszystkich członków oraz delegatów bratnich towarzystw śpiewaczych. Po zagajeniu złożył p. Wojkowski prezesurę na ręce zasłużonego prezesa honorowego p. Knasta, poczem sekretarz towarzystwa p. Mieczysław Mrówczyński wygłosił pięknie opracowany referat o działalności 40-letniej towarzystwa. Następnie mianowano pp. Męclewskiego, Wróblewskiego, Wojkowskiego, Feigla i Bochińskiego członkami honorowymi, wiceprezes p. Gałecki wręczył im dyplomy, w dowód uznania pracy 25-letniej dla dobra towarzystwa. Zebranie urozmaicił bardzo udatnie chór mieszany pod batutą p. prof. Sobieskiego, poczem po kilku przemówieniach prezes honorowy p. Knast zebranie zamknął. Po zebraniu bawiono się ochoczo do późnej godziny.

Inwalidzi woj. m. Inowrocławia prostują, iż tragicznie zmarły Włodarczak Szczepan nie był inwalidą wojennym, tylko prywatnym ze służby kolejowej.

Kradzieże. Ub. środy aresztowała policja niej. L. N. z Inowrocławia za kradzież kartofli. W czasie ostatniego targu skradziono z kieszeni ślusarzowi St. Strugale z Inowrocławia 45 zł. Przytrzymano za kradzież kieszonkową niejakich Dawida Gorzanowskiego i Janinę Wilmanowską z Włocławka. Aresztowani, mimo polskich nazwisk, są żydami. Policja przytrzymała ich na gorącym uczynku.

Aresztowanie dalszego opryszka tajemniczej gry w trzy karty. Na ostatnim targu przytrzymała policja niej. W. Smalca (żyda) z Włocławka. Bliższe dochodzenia wykazały, iż aresztowany jest wspólnikiem słynnej na Kujawach szajki gry w trzy karty, o której już donosiliśmy. Na targu sprzedawał pewien gospodarz krowę, przy której po transakcji był również obecny ów opryszek. Gdy wieśniak schował pieniądze i wyszedł na miasto, przyczepił się Smalec do niego i zaproponował mu grę. Gospodarz zgodził się bez namysłu; początkowo jakoś szczęście sprzyjało mu, bo wygrał w niedługim czasie aż 100 zł. Zachęcony tem szczęściem grał dalej, aż przegrał całe 450 zł. Wtedy wieśniak, zorjentowawszy się, że ma do czynienia z oszustem, przerwał grę, nie powiadomił jednak policji o wypadku. Policja tymczasem powiadomiona tego samego dnia jeszcze przez inne osoby, aresztowała oszusta i osadziła w więzieniu. Niestety już pieniędzy przy sobie nie miał.

Baczność, rzemieślnicy rolni powiatu inowrocławskiego! Zebranie w niedzielę, dnia 13 bm. w lokalu p. Kolanowskiego w Inowrocławiu, przy ul. Św. Ducha, przed południem o 10-tej.

O liczny udział z powodu bardzo ważnych spraw uprasza

St. Radtke, prezes.

Z Poznania.

Podpalając akta, chciał zatrzeć ślady malwersacji. Wykryto i aresztowano sprawcę dwukrotnego podpalenia urzędu wag i miar w Poznaniu. Jest nim urzędnik Kazimierz Biegański, który podpalił akta w obawie wykrycia jego malwersacji, jakich dopuszczał się od grudnia roku zeszłego do lutego br.

Komornik sądowy aresztowany za sprzeniewierzenia. Aresztowano komornika sądowego Pawła Zielińskiego w Poznaniu, który systematycznie sprzeniewierzał inkasowane przez siebie pieniądze skarbowe. Ostatnio Zieliński ukrywał się przez dłuższy czas na prowincji.

Popełnił samobójstwo. Popełnił samobójstwo przez otrucie się lizolem rzeźnik Władysław Stachowski. Powodem samobójstwa był zły stan interesów.

Wielka akcja budowlana. Poznań podejmuje z wiosną szeroko zakrojoną akcję budowy domów mieszkalnych. Już w jesieni rada miejska uchwaliła zaciągnięcie w Banku Gospodarstwa Krajowego pożyczki w wysokości 240 tysięcy na budowę wielkiego domu mieszkalnego w parku Wilsona. Ostatnio rada miejska uchwaliła wniosek magistratu o zabudowaniu wielkiej, liczącej około 4 tysiące metrów kwadratowych przestrzeni, u zbiegu ulic Powstańczej—Wierzbieńcicze i Czajczej, kosztem 3 miljonów złotych. Powstanie tam kompleks domów, liczących sto kilkadziesiąt mieszkań.

Ugoda w strajku krawieckim. Doszło do porozumienia pomiędzy strajkującymi w Poznaniu pracownikami krawieckiemi a pracodawcami.

Samobójstwa i nieszczęśliwe wypadki. W Poznaniu mnożą się w ostatnim czasie samobójstwa, oraz wypadki samochodowe. W tych dniach zastrzelił się 21-letni akademik St Bogielski. Na ul. Bukowskiej zaś przejechani zostali pp. T., których trzeba było zawieść do szpitala.

Z POMORZA.

CZERSK. (Przychwycenie włamywaczy na gorącym uczynku). W ub. środę późnym wieczorem włamali się do składu kapeluszy p. Przytarskiej Izodzieje. Włamywacze za pomocą wytłoczenia okna wystawowego dostali się do wnętrza i tam zostali przez członków Stow. Młodzieży zauważeni. Młodzieńcy natychmiast pospieszyli na policję. Złodzieje tymczasem uciekli. Jednakże niedaleko fabryki Hermanna Szütta dwóch złodziei przytrzymano i odprowadzono do aresztu policyjnego, trzeci zaś zdołał zbiec. Jak się okazało, opryszkami byli osobnicy, którzy ostatnio od domu do domu chodzili celem szlifowania nożyc. Jeden z złodziei posiadał aż 1000 złotych, pochodzących z kradzieży.

KARSIN, pow. Chojnice. (Zmyśliła napad, aby uzyskać zasiłek). Obywatelka tut. wsi, niej. L., pragnąc uzyskać choćby mały zasiłek na podróż do Gdańska, przybywszy na dworzec do Lubni, opowiadała kolejarzom, że w drodze na dworzec napadli ją bandyci i zabrali jej ostatnie 15 złotych. Litościwi kolejarze, chcąc się jej pozbyć, udzielili kobiecie wsparcia na przejażdżkę. Przeprowadzone w tej sprawie śledztwo wykazało, że napad był zmyślony.

PELPLIN. (W ostatniej sekundzie...). W ub. tygodniu nocną porą na tutejszym dworcu omal nie doszło do katastrofy kolejowej. Jeden z nocnych pociągów towarowych, który zatrzymał się w Pelplinie i miał wjechać na tor boczny, pozostał końcem swym jeszcze na głównym torze, ponieważ tor boczny był zupełnie wolny. Tymczasem nadjeżdżał z pod Morzeszczyna drugi pociąg towarowy, który uzyskał również sygnał wjazdowy. Groziła katastrofa. W tej chwili, na szczęście, pobiegł jeden z urzędników kolejowych naprzeciw zbliżającego się pociągu i położył na szyny pudełko z materjałem wybuchowym, wymachując przytem latarnią. Wskutek tego ostrzeżenia maszynista pociąg zatrzymał, przez co uniknięto katastrofy. Pociąg towarowy zdołał się zatrzymać zaledwie 30 m. przed ostatnim wagonem stojącego pociągu.

SIERAKÓW. (Złodziej w trumnie). Niewyśledzony dotąd złodziej zakradł się do warsztatu stolarskiego p. Rogozińskiego, lecz spłoszony, nie zdążywszy już uciec, schował się do właśnie wykończonej trumny. Właściciel po przeglądzie warsztatu udał się na spoczynek. Dopiero nazajutrz rano zauważono brak śrub stolarskich, różnych hebli, świderków, toporka oraz kilku paczek gwoździ. Ponieważ wieko trumny, przedtem zamkniętej, leżało osobno, domyślono się, że w tej trumnie złodziej ukrył się przed dokonaniem czynu.

Pelplin.

Występ „Jedności". Dnia 9 marca br. odbył się w naszem mieście występ gościnny Grona Teatralnego „Jedność" z Bydgoszczy, przedstawieniem komedji p. t. „20 dni kozy".

Na czoło wykonawców wysunęli się przedewszystkiem pp. Bujakiewicz w roli Pantruche i Kordana w roli Tronille, którzy grą swą pełną werwy i niefrasobliwego humoru oraz uzdolnieniem artystycznem wywołali salwy śmiechu i oklasków. Hr. Henryk de Merville, (p. Chmielewski) mimo niektórych momentów dobrych, nie zdołał jednakże ukryć nieopanowania roli, utrudniając temsamem ciągłość akcji. Panna Leppertówna w roli p. Mezan oraz pani Dutczakowa w roli Kolety wywiązały się z zadania wyśmienicie, grą swą, pełną zrozumienia i kultury. Reszta ról, obsadzona umiejętnie, nie zawiodła. Akcja sztuki jak też i poszczególne sytuacje, dzięki świetnej reżyserji p. Michała Kordawy, stały na wyżynie scen zawodowych.

Cele jak i dążenia Towarzystwo są nieslenie oświaty i żywego słowa polskiego wszędzie tam, gdzie publiczność nie ma możności korzystania z teatrów zawodowych. Życzyćby należało, by wysiłki te spotkały się z należytem uznaniem władz i społeczeństwa, co niestety nie miało miejsca w naszym kochanym Pelplinie.

Tczew.

Zjazd oświatowy Tow. Czytelni Ludowych na Pomorzu odbędzie się w czwartek, dnia 17 bm. w Tczewie w sali „Grand Hotel" przy ul. Pocztowej. Porządek obrad: O godz. 9 Msza św. na intencję zjazdu w kościele farnym; o godz. 10 wybór marszałka i sekretarza zjazdu. Sprawozdanie z działalności T. C. L. na Pomorzu. Dyskusja. — Przerwa obiadowa. — O godz. 15-ej referaty. 4) Wolne głosy. 5) Zamknięcie obrad. — Uczestnicy zjazdu mają zapewniony powrót koleją po cenie zniżonej o 66 proc.

Brak urlopu — powodem afery. Jakiś marynarz z Gdyni przybył do Tczewa, aby zabawić się trochę, jednakowoż nie dopisowało mu szczęście, gdyż po kilku godzinach został zatrzymany przez władze wojskowe. Nie posiadał bowiem odnośnego pozwolenia.

Niemcy nie śpią. Tczewskie niemieckie kółko teatralno-amatorskie wyjeżdża do Kościerzyny na gościnne występy.

Doktoryzacja. Lekarz-weterynarz na powiat tczewski p. Ludwik Połomski z Pelplina otrzymał doktorat na Uniwersytecie Jana Kazimierza we Lwowie, na podstawie pracy „Skład krwi w przebiegu cholery u drobiu".

Domy się walą. Robotnik p. Janusz zgłosił w urzędzie policyjnym zawalenie się jego domu przy ul. Żuławy.

Wizytacja szkół. W ub. czwartek przybył do Tczewa kurator okręgu szkolnego p. Schwemin, celem wizytowania szkół tutejszych.

Ceny rynkowe. Dowóz znaczny, ceny nieco przystępniejsze. Przeciętnie kosztuje: wieprzowina 1,60—2,20, wołowina 1,10—1,40, cielęcina 0,90—1,20, kiełbasa 1.60—2,00, jajka 2,70—2,80—2,90 mendel, masło 2,80—3,00. Szczupak 1,70—1,80, lin 2,20, świeże śledzie 40—50 groszy, flondry 1,00. Kapusta czerwona 25 gr., kapusta biała 20 gr.

Likwidacja sądu pokoju w Tczewie.

Minister sprawiedliwości wydał rozporządzenie z dnia 17 lutego, mocą którego sąd pokoju w Tczewie zostaje zniesiony z dniem 1 marca br.

(W Bydgoszczy sądy pokoju miały być zniesione z dniem 1 stycznia 1927 r. Nie wiadomo z jakich powodów fukcjonują one dotychczas. — Przyp. red.)

Z Grudziądza.

Dyżury nocne aptek.

Od dnia 11 bm. apteka po Łabędziem, Rynek 20, tel. 142.

Kalendarzyk teatralny.

Sobota, dnia 12 bm. wieczorem o godzinie 8-ej „Pociąg widmo". premjera.

Niedziela, 13 bm. popołudniu o 4-tej „Chrześniak wojenny". Wieczorem o godz. 8-ej po raz drugi „Pociąg widmo"

Dożywianie głodnych dzieci. Komitet Obywatelski pomocy dla głodnych dzieci składa serdeczne podziękowanie za opiekę nad głodnemi dziećmi: p. B. Ruchniewiczównej — opieka 10 dzieci — 30 zł.; dyrekcji firmy „Unja" — opieka 20 dzieci — 300 zł., Winklerównej — opieka 2 dzieci — 5 zł. i p. Gutterowi Neubertowi — opieka 3 dzieci — 10 zł.

Serdeczne dzięki również cechmistrzowi Zajączkowskiemu za ofiarę 3640 bułek w styczniu i 6008 bułek w lutym bezpłatnie, a resztę 27.500 bułek po zniżonej cenie, jak również firmie E. Wedel w Warszawie za ofiarę 3600 gramów kakao i Centralnej Mleczarni w Grudziądzu za dostarczenie mleka po znacznie zniżonej cenie.

Zebranie zarządu „Sokoła" na Chełmińskiem Przedmieściu. Zebranie zarządu Tow. gimn. Sokół Grudziądz, Chełmińskie Przedmieście odbędzie się we wtorek, dnia 15 bm. o godzinie 8-ej u p. Czaplickiego.

Baczność Hallerczycy i Drużyna Błękitna! W niedzielę, dnia 13 bm. o godzinie 7-mej wieczór odbędzie się w lokalu restauracji p. Arndta przy ulicy Lipowej 19, nadzwyczajne zebranie.

Zebranie zarządu P. T. Czerwonego Krzyża. Posiedzenie zarządu Tow. Czerwonego Krzyża odbyło się w ub. czwartek. Tematem obrad było zestawienie zysków z tegorocznego balu. Jak się okazało dochód wynosił 2665 zł. i 42 gr., rozchód 1269 zł. i 50 gr. Czysty zysk 1395,92 zł.

W dalszym ciągu uchwalono zwołać posiedzenie komitetu Pol. Tow. Czerwonego Krzyża na dzień 16 bm. o godz. 6-ej wiecz., celem naradzenia się nad kwestją kupna materjałów opatrunkowych dla uzupełnienia magazynu mobilizacyjnego, jakoteż nad kwestją zamówienia i zadatkowania wozów sanitarnych.

Przygotowania imieninowe. Tymczasowy komitet organizacyjny obchodu imienin Piłsudskiego, w skład którego wchodzą prof. Malinowski, prof. Bigo, Szczęsny i Stryjewski, ogłosił komunikat do wszystkich organizacyj i i instytucyj m. Grudziądza, zapraszający do wysłania delegatów na zebranie organizacyjne w sali posiedzeń rady miejskiej. Do komitetu honorowego wchodzą: gen. broni Ładoś, prezydent miasta Włodek i prezes Rady miejskiej b. senator, mecenas Szychowski

Zebranie Stanu Średniego. Walne zebranie koła grudziądzkiego Stanu Średniego odbędzie się dnia 15 bm. o godz 7,30 wieczorem, pod Złotym Lwem.

Zebranie Rady III Okr. Dzielnicy Pomorskiej „Sokoła". W niedzielę, dnia 20 bm. odbędzie się w Grudziądzu, w sali hotelu Kellasa zebranie Rady Okręgowej Sokoła. Udział w Radzie okręgowej mogą wziąć przedstawiciele gniazd sokolich, które najpóźniej do dnia 14 bm. uregulują zaległe za rok ub. składki. Zebranie rozpocznie się od zbiórki na dziedzińcu gimn. klasycznego przy ul. Sienkiewicza, poczem zebrani, po wysłuchaniu Mszy św., złożą wieniec przy pomniku Nieznanego Żołnierza. Doroczne zebranie Rady okręgowej rozpocznie się u Kellasa o godz. 10. Porządek dzienny obejmuje m. in. wybory nowego zarządu, uchwalenie budżetu na rok 1927 oraz sprawę zlotu okręgowego.

KRONIKA POLICYJNA.

Morderca czy złodziej? W ub. piątek w nocy do sklepu p. Pisarskiego przy ul. Chełmińskiej włamał się przy pomocy siekiery niejaki Barszczyński Juljan, szwager Pisarskiego. Na alarm nadbiegła policja i Barszczyńskiego aresztowała. Aresztowany twierdzi, że włamał się do sklepu, by dokonać kradzieży wędlin lub sera, wogóle artykułów spożywczych, natomiast p. Pisarski stawia sprawę zupełnie inaczej i twierdzi, że Barszczyński wtargnął do jego lokalu, celem wymordowania siekierą jego rodziny. Jak tam było rzeczywiście, ustali niewątpliwie dochodzenie policyjne.

Prezes endeków puckich p Antoni Miotk zasądzony za oszczerstwo na grzywnę 400 zł.

Dnia 5 bm. toczył się przed sądem pokoju w Pucku, którego przewodniczącym był sędzia pokoju p. Szukalski, proces karny przeciwko Antoniemu Miotkowi, kupcowi z Pucka i korespondentowi „Słowa Pomorskiego" Alfredowi Świerkoszowi, nauczycielowi państwowej szkoły wydziałowej z Pucka. W charakterze oskarżyciela prywatnego występował zastępca procesowy p. Czesław Krause, zastąpiony przez adwokata Neumanna z Wejherowa. Proces miał charakter wybitnie polityczny i opierał się na doniesieniu, skierowanem w roku 1925 przez oskarżonego Miotka do pana wojewody pomorskiego w Toruniu, zawierające bezpodstawne, zmyślone fakta na oskarżyciela prywatnego, jakoby ten był wrogiem ojczyzny, obrońcą mniejszości niemieckiej i wogóle jednostką nader szkodliwą dla Państwa Polskiego.

Koncept tego listu, pisany własnoręcznie przez współobwinionego Alfreda Swierkosza, dostał się do rąk oskarżyciela prywatnego, który przeciwko oszczercom wystąpił na drogę sądową.

Na pierwszej rozprawie, która odbyła się przed tut. sądem pokoju w ub. roku, oskarżeni do winy nie przyznali się, domagając się stanowczo oddalenia skargi, z tem, że o wysłanym liście nic nie wiedzą.

Na podstawie powyższego została sprawa odroczona, celem przeprowadzenia dowodu prawdy zażądano od p. wojewody oryginalnego listu wysłanego przez oskarżonych. Na rozprawie w dniu 5 bm. oskarżeni, widząc, że sporny list znajduje się w aktach, przyznali się do zarzuconego im czynu, tłómacząc się tem, że działali tu w dobrej wierze dla dobra Państwa Polskiego, powołując się na świadków, pp. starostę Lipskiego, burmistrza Kamskiego, komendanta policji Hermulę. Sąd jednak był najwidoczniej innego przekonania i ofiarowany przez oskarżonych dowód oddalił.

Sąd po dłuższej naradzie przyszedł do przekonania, że oskarżeni, skierowując doniesienie to do p. wojewody, kierowali się osobistymi względami, wydał wyrok, mocą którego skazał oskarżonego Miotka na grzywnę w kwocie 400 zł. lub 40 dni więzienia, współoskarżonego Alfreda Świerkosza na grzywnę w kwocie 200 zł. lub 20 dni więzienia, oraz na ponoszenie kosztów postępowania karnego.

Starogard.

Udawał okradzionego. Niejaki Jan Płocki, zatrudniony w firmie A. Chmielecki, otrzymał w dniu 8 bm. od swej firmy zlecenie, aby się udał na dworzec po towary. Na wykupienie owych towarów otrzymał 116 zł. Płocki, który zapewne nieczęsto taką kwotę pieniędzy miał przy sobie, złakomił się na nią i, chcą ją zdobyć dla siebie podstępem, bo inny sposób nie wydawał mu się odpowiednim, udawał okradzionego. Miał nawet tę czelność że zgłosił „kradzież" w policji. Płocki, opowiadał, że skradziono mu torbę z pieniędzmi podczas załadowywania obręczy, które miał przewieść, w drodze na dworzec do p. Lemke'go przy ul. Kanałowej. Po długich badaniach przez policję przyznał się on wreszcie do winy, jednakże, że pieniądze oddał niej. Brunonowi Piechowskiemu. Ostatecznie jednak przyznał się, że ukrył je w śluzie przy Wierzycy. Okazało się, że i to było tylko zwykłą wymówką. Narazie więc nie wiadomo, gdzie się podziały skradzione pieniądze.

Zebranie P. S. L. „Piast". Ub. środy odbyło się w hotelu Wiedeńskim zebranie powiatowe P. S. L. „Piast". Było to zapewne pierwsze wogóle zebranie tego stronnictwa w naszem mieście. Przybyć miał na to zebranie również prezes stronnictwa p. Wincenty Witos, co też mocno podkreślano. Na zebranie pośpieszyło wobec tego dużo ciekawych z miasta i okolicy. Lecz p. Witos nie przybył. Referaty wygłosili p. red. Wasilewski i sekr. wojewódzki P. S. L. p. Zasacki. Posiedzenie trwało przeszło 5 godzin. Przewodniczył p. dr. Hącia z Owidza. Wybrano zarząd powiatowy, do którego wchodzą: p. dr. Hącia, p. Adam Cienciała z Liniówca, p. Meger ze Skórcza, p. Piasecki, p. Lewicki z Pączewa i inni. W zebraniu brali również udział przedstawiciele innych stronnictw.

PIECE, pow. Starogard. (Z życia Inwalidów). Skład nowego zarządu miejscowego koła Zw. Inwalidów Woj. przedstawia się następująco: przewodniczący — Cerowski, zastępca — Gierszewski, sekretarz — Kosecki, zastępca — Prabucki, skarbnik — Kulas, zastępca — Rogaczewski, do komisji rewizyjnej wybrano pp. Lubińskiego, Machnikowskiego J,. Nadolskiego i Machnikowskiego Br.

CHOJNICE. (Zmiany w duszpasterstwie). Ks. kuratus Marjan Wagner z Zakładu Boromeusza, katecheta przy tut. gimnazjum, ma wkrótce objąć lok. wikarjat Szczepanki w pow. grudziądzkim. Jak wiadomo, ks. kuratus Wagner od dłuższego już czasu piastował funkcję wiceprezesa Rady Miejskiej w Chojnicach z ramienia frakcji niemieckiej. Urzędowo wiadomości o przeniesieniu ks. kuratusa Wagnera dotychczas nie potwierdzono.

Nie udało im się. W okolicy Wojsk spłoszona została banda przemytników, która usiłowała przemycić różne towary.

Z życia nauczycieli. Stowarzyszenie Chrześc. Nar. Naucz. Szkół Powszechnych zwołuje nadzwyczajne walne zebranie koła Chojnice na sobotę, dnia 12 bm. o godz. 3 po poł. do sali hotelu „Priebe" przy Rynku, celem omówienia spraw organizacyjnych oraz wyboru nowego zarządu.

NOWEMIASTO. (Nawet w gmachu sądowym kradną). Niewyśledzony dotychczas złodziej skradł z sali rozpraw sądu powiatowego zegar wahadłowy. Złodziej musiał być ze stosunkami dobrze obeznany, gdyż inaczej byłoby niemożliwem w biały dzień dokonać śmiałej kradzieży.

Wiadomości z Torunia.

Nocny dyżur ma od dnia 12 do 18 bm. apteka pod Orłem, Rynek Nowomiejski.

Teatr Miejski. W sobotę, dnia 12 bm. „Orlę", dramat w 6 obrazach E. Rostanda.

W niedzielę o godzinie 3,30 po południu „Polacy w Ameryce".

W niedzielę wieczorem **„Żydówka".**

W ub. środę odbyło się w Toruniu zebranie Chrz. Zjednoczenia Zawodowego, przy licznym udziale członków.

Zagaił obrady prezes filji p. Kaniecki. Protokół z poprzedniego zebrania odczytał p. Duliński. Po omówieniu szeregu spraw organizacyjnych, przewodniczący udzielił głosu przybyłemu z Grudziądza sekretarzowi wojewódzkiemu, p. Nowakowi, który zobrazował obecne nasze położenie gospodarcze. W dyskusji nad referatem przemawiali pp. Kaniecki, Maćkowski, Winiarski, Nowak i inni.

Srebrne gody obchodzili w ub. piątek mistrz malarski p. Cchiller Fr. i żona jego Jadwiga z Wysockich. Jubilatom życzymy doczekania się złotych godów.

„Teatr Żołnierski". Zarząd Teatru prosi panie, pragnące wziąć udział w pracy amatorskiej zespołu teatralnego „Teatru Żołnierskiego", o łaskawe zgłoszenia osobiste, codziennie od godz. 7 (19) do godz. 9 (21) wieczór, w Teatrze Żołnierskim, ul. Wola Zamkowa 14, u kierownika teatru.

Sprawa oświetlenia miasta. Prezydent miasta p. Bolt ostatnio zapowiedział, podczas audjencji, udzielonej bezrobotnym, szereg robót doraźnych, przewidzianych budżetem na rok bieżący. Pomiędzy in. pracami wymienił także roboty ziemne przy zakładaniu rurociągów gazowych na ulicach, nie posiadających dotąd oświetlenia wogóle.

Jest to bardzo piękne, że magistrat nareszcie zamierza ulice te oświetlić. Jednakże zapowiedź ta, pod względem racjonalności gospodarki mieskiej, jest niezwykle ciekawa. Wszędzie, nawet w najmniejszej mieścinie, zaobserwować można dążenie do zastąpienia, niewystarczającego dla dzisiejszego ruchu kołowego, oświetlenia gazowego światłem elektrycznem. Jest ono bowiem bezwzględnie tańsze, praktyczniejsze, nie wymaga prawie dozoru, a pozatem ma jeszcze szereg innych zalet.

Inaczej jest jednak u nas. Magistrat nie chce wiedzieć o stopniowej zamianie oświetlenia gazowego na elektryczne, które przecież kalkuluje się tanio, szczególnie po przyłączeniu miasta do elektrowni w Gródku. — Czyżby magistrat uważał, że to, co było dobre pięćdziesiąt lat temu, jest dobre i wystarczające i dziś

Z sądu. Teodorę Lutowską, zamieszaną w aferę o napad i rabunek w roku 1923, 1680 dolarów na szkodę p. Brockiego, sąd skazał na 6 miesięcy więzienia. Kwiatkowski Władysław za fałszowanie dokumentu skazany został na 8 dni więzienia.

Pomorski Uniwersytet Powszechny w Toruniu urządza w okresie wielkiego postu cykl wykładów, które odbędą się w auli gimnazjum męskiego (Małe Garbary) o godz. 5 p opoł.

W marcu: Dnia 14: prof. dr. L. Kamieński: „Chopin jako muzyk polski" (z ilustracją muzyczną). Dnia 16: Jan Grabowski: „Wojna o głowę św. Barbary". Dnia 18: prof. uniw. pozn., dr. A. Skałkowski: „Generał Józef Wybicki". Dnia 20: Jan Grabowski: „Gwiazdy i Kamień Filozoficzny". Dn. 22: prof. Uniw. Poz. dr. J. Kostrzewski: „Pradzieje Pomorza'. Dnia 24: prof. Uniw. Pozn. dr. Z. Wojciechowski: „Pomorze i Polska za Piastów". Dn. 26: prof. Uniw. Pozn. dr. Teodor Tyc: „Sprowadzenie Krzyżaków w świetle historji i prawa". Dnia 27: Jan Grabowski: „Lud wesołków i rybałtów". Dnia 29: prof. Uniw. Pozn. dr. E. Frankowski: „Obrzędy ludu polskiego". Dnia 31: prof. Uniw. Pozn. dr. P. Gantkowski: „Istota gruźlicy i walka z nią".

Wszystkie wykłady będą bogato ilustrowane obrazami świetlnymi. Bilety po 1.—, 0,50 i 0,20 zł. wcześniej nabyć można w księgarni B-ci Bażańskich, ul. Szeroka), lub przy wejściu. Bilety abonamentowe na wszystkie wykłady (w marcu i kwietniu) po 10, 5, i 2 zł.

Kradzieże i inne przestępstwa zgłosili: P. Koriuta zgłosił kradzież świni, wagi około 100 kg z zamkniętego chlewa. Strążkiewicz z Przemyśla zgłosił sprzeniewierzenie 1 pary butów, wartości 80 zł. przez P.

Urodzenia, zgony, śluby. W czasie od dnia 27 lutego do 5 marca br. urodziło się chłopców 13, dziewcząt 11 i siedem dzieci nieślubnych, razem 31 dzieci. Zmarło osób 13, ślubów zawarto 8.

Tylko 33 grosze dziennie

oszczędzaj przez miesiąc, a możesz kupić

los I. kl. 15. Loterji Państwowej

który już jest do nabycia w najszczęśliwszej i największej kolekturze na Pomorzu

Pawła Billerta, Toruń Nowom.-Rynek

co drugi los wygrywa — a można wygrać

600.000 złotych,

400.000, 200.000, 100.000, 60.000, 50.000 itd

Cena 1/4 = 10 zł, 1/2 = 20 zł. 1/1 = 40 złotych. Wpłacić można na P. K O. 207 924 Poznań.

Proszę **zażądać bezpłatnie plan gry i przepisy loterji.** (3173

Z ŻYCIA TOWARZYSTW.

Konferencja zarządów, mężów zaufania i członków wydziałów robotniczych Chrześc. Zjedn. Zawodowego, odbędzie się dziś w sobotę, dnia 12 bm. wiecz o godz. 6,30 w „Ognisku“, ul. Jagiellońska 71.

Na porządku obrad sprawozdanie z zjazdu Ch. Z. Z. w Katowicach (ref. p. poseł Bigoński) sprawy zarobkowe i organizacyjne.

(—) **N. Suplicki**, prezes.

Zebranie Chrześc. Zjedn. Zaw. filji młynarzy w niedzielę, dnia 13 bm. o godz. 2-giej popoł. w „Ognisku“ ul. Jagiellońska 71.

„Sokół“ Bydgoszcz IV. Bielawy. Zebranie grona technicznego odbędzie się 14 marca 1927 o godz. 7-ej u druha Ferenca.

Stow. Młodz. Polskiej „Wolność“ Bielawy. W niedzielę, dnia 13 bm. o godz. 9,30 odbędzie się zebranie miesięczne w szkole na Bielawkach.

O. P. N. Sokół Bydgoszcz V. Zebranie miesięczne odbędzie się w sobotę, o godz. 7-mej wiecz. w restauracji pod „Aeroplanem“, ulica Nakielska 128. Ważne sprawy. Komplet I, II i III dr. pożądany. II i III dr. zawody!!

Stowarzyszenie Służby żeńskiej „Św. Zyty“. Zebranie miesięczne odbędzie się dopiero w przyszłą niedzielę, 20 bm. o godz. 5 po poł. w „Ognisku“.

Tow. Chóru Kośc. M. B. N. P. O. II. urządza w niedzielę, 13 bm. o godz. 6 wieczorem wieczorek deklamacyjno - wokalny w Strzelnicy.

Towarzystwo kupców detalistów branży spożywczej. Zamówienia oraz gotówkę na cukier i mydło przyjmuje do środy południa Bank Ludowy, Stary Rynek 11, tel 938.

Zebranie Chrześc. Zjedn. Zaw. prac. Elektrowni i tramwaju, odbędzie się we wtorek, dnia 15-go bm. w „Ognisku“ ul. Jagiellońska 71, wiecz. o g. 6-tej.

O P. N. „Gwiazda“. Zebranie nadzwyczajne odbędzie się w sobotę, 12 bm. o g. 7,30 wiecz. w Domu Katolickim. Z powodu bardzo ważnych spraw uprasza się o przybycie wszystkich członków.

Polskie Zjednoczenie drobnych kupców. Miesięczne zebranie odbędzie się w niedzielę dnia 13 bm. o godz. 4 po poł. u p. Mellera, Plac Piastowski 2. Z powodu ważnych spraw uprasza się o przybycie wszystkich członków.

Zebranie Tow. Polek N. P. K. odbędzie się w niedzielę 13 bm. o godzinie 5 po poł. w sali p. Mellera, Plac Piastowski. Uprasza się o liczne przybycie.

Tow. Uczniów Kupieckich. W niedzielę, 13 bm. odbędzie się wycieczka do Prądów. Zbiórka o godz. 2,15 przy Szkole przemysłowej ul. Św. Trójcy. Uprasza się o liczne przybycie.

Zebranie Tow. Ośw. Relig. pod opieką św. Ignacego odbędzie się w niedzielę, 13 bm. o godz. 2 po poł. w sali p. Kleinerta.

Koło Amat. im. Bogusławskiego przy Tow. ośw. relig. pod opieką św. Ignacego. W niedzielę, 13 bm. o godz. 9 rano odbędzie się próba na scenie u p. Kleinerta. Zespół młodszy i starszych powinien w komplecie się stawić.

K. S. A. „Siła“ Bydgoszcz. Zebranie miesięczne odbędzie się w sobotę dnia 12 marca o godzinie 7 wieczorem, u kol. Szarafińskiego. Zarządu o godzinie 6. Ważne sprawy. Komplet konieczny.

Klub pływacki „Monsalvat“. Walne zebranie w niedzielę, 13 bm. o godz. 4 w „Harmonji“, ul. Marcinkowskiego.

„Sokół“ IV. Bielawy. W niedzielę, 13 bm. biegi dla druhów 3000 mtr. Zbiórka całej drużyny o 1,30 u p. Ferenca. W poniedziałek 14-go zebranie zarządu i grona technicznego wieczorem o 7,30.

We wtorek, 15 bm. zebranie plenarne o godz. 7,30.

†

W piątek po południu o godz. 3-ciej zasnął w Panu, opatrzony Sakramentami św., po długich i ciężkich cierpieniach, mój drogi mąż, nasz dobry ojciec ś. p.

emer. sekretarz sądu powiatowego

Piotr Stein-Szymański

w ukończonym 66-tym roku życia, o czem donoszą z prośbą o pobożne westchnienie

Wanda Stein-Szymańska z domu **Przybyłowicz**
wraz z córką i synami.

Bydgoszcz (Piotra Skargi 2, dnia 11 marca 1927 r.

Pogrzeb odbędzie się we wtorek, dnia 15 go bm., po poł o godz. 4-tej z kostnicy nowego cmentarza katolickiego.

Msza św. żałobna za duszę Zmarłego odbędzie się w środę o godz. 9 rano w kościele farnym. (5668

Detalicznie i Hurtownie
poleca na post
po cenach przystępnych

Matjasy angielskie
Śledzie opiekane w puszkach
Śledzie zawijane „
Sardynki i konserwy rybne
Ryby wędzone (Piklingi)
Sery w wszelkich gatunkach jak i
Świeże śledzie. (5756

Specjalny handel ryb
Władysław Piotrowski
Telefon 309. Bydgoszcz Podwale 17.
naprzeciw Hali Targowej.

Losy
gnieźn. Loterji Końskiej
są do nabycia.
Cena losu zł. 1,00
11 losów zł. 10,00
Ciągnienie 21 kwietnia 1927.
Paweł Kasch, kolektor,
Gniezno, Tumska 5.
P. K. O. Poznań 207907.
Tel. 200. (5395

Do siewu
polecam (F-2637
jęczmień
owies
wykę
łubin
seradelę
koniczynę czerwoną i białą
buraki pastewne
i
wszelkie nasiona ogrodowe
P. Gniot.
Fordon, telefon 6.

†

Dnia 10 marca zmarł po krótkiej chorobie

ś. p.

Józef Szpakowski

przeżywszy 110 lat, o czem donosi w ciężkim smutku pogrążona

(5542 **rodzina.**

Eksportacja zwłok odbędzie się w niedzielę, dnia 13 bm. o godzinie 2 po poł. z kaplicy nowego cmentarza katolickiego.

Największy Specjalny Magazyn

Wykwintnej Odzieży
męskiej i chłopięcej
polecam
Nowości wiosenne
z nowocz. materji płaszcze i ubrania modne fasony.
Fabrykaty zastępują zupełnie wykonanie podług miary.
Leon Konieczka
Gdańska 26 Bydgoszcz Gdańska 26 5626

W niedzielę wystawiam w ubikacjach mego magazynu nowości wiosenne - modele kraj. i wiedeńskie. Proszę uprzejmie o łask zwiedzenie.

Jan Wilk
Garbarnia.
Nakło, nad Notecią,
ma na składzie
skóry
na szory, obuwie, oraz przyjmuje do garbowania skóry **wszelkiego rodzaju.** (5508

Hurtowny handel sera
August Latte, Bydgoszcz,
Telefon 1108. Św. Trójcy 12c
dostarcza
wszelkie gatunki
sera i wędlin
pocztą lub koleją. (5638
Prospekty gratis.

Za tak liczne dowody współczucia okazane mi z powodu tragicznej śmierci syna mego śp.

Dr. Aleksandra Skowrońskiego
z Janówca

tudzież za złożone wieńce i ostatnią przysługę wyświadczoną Mu, składam na tej drodze Przew. Duchowieństwu z X. prałatem Malczewskim na czele oraz wszystkim delegacjom, jak również krewnym i znajomym stare polskie

„Bóg zapłać“
Matka.

Bydgoszcz, w marcu 1927 r. (5[illegible]8

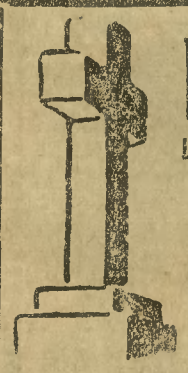

Nagrobki
Posadzki - Stopnie
Marmury do umywalek
itd. wszelkiego rodzaju.
49.4
J. Job, Bydgoszcz
Tel. 476. **Dworcowa 48.** Zał. 1905.
Największe przedsiębiorstwo na miejscu z zapędem elektrycznym.
Specjalność:
„Terrazzo“ marmur i mozaik.

Ja Anna Csillag
mogę udowodnić,
że krótko strzyżony i długi włos mnie od 50 lat chwaliła.

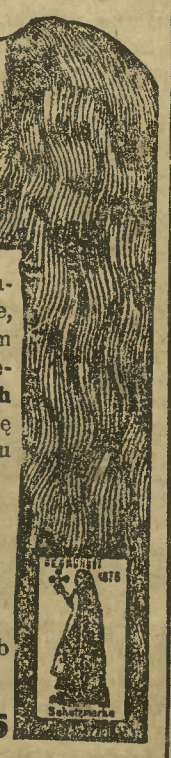

„Pomada Csillag“ przeciw wypadaniu włosów, usuwa przykry łupież w przeciągu 48 godzin. Żaden inny środek nie posiada tylu **substancji odżywczych, jak pomada Csillag mego własnego wynalazku.** Już bowiem po użyciu **jednego słoja pomady,** tak panie jak i panowie osięgają świetne wyniki, włosy **nie wypadają** zupełnie, a **nowe gęste i bujne wyrastają.** Najlepszym dowodem skuteczności mego preparatu, to jubileusz **50-cioletniego istnienia** mego przedsiębiorstwa oraz miljony **listów pochwalnych z całego świata** które Szan. mej Klijenteli przedłożyć mogę każdej chwili, a których tutaj nie publikuję, jedynie ze względu na brak miejsca.

Cena jednego słoika pomady	„Csillag“		4,30 zł.
„ „ „	podwójn.	„	7,00 „
„ „ „	specjaln.	„	10,00 „

Towar wysyłamy codziennie po otrzymaniu gotówki lub za zaliczeniem pocztowem.

Anna Csillag, Kraków, ul. św. Gertrudy nr. 28/55

Pracownia okryć damskich
pierwszorzędnego wykonania
z własnych i powierzonych materjałów według najnowszych modeli paryskich i wiedeńskich. (5607
— Pod gwarancją solidne wykonanie. —
J. Szymutka, dyplomowany mistrz krawiecki.
Bydgoszcz, Kościelna nr. 10.

Szan. Klienteli i wszystkim warsztatom miasta Bydgoszczy i okolicy podaję do łaskawej wiadomości, iż mój specjalny
warsztat elektro-techniczny
z ul. Ślusarskiej nr. 11 przeniosłem i prowadzę takowy nadal pod firmą
„MAGNETO“
Telefon 1825. Telefon 1825.
ul. Król. Jadwigi nr. 18.
(narożnik Dworcowej).
Budowa i naprawa wszelkich maszyn elektrycznych.
Stacja ładowania i naprawa wszelkich akumulatorów.
Specjalność:
Naprawa i nawijanie wszelk. części elektrycznych przy samochodach, motocyklach jak Magnetu Dynamo Starterów
Staraniem moim będzie przez staranną i rzetelną obsługę szybką dostawą zjednać sobie zaufanie Szan. Klienteli i proszę o łaskawe dalsze poparcie mego przedsiębiorstwa.
Z poważaniem
Franciszek Graczkowski
5575) **ul. Król. Jadwigi nr. 18. Tel. 1825.**

W. Cz. Andrzejewski
dentysta, ulica Śniadeckich 11.
Zęby sztuczne plomby od 4 złotych
złote korony 20 zł.
Pierwszorzędne wykonanie. 487

Świnie na bekony
160 — 180 funtów żywej wagi oraz
bydło - opasy - na konserwy
powyżej 400 kg. kupuje na targowicy Rzeźni Miejskiej w Bydgoszczy 5674
Fabryka Konserw Mięsnych. Tow. Akc., Bydgoszcz.

„Tęcza“, pralnia chemiczna i farbiarnia
Bydgoszcz, ulica Grunwaldzka 141. — Telefon 927.
Jedyne polskie przedsiębiorstwo tego rodzaju w miejscu Czyści i farbuje wszelką garderobę i materjały włókniste Najstaranniejsze, fachowe i szybkie wykonanie. Niskie ceny. — **Filje:** ul. Śniadeckich 24, Św Trójcy 27, 5614) Aleje Mickiewicza 1, Grunwaldzka 141.

Pamiętajcie o bezrobotnych!

Posadę
może łatwo otrzymać ten, który ukończy kursy szoferskie Z. Kochańskiego w Bydgoszczy, Grodztwo nr. 24a. Kursy zawodowe (3 miesięczne) zł 250 z nauką jazdy, bez nauki jazdy zł 150, kursy amatorskie zł. 200. Szybkie przygotowanie do egzaminu posiadających praktykę warsztatową ustawą przewidzianą Piszcie albo dzwońcie tel 1185 po prospekty, które zostaną natychmiast przesłane. (4727

Nadeszły najnowsze modele wiosenne Materjały na kostjumy, płaszcze i suknie.

Polecam Szan. P. T. mój nowo zaprowadzony

dział jedwabi: sukniowych, płaszczowych, podszewkowych oraz

materjały wełniane na suknie, płaszcze i kostjumy do własnego skonfekcjonowania.

Wyżej podane materjały sprzedaję po możliwie przystępnych cenach.

Podszewki, materjały na płaszcze i ubrania męskie. (5379

Magazyn konfekcji damskiej **Rudolf Halmich**

Telefon nr. 1385. Bydgoszcz, ul. Gdańska 154. Telefon nr. 1385.

ALBORIL PŁATKI MYDLANE

Dostarczamy wszystkie rodzaje

DRAŻETEK

w pierwszorzędnej jakości po cenach bezkonkurencyjnych. Jako specjalność polecamy już obecnie do natychmiastowej lub [illegible] dostawy **jajka wielkanocne drażerowane, li[illegible] owe i pełne.**

Na żądanie wysyłamy szczegó[illegible] cenniki.

„KAROM“ Pozna[illegible] Sp. [illegible] Fabryka Drażetek

[illegible] zlograu odnow.

w Po[illegible] „Bielniki 3. Tel. 3835.

(dawnie sze ub kacje fabryc ne firmy „Pierwsza Specj. Fabryka Dr etek w Po sce — Czesław Mielcarzewicz).

Przedstawiciel: **Jan Cieślewicz, Bydgoszcz, ulica Grunwaldzka nr. 119.**

4267)

Swiatowej sławy **SAMOCHODY**

„FIAT“

na dogodnych warunkach spłaty po ponownie zniżonych cenach poleca

„BRZESKIAUTO“ T. A. Poznań

Dąbrowskiego 29. telefon 63-23, 63-65, 34-17.

Tutejsza reprezentacja rejonowa 4324

K. S. AUTO, Bydgoszcz, ul. Gdańska 19

Do natychmiastowej dostawy z naszego składu polecamy:

Wypielacze

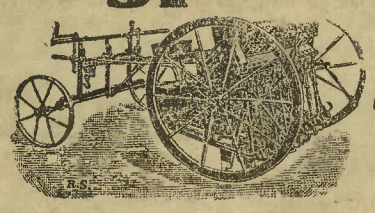

„Pflanzenhilfe“, „Dehne“ „Exakt“ dla zwyklejszych wymagań

Siewniki

„Ventzki“, „Dehne“, „Zimmermann“

Siewniki do sztucznych nawozów

„Westfalia“, „Pomerania“, „Triumph“ spec. do wapna azotowego

Siewniki do saletry 2-rzędowe „Ventzki“

Włóki polne „Ventzki“, „Harder“, „Kuttruff“

Brony walcowe siewne „Pemag“

Specjalne brony do wydobywania pełzu „Ventzki“

Żądajcie bez zobowiązania kosztorysy.

BRACIA RAMME

Telefon 79. BYDGOSZCZ Św. Trójcy 14b

5942

Niniejszem donosimy uprzejmie, że powierzyliśmy Generalną reprezentację i skład konsygnacyjny na Polskę Zachodnią firmie

JAN KAJEWSKI

w Poznaniu, ul. 27. Grudnia 5

Telefony 25-45 i 55-66

Z składu konsygnacyjnego naszego dostarczamy stale wszelkie ilości

koryntek greckich

i prosimy uprzejmie z wszelkiemi zamówieniami zwracać się bezpośrednio pod powyższym adresem.

Comptoir Central Du Raisin de Corinthe

5587 **(Państwowe Zakłady Koryntkowe, Ateny (Grecja).**

Sól Potasowa 40-42%

Zważajcie przy nawożeniu, że wysokie plony tylko wtedy osiągniecie, jeżeli

POTAS

niezbędny pokarm dla roślin, używacie.

Stasfurckie sole potasowe posiadają do 42% czystego potasu i mogą być zaraz dostarczane.

Bliższe bezpłatne informacje udziela: **Redakcja „Landwirtschaftliches Zentralwochenblatt für Polen“, Poznań,** Zwierzyniecka 13 II. Tel. 66-12.

3119)

MYDŁO i PROSZEK

„BLASK“

było są i będą

zawsze najlepszemi środkami

DO PRANIA

Dzierżawa hotelu.

Hotel George'a we Lwowie,

Plac Marjacki l. 1.

pierwszorzędny o 86 pokojach gościnnych wraz z lokalem restauracyjnym (cztery sale) lokalami klubowymi, ubikacjami gospodarczemi i pobocznemi oraz całem urządzeniem hotelowem i restauracyjnem, odpowiadającem wszystkim nowoczesnym wymogom hotelowego komfortu **do wydzierżawienia od 1 listopada 1927 r.**

Reflektanci winni wnosić oferty do **Zakładu Pensyjnego we Lwowie, ul. Piekarska nr. 1a** (gdzie też można otrzymać szczegółowy opis przedmiotu dzierżawy i ogólne warunki dzierżawy) **do dnia 15 kwietnia 1927 r. włącznie.**

Do oferty należy dołączyć wadjum w sumie 10.000 zł. w papierach pupilarnych. 6003

Gąsiory i dachówki

Cegłę mocno paloną

Cegłę sufitową porowatą

Płyty ścienne „

Kamienie z otworem „

Flizy gliniane 5 cm. gr. 16×16 cm.

dostarcza drogą kołową i wodną

A. Medzeg

Cegielnie parowe (5673

Fordon n. Wisłą. — Telefon nr. 5.

Czytajcie „Dziennik Bydgoski“

Pierwszorzędne

nasiona

warzywne — kwiatowe i gospodarcze

hurtownie i detalicznie poleca

ST. SZUKALSKI **Hodowla i skład nasion**

Telefon 1162 **BYDGOSZCZ, ul. Dworcowa 95a** Telefon 839.

Cenniki na żądanie gratis i franko. (2607

Przyjmuję wszelkie koniczyny do czyszczenia (posiadam najnowszą czyszczalnię z elektryczn. zapędem).

Wybuchła w waszym obwodzie **zaraza pyska i racic lub pryszczyca**

wtedy zabezpieczajcie zagrody radykalnym środkiem

„SULFOLIQUID D. S."

5175

z wytwórni: **Chemische Werke Marienfelde-Berlin.** Gen. zast. na Polskę: **„HELWECJA" Bydgoszcz-Bielawki**

20 kg. roztworu kosztuje 16.- złotych.

SZANOWNYM KLIJENTOM ORAZ P. T. REFLEKTANTOM PODAJEMY DO ŁASK. WIADOMOŚCI, **ZE PRZYJMUJEMY** WZGL. WYKONUJEMY ZLECENIA **NA DOSTAWĘ SAMOCHODOW** PO ZNACZNIE ZNIŻONYCH CENACH.

POLECAMY SAMOCHODY:

FIAT
jako osobowe, robocze, omnibusy, dorożki i dla celów specjalnych o słynnych zaletach w wykończeniach bardzo gustownych i praktycznych. Dostawa zaraz z własnych składnic lub w bardzo krótkim czasie.

MINERVA
osobowe, robocze i traktory na 6 i 10 tonn. Szan. Reflektantów prosimy o łaskawe wczesne zamówienia z powodu trudności uzyskania dostatecznej ilości, które dostarczamy w wykonaniu odpowiadającym najwyższym wymaganiom.

OPEL
światowej sławy, jako osobowe i reklamowe z karoserjami w wykonaniu wysoko luksusowem własnego wyrobu.

CHENARD & WALCKER
PARIS
jako osobowe i traktory na 5 i 10 tonn po niebywałych niskich cenach o bardzo solidnem i trwałem wykonaniu.

(4026

Częściowa spłata stosownie do umowy.

OKAZYJNE KUPNA z własnych składnic — bardzo wartościowe — różnych fabrykatów.
KAROSERJE specjalne budujemy lub zmiany tychże uskuteczniamy we własnej fabryce.

BRZESKIAUTO T. A.

EKSPEDYCJA GŁOWNA FABRYKA KAROSERYJ WARSZTATY MECHAN. } **ul. Dąbrowskiego 29** Tel. 63-65, 63-23, 24-17

SZKOŁA SZOFERÓW GARAŻE } **Plac Drwęskiego nr. 8** Tel. 40-57
SALON WYSTAWOWY: ul. Gwarna 12, Tel. 34-17

TUTEJSZA REPREZENTACJA REJONOWA: K. S. AUTO - BYDGOSZCZ, GDAŃSKA 19.

NA POST

polecamy jako tani smar na chleb nasz bardzo pożywny

syrop buraczany

z czysto cukrowych buraków.
Wszędzie do nabycia.

C. F. Müller & Syn, Boguszewo (Pom.)

Odsprzedającym udzielają informacji:
R. Bittner - Bydgoszcz, W. Niedbalski - Poznań
Schmelter - Chojnice, Röhl - Grudziądz. (5176

Doskonałe pieczywo

Nie koniecznie potrzeba być fachowcem kucharzem, ażeby upiec smaczne pieczywo i ciasto.

Każda choćby niedoświadczona gospodyni **potrafi zrobić sama smaczne pieczywo** jeśli użyje do wypieku proszku do pieczywa

„LUBA"

Proszek do pieczywa „Luba" jest bardzo ekonomiczny i nie daje żadnego odsmaku w cieście.

Żądać wszędzie!

Lubońska Fabryka Drożdży

dawniej G. Sinner Tow. Akc. - Luboń p. poznański.

Na sezon nadchodzący polecam

Sukienki jedwabne modne · · · · · · od zł **20.—**
„ z najlepszej crêpe de chine · „ „ **43.—**
K „ szewiotowe, haftowane · · · „ „ **12.—**
postjumy sportowe i gabard. tanio z własn. pracowni
faszcze damskie sukienne · · · · od zł **35.—**
„ **gumowe** męsk. i damsk w wielk. wyborze b tanio
Ubrania męskie gabardyna i kamgarn tanio
Kapelusze damskie jedwabne · · · · od zł **6.75**

Bluzki, bielizna damska i męska w wielkim wyborze tanio. **Pończochy, skarpetki, welony ślubne, szale jedwabne,** oraz **wszelkie towary krótkie** polecam jaknajtaniej — Urzędnikom państwowym oraz kolejowcom udzielam kredytu. (27066

Leon Dorożyński, Bydgoszcz
ulica Długa nr. 49, róg Jezuickiej.

---

najskuteczniejsza i prawdziwa pasta do obuwia jest znów do nabycia!

Górnośląską smołę dest. - Ia lepnik - Papę dachową wszelkiej grubości - Wapno w bryłach i gaszone - Portland Cement (Wysoka) Trzcina - Karbolineum - Dachówki - Szplisy Cegłę - Dreny od 2 – 12 cal. - Szkło - Oliwy Smary - Piece kaflowe - Gwoździe - Węgiel górnośląski - Węgiel kowalski - Brykiety Żelazo - Belki - poleca po niskich cenach

R. Fabianowski, Koronowo
ul. Dworcowa 40. (4974) **Tel. 49.**

Fabryka Czekolady - Marcepanu
„WANDA"
Tel. 1547 **Bydgoszcz** Długa 66
poleca w wielkim wyborze

artykuły wielkanocne

jak: jajka, zajączki, baranki, rozmaite figurki fantazyjne z cukru czekolady i marcepanu. Półfabrykaty, kowerture, masę marcepanową, nugat, grylarz i masę do pieczenia. (3780

Uprasza się o zwiedzenie wystawy w lokalu fabrycznym.

Radio-aparaty i części

na korzystnych warunkach spłaty
poleca

„Elektrotechnika"
Sp. sąd. zap. (2 032
właśc. Inż. M. Brukarzewicz i K. Wrycz-Rekowski
Bydgoszcz, ulica Toruńska 181. Telefon 14-50.

Wykonujemy także **instalacje elektryczne** dla siły, światła, telefonów itp.

Szyny wązkotorowe 65 mm.

Posiadamy **szyny wązkotorowe** 65 mm. luźne i montowane na podkładach 5 metr. dług. w ilości około **5.000 ton.** Szyny używane, lecz pierwszorzędnej jakości. Szyny znajdują się w obrębach Dyrekcji kol. Wileńskiej i Lwowskiej.

F. Józef Will Sp. z ogr. odpowiedz. **Warszawa, Waliców 5 m. 33**

Telefony: 182-25, 106-98, 211-72 i 173-84. (5493

Zakup i sprzedaż

złota, srebra

oraz wszelkich artykułów w ten zakres 3492] wchodzących.

Henryk Kaszubowski
zakład zegarm. - złotniczy
Długa nr. 26.

Ericsson

Polska Akcyjna Spółka Elektryczna
Warszawa - Aleje Ujazdowskie nr. 47
Łódź - Ulica Piotrkowska nr. 79

Najlepsze aparaty detektorowe
Najlepsze słuchawki
Kondensatory — Transformatory

5536

Franciszek Bloch

Bydgoszcz, Sniadeckich 47-47a

Hurt. Detal.

Specjalna fabryka aparatów do piwa, wody sodowej i automatów. 5121

Kurki kontrolne — szkła rury kontrolne — największe zapasy — największe przedsiębiorstwo tego rodzaju w Polsce.

Specjalność: Badanie i czyszczenie rurociągów pod gwarancją.

Rok zał. 1912. Tel. 961.

Kowadła, imadła, wiertarki, kuźnie polowe i gwintownice

oraz 1991

wszelkie narzędzia kowalskie i ślusarskie

pierwszorz. jakości, poleca po przystępnych cenach

Fa. Jul. Musolff
Towarzystwo z ogr. poręką
ul Gdańska 6. **Bydgoszcz** Telefon nr. 26.

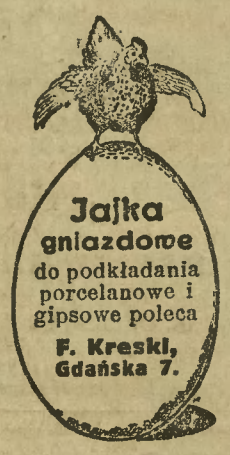

Jajka gniazdowe do podkładania porcelanowe i gipsowe poleca **F. Kreski, Gdańska 7.** 46 61

Zdumiewające! **Zł. 8.90 kosztuje dobry zegarek szwajcarski**

wyregulowany, płaski z 5 letnią gwarancją w znanej firmie **M. Poznański**
Warszawa, ul. Nowy Świat nr. 12.
W lepszym gatunku zł. 10.15, płaski „Ankier" 12.55. w lepszym gatunku 13.70, b. płaski z sekundn. 17.60, w lepszym gatunku 19.05, „Moser" 21.25 w lepszym gatunku 24.30. Zegarki męskie, damskie 15.50 Budzik okrągły niklowy 11.75, 13.75, 15.75. Do każdego zegarka dochodzi premja. Wysyłamy za zaliczeniem pocztowem. W razie niespodobania się — zwrot lub zamiana. (4298

Radio Najkorzystniejsze źródło zakupu. **Biuro Radiotechniczne.** (2821
Inż. R. i T. Jankowscy
Bydgoszcz, Sniadeckich 2.
Telefon 5-90.
Firma prowadzona przez fachowców.

Poszukujemy zaraz lub od 1 kwietnia br.

dzielnego pierwszego ekspedjenta

do działu bawełny i bielizny stołowej

Ucznia z ukończoną szkołą średnią lub handlową. Zgłoszenia pisemne z fotografją, odpisami świadectw i podaniem referencji i pretensji należy przesłać do:

Specjalny Magazyn Wypraw
J. Pilaczyński i Ska.
Bydgoszcz, ul. Gdańska 163. (5430

Dom na sprzedaż

w najlepszem położeniu, w mieście powiatowem i garnizonowem na Pomorzu z pierwszorzędnym interesem, w którym się znajduje **skład żelaza, artykułów kuchennych, domowych itd.**

Do przejęcia jest wyżej wymieniony skład, na który około 20.000 zł potrzeba. Pomieszkanie zaraz wolne. Na miejscu Państw. Gimnazjum 8 kl i Szkoła Wydziałowa.

Zgłoszenia uprasza się pod „1000" do administracji „Dziennika Bydgoskiego". (5539

Ostrzeżenie.

Zdarzają się znów wypadki coraz częstsze, że nie będą oddawane rakarni padliny ze zwierząt domowych wraz ze skórą wzgl. zwierząt ubitych czy dobitych na rzeź, których mięso przy oględzinach okazało się do spożycia ludzkiego nieprzydatnem. Takie postępowanie może spowodować zamknięcie rakarni z powodu nierentowności, przez co utraciłoby miasto jedyny tego rodzaju zakład, który wysoce przyczynia się do zwalczania pomoru zwierząt wzgl. możności wykrycia chorób pomorowych.

Wobec tego ostrzegam przed skutkami karnemi niestosowania się do przepisów policyjnych dotyczących obowiązku oddowania padliny i mięsa niezdatnego do spożycia,, do tut. rakarni Preussa przy ul. Sieradzkiej 18 celem nieszkodliwego usunięcia.

W myśl odnośnych przepisów winny być oddawane do rakarni:

a) padliny zwierząt domowych (koni, bydła rogatego, osłów, mułów, osłomułów, trzody chlewnej, kóz, owiec, psów, kotów oraz drobiu) dobitych, padłych, martwo porodzonych lub przy porodzie zdechłych.

b) Zwierzęta ubite lub dobite na rzeź, których mięso przy oględzinach okazało się nieprzydatnem do spożycia.

O każdem zabiciu lub dobiciu, dokonanem nie na rzeź, i o każdym wypadku padnięcia (zdechnięcia) zwierząt domowych, właściciel zwierzęcia obowiązany jest w przeciągu 24 godzin meldować w swoim Komisarjacie oraz w rakarni (właśc. p. Preuss, Sieradzka 18, telef. nr. 434).

Wszelką padlinę należy oddawać rakarni **wraz ze skórą** za wyjątkiem, gdzie w przypadku ad b) uznane będą przez lekarza weterynarji tylko pewne części zwierzęcia za niezdatne do użytku ludzkiego, zaś skórę uzna się za nieszkodliwą.

Powyższym przepisom nie podlega jedynie Wydział Higjeny Zwierząt Państwowego Instytutu Rolniczego w Bydgoszczy, Zacisze 7.

Wykroczenia na tle przepisów o usuwaniu padliny podlegają surowym karom grzywny lub więzienia.

Bydgoszcz, dnia 9 marca 1927 r.

Miejski Urząd Policyjny. (5591

(—) **Hańczewski,** radca miejski.

Wróciłem
Dr. med. Franciszek Czajkowski
Lekarz specjalista chorób płucnych
ul. Gdańska nr. 158.
Godziny przyjęć od 9—11 i 3—5 po południu.

Najradykalniejszy środek dla cierpiących na przepuklinę
najstarszą przepuklinę, gdy nawet paski i operacje nie pomogły, usuwa jedyny specjalny środek dla usunięcia rupturu za pomocą mojego opatentowanego **bandażu Nr. 1209,** który przynosi prawdziwą pomoc.
S. KON, Warszawa, ul. Sosnowa 13.
Prospekty bezpłatnie. (172

Żelazo sztabowe, lemiesze, odkładnie, podkowy, blachy, gwoździe, węgiel kowalski
i wszelkie
sprzęty domowe i kuchenne
poleca **A. Bieliński** dawn. A. Banaszyk
KORONOWO. (4908

553
Założyłem w moim przedsiębiorstwie
lejarnię żelaza.
Wykonuje wszelkie zlecenia szybko i po cenach umiarkowanych. — **Dostarczam noże dla opelaczy** wszelk. rodzaju **i przerabiam stare opelacze**
P. SCHUMACHER
Fabryka maszyn — Nakło n. N.

Brzezinę, dyszle, drągi
i opałowe z lasu **byszewskiego** będzie sprzedawał niżej podpisany w oberży **w Sainie w czwartek, dnia 17 marca** od godz. 3 po poł. za opłatą do Banku Ludowego w Koronowie w 10 dniach.
5528) **Przewodniczący Dozoru Kościelnego.**

Adam Mikołajski
Zakład krawiecki
wykwintnej garderoby damskiej i męskiej
Pierwszorzędne wykonanie podług mody i najnowszych żurnali
Obfity wybór materjałów na składzie
Bydgoszcz, Pomorska 6. Telefon 1444.
w pobliżu Dworcowej i Gdańskiej. (21502

Winiarnia - - - Kawiarnia
„Nowość“
ulica Gdańska nr. 147. Tel. 1183.
Obiady i kolacje po 1 zł.
Znakomita kuchnia — Bufet stale zaopatrzony w zimne zakąski Sprzedaż kieliszkowa win i miodów. — Fachowo pielęgnowane piwa. —
Specjalność: Bigos myśliwski i flaki.
Procentów za obsługę nie dolicza się.
Przyjmuję zamówienia po za lokal.
489) **R. Nonnenmacher.**

Blacha ocynkowana żelazna 5596
od 1—3 m m 20.000 kg. w arkuszach, używana bardzo tanio na sprzedaż, tamże beczki żelazne.
Błonia 8, fabryka Bydgoszcz.

Resztę zapasów
saletry chilijskiej
oraz soli potasowej, (niem.)
wysokoprocentowej w całowagonowych ładunkach, jak również i w mniejszych partjach dostarcza na bardzo dogodnych warunkach kredytowych (5441
Pomorski Syndykat Rolniczy S. A.
Telefon 435 w Toruniu Telefon 435

LINY KONOPNE
Sznury na bieliznę białe kręcone i plecione
Sznury konopne do pakowania
Sznur konopny na pakunki do maszyn, rur wodociągowych, kanalizacyjnych i t. p. zwyczajny i smołowcowany
Linki plecione dla straży ogniow.
Pasy parciane do elewatorów i t. p.
Postronki dla koni i t. d.
dostarcza
Fabryka Wyrobów Powroźniczych
I. M. SZLEZYNGIERA w BĘDZINIE
ul. Kościuszki 4, telefon 108. (3667

Świecie n. W.
SKŁAD 551
z oknem wystawowem 2,20 × 2,00 pokój i obszerny śpichlerz, z wielkim zajazdem, nadają się na każde przedsiębiorstwo w powiatowem mieście przy głównej ulicy zaraz na korzystnych warunkach **do wydzierżawienia.** Zgłoszenia piśmienne:
M. Werkowski, Świecie n. W.

Kasa Chorych m. Bydgoszczy
poszukuje dla swego Zakładu Przyrodoleczniczego i Gabinetu Röntgenologicznego
I. lekarza-asystenta
Pobory według gr. VI tej pragmatyki urzędników państwowych z dodatkami Zgłoszenia z życiorysem i świadectwami należy składać do (5594
Zarządu Kasy Chorych m. Bydgoszczy
ul. Sienkiewicza 6.

Ekspedjent
możliwie z branży spożywczej zaraz potrzebny. Mieszkanie lub pokój dla nieżonatego do dyspozycji. Zgłoszenie z życiorysem i odpisami świadectw, żądaną pensją oraz podaniem terminu wstąpienia należy skierować
5597) pod adresem
Zakłady Przemysłowe w Nieżychowie
Spółka z ograniczoną odpowiedzialnością
Nieżychowo, powiat Wyrzysk.

JUŻ ODDAWNA...
i wielu naśladuje środek odżywczy
„SCOTTA EMULSJĘ TRANOWĄ“
lecz żaden z nich nigdy nie dorównał mu pod względem wysokiej zawartości witaminów, i przyjemnego smaku. Wasz lekarz domowy potwierdzi to samo, lecz musi to być tylko **prawdziwa**
„EMULSJA TRANOWA SCOTTA“
którą nabyć można we wszystkich aptekach i składach aptecznych. (5535

Pr. zastrz. marka fabr.

„CAIRO“
ZAKŁADY CHEMICZNE
H. W. WINKLER
Bydgoszcz, Pomorska 67 - Tel. 1500
poleca
mydła do prania, mydła toaletowe *jak: kwiatowe, familijne, lanolinowe, liliowo-mleczne, Eau de Cologne, wazelinowe, glicerynowe, migdałowe, Peau d' Espague i t. d.*
Mydło do golenia.
4175)

NADARZA SIĘ ŁATWA EGZYSTENCJA
szybko decydującym się — przez zakupno kompletnie urządzonych i dobrze prosperujących
sklepów spożywczych,
które poszczególni właściciele z rozmaitych powodów gotowi są sprzedać za naszem pośrednictwem. Sklepy te znajdują się w miejscowościach: w Lublinie, Częstochowie, Toruniu, Międzychodzie, Bydgoszczy, Sępólnie, Chojnicach, Kaliszu, Śremie, Krotoszynie, Chodzieży, Żninie, Chełmnie, Kowalewie, Skarszewach, Inowrocławiu, Obornikach, Kutnie.
Warunki kupna bardzo korzystne. Niskie czynsze i częściowo mieszkania do objęcia. Reflektanci zechcą zgłaszać się do administracji niniejszego pisma pod **„W. L. Nr. 3010“** podając wysokość kapitału, stojącego na ten cel do dyspozycji. (5537

MARKA OCHRONNA
Panzerette
GUMA HYGIEN.?!
Guma hygien.
stanowi zupełną nowość. — Aby każdy mężczyzna mógł się przekonać, wysyłamy za przedstawieniem poniższego kuponu 1 szt. **bezpłatnie.**
Do Firmy
B. PRUSIEWICZ
Poznań, Pl. Nowomiejski 7.
Upraszam o wysłanie 1 sz. „Panzerette“ pod moim adresem: .....
(Dziennik Bydgoski)
5525

Nadszedł czas!
kiedy daje się czyścić garderobę, bluzki, kostjumy, firany i dywany.
Powyższe prace wykonuje czysto i tanio
Farbiarnia Dr. Proebstel i Ska., chem. pralnia.
Filja: **Bydgoszcz, Gdańska 141.**
Filje; Gniezno, Poznań, Ostrów, Leszno, Września, Inowrocław. (5589

Główna wygrana 600.000 złotych
Losy
do I. kl. 15-ej Państw. Loterji Klasowej
Ciągnienie 13 i 14 kwietnia b. r.
Cena 1/4 **zł 10** 1/2 **zł 20** 1/1 **zł 40**
5332 poleca
PAWEŁ KASCH, kolektor
GNIEZNO, ul. Tumska 5.
P. K. O. Poznań 207.907. — Telefon nr. 200.
Co drugi los wygrywa!
Złotych 600.000 **Złotych 600.000**

500 ctr. wikliny
jednorocznej, zielonej, z kultury (salix viminalis) sprzeda loco wagon stacji Miłosław
NADLEŚNICTWO MIŁOSŁAW
poczta i stacja Miłosław Telefon 18.
Oferty pisemne z podaniem ceny za 1 ctr. uprasza się skierować pod powyższem adresem do **dnia 24. marca 1927.** (5526

Baczność! Baczność!
Kupuję wszelkie
metale
stare szmaty, papier i żelastwo. Dla handlarzy ceny bardzo wysokie. Żelazo wagonowo płacę ceny hutnicze. (5274
T. Przybylski,
Hurtownia surowców,
Bydgoszcz,
Kościuszki 6. Tel. 1074.

Mleczarnia Wielkopolska
w Bydgoszczy
ul. Gdańska nr. 75c
poszukuje jeszcze
mleka
w każdej ilości na stałą dostawę. Zapłata z góry. Zgłoszenia przyjmuje (F-2554
Ginter,
ul. 20 Stycznia nr. 27, I ptr. lewo.

Przetarg przymusowy. Nieruchomość położ. w Bydgoszczy Bielawki, ul. Wawrzyniaka 18, w chwili uczynienia przetargu zapisana w księdze grunt. Bielawki tom V K. 1 6. na imie Tadeusza Paszkowskiego zostanie **dnia 17 maja 1927 r. o godz. 10 przedpoł.** wystawiona na przetarg w niżej oznaczonym Sądzie pokój nr. 12. Na nieruchomości obszaru 7 a 50 m² znajdują się dom mieszkalny z podwórzem ogrodem i chlewem. Roczna wartość użytkowa jako podstawa podatku budynkowego wynosi 512 mk księga podatku domowego nr 131, matrykuły podatku gruntowego nr. 178, nr. parceli 560/11, nr. mapy ks. łan. 1. Wzmiankę o przetargu zapisano w księdze grunt. dnia 14 9. 1926 r. Niniejszem wzywa się wszystkich, których prawa w chwili zapisania wzmianki o przetargu nie były w księdze gruntowej uwidocznione, aby się z niemi zgłosili najpóźniej w dniu przetargu, przed wezwaniem do wnoszenia ofert, i prawa te uprawdopodobnili, gdyby wierzyciel im przeczył. W razie niezastosowania sie do powyższego wezwania, prawa te przy oznaczeniu najniższej oferty nie zostaną wcale uwzględnione, a przy rozdziale ceny kupna dopiero po roszczeniu wierzyciela i innych prawach. Zaleca się na dwa tygodnie przed terminem podać na piśmie albo do protokółu sekretarza sądowego dokładne obliczenie swych roszczeń w kapitale, odsetkach, kosztach wypowiedzenia i kosztach sądowego dochodzenia swych praw oraz oznaczyć pierwszeństwo, którego się żąda. Tych, którym służy prawo sprzeciwiania się przetargowi, wzywa się, aby przed udzieleniem przybicia targu postarali się o umorzenie lub zawieszenie postępowania, gdyż inaczej prawo ich odnosić się będzie zamiast do nieruchomości, tylko do uzyskanej ceny kupna. (5629

Bydgoszcz, dnia 8 marca 1927 r. **Sąd Powiatowy.**

Winiarnia **MENU** Winiarnia

W. LUCKWALD NAST.

BYDGOSZCZ, ULICA JAGIELLOŃSKA NR. 9

Zupa oxtail
Rosół z kury
Sandacz aux four
Potrawka cielęca
Stek wieprz. z jarzynką
Polędwica.
KOMPOT .·. LODY WANILJOWE

5658

Nadleśnictwo Jachcice

sprzeda dnia **17 marca 1927** o godz. 9-tej przed południem w lokalu **Resursy Kupieckiej w Bydgoszczy** przez licytację

około **1000 m³ budulcu sosnowego I/IV kl.**
i „ **570 szt. drągów sosnowych I/II kl.**
z leśnictw Zacisze i Osowagóra
oraz około **1500 mp. opału** z leśn. Zacisze

Płacić należy rendantowi obecnemu przy sprzedaży.

5693 **Państwowy Nadleśniczy.**

Przetarg przymusowy. Nieruchomość położona w Bydgoszczy przy ul. Dworcowej 17, w chwili uczynienie wzmianki o przetargu, zapisana w księdze gruntowej Bydgoszcz whl. 1011. na imie Kazimierza Kwiecińskiego zostanie **dnia 13. maja 1927 o godz. 10 przedpoł.** wystawiona na przetarg w niżej oznaczonym Sądzie, pokój nr. 12. Na nieruchomości obszaru 07.15 m² znajdują się dom mieszkalny z 2 skrzydłami, dom boczny, oficyna, dom fabryczny, nr 53 księg podatku budynkowego i nr. 1222 matrykuły podatku gruntowego. Wzmiankę o przetargu zapisano w księdze gruntowej dnia 14. 9. 1926 — Niniejszym wzywa się wszystkich, których prawa w chwili zapisania wzmianki o przetargu nie były w księdze gruntowej uwidocznione, aby się z niemi zgłosili najpóźnie w dniu przetargu, przed wezwaniem do wnoszenia ofert i prawa te uprawdopodobnili, gdyby wierzyciel im przeczył. W razie niezastosowania się do powyższego wezwania, prawa te przy oznaczeniu najniższej oferty nie zostaną wcale uwzględnione, a przy rozdziale ceny kupna dopiero po roszczeniu wierzyciela i innych prawach. Zaleca się na dwa tygodnie przed terminem podać na piśmie albo do protokółu sekretarza sądowego dokładne obliczenie swych roszczeń w kapitale, odsetkach, kosztach wypowiedzenia i kosztach sądowego dochodzenia swych praw, oraz oznaczyć pierwszeństwo, którego się żąda. Tych, którym służy prawo sprzeciwiania się przetargowi, wzywa się aby przed udzieleniem przybicia targu postarali się o umorzenie lub zawieszenie postępowania, gdyż inaczej prawo ich odnosić się będzie zamiast do nieruchomości, tylko do uzyskanej ceny kupna.

Bydgoszcz, dnia 8 marca 1927 r. **Sąd Powiatowy.**

Fabryka kapeluszy.

Szan. Klienteli podaję do wiadomości, iż na sezon letni posiadam na składzie

duży wybór

kapeluszy damskich

słomkowych i jedwabnych, także i **dziecięce** w najnowszych fasonach.

Przyjmuję również **do przefasonowania** kapelusze damskie i męskie w zakres kaelusznictwa wchodzące na najnowsze fasony oraz z powierzonych materjałów.

Nadmieniam, iż każdy kapelusz jest hydraulicznie prasowany.

P. P. Modystkom ustępstwa. (5616

Z poważaniem

Bronisław Wojnarowski

Bydgoszcz, Pl. Piastowski 6.

Dentysta

Ig. Kramarczyk

Puck, Hallera 182

Przyjmuję od 9—1 i od 3—6. (2745

Fr. Huth i Syn

Chełmno I.

poleca kompl. **ogrodzenia parków, cmentarzy, wil itd., plecionki** do ogrodzeń w każdem wykonaniu, ochraniacze do drzew i wszelkie wyroby druciane. (3917

Raczność muzycy!

Na podstawie przeprowadzonej reorganizacji Orkiestry Inwalidzkiej w/m powołuję wszystkich z zawodu muzyków na zebranie **dziś w sobotę, d. 12. 3.** o godz. 8 wieczorem w **Ognisku,** ul. Jagiellońska 71. (5658

Walotka, kapelmistrz.

Wieprzowe **kości, nóżki, drobne mięso, łebki i tłuszcze,**

Wołowe **kości i łój topiony** po cenach najniższych sprzedaje nasz skład fabryczny przy ul. Jagiellońskiej 60. (5677

Fabryka Konserw Mięsnych

Tow. Akc. **Tel. 420 i 343.**

Polecam buraki pastewne **„Eckendorfskie“,** żółte i czerwone, **„Mammouty“** czerwone oraz wszelkie inne nasiona.

Specjalny skład nasion St. A. Häusler

ul. Mostowa 9. (5640

Pnie sosnowe

Średnice i wierzchołki, sosnowe bloki, budulce, słupy telegraficzne, drzewo kopalniane oraz mniejsze obiekty lasów kupuję stale

Danziger Bauholzhandel

Gdańsk, Münchengasse 8, I.

Tel. 25735. (5581

Zbożowiec

lat 21 z wyższem wykształceniem, władający językami polskim i niemieckim, poszukuje stałej posady od 1. 4. 27. Łask. oferty pod „Zbożowiec“ do filji Dz. Bydg. Dworcowa 2. (F-2687

Piekarnia

w pełnym biegu, z urządzeniem, w dobrym punkcie miasta odstępuję zaraz i jedną zbyteczną maszynę do dzielenia ciasta,

na sprzedaż.

Zgł. do Dzien. Bydg. pod „Nr. 6000“. (5602

Miód

pszczelny, deserowy, czysty, gwarantowany, w blaszankach 5 kg. 15 zł., 10 kg. 28 zł., 20 kg. 53,50 zł., wraz z blaszanką i opłatą pocztową wysyła za pobraniem pocztowym Kabolicha firma „Patoka“, Kupczyńce, poczta Denysów, woj. Tarnopolskie. (5347

Konfekcja, Manufaktura na spłaty Lucjan Szulc

3783 **Jana Kazimierza 2.**

POLECENIA

Leczę
chorych skutecznie, wyłącznie ziołami krajowemi i zagranicznemi, choroby żołądkowe, weneryczne, zastarzałe rany piersiowe, suchoty i t. p. Jak również kobiece i dziecięce. Antoni Bogacki, Św. Trójcy nr. 30, przyjmuje od 10—12, po południu 3—5. Bydgoszcz 5567

SPRZEDAŻE

Majątki
1000 mórg, bonitacji 5 mk., kompl. żywy i martwy inwentarz, majątek posiada 28 akcji cukrowni. Cena 350.000 zł., wpłata 200 tys. zł., 700 mórg bonitacji 3 mk., cena 200.000 zł., wpłata 120 tys. zł., 600 mórg, bonitacji 2,80 mk., cena 180 tys. zł., wpłata 60.000—80.000 zł., 450 mórg, bonitacji 5 mk., w pierwszorzędnej kulturze, 30 koni, 80 bydła, 140 świń, cena 250.000 zł., wpłata 150.000 zł. 360 mg. bonitacji 4 mk., cena 120.000 zł., wpłata 70.000 zł. 340, 320, 310, 300, 290, 275, 200 mórg i wielki wybór młynów poleca Polonia, Bydgoszcz, Biuro Centralne, ul. Dworcowa nr. 17, tel. 698. (F-2722

Nieruchomość
przeszło 7 mórg ogrodu i łąki, z zabudowaniami, na sprzedaż. Nakło n Not., ul. Ogrodowa 46. (F-2716

Gospodarstwo
48 mórg pszennej ziemi żywy i martwy inwentarz przy stacji. 10.000 zł 90 mórg dzierżawy, domy, wille, młyny, kolonjalki poleca i przyjmuje Dom Komisowy mebli Sniadeckich 11. (2725

Skład
kolonjalny z towarem, 2 pokoje z kuchnią na sprzedaż. Gdzie? wskaże Dz. Bydg. (5644

Młyn
wodny w tem 100 mórg ziemi pszennej, zabudowania masywne, żywy i martwy inwentarz, nadkompl., Cena 50 tys. zł. „Stella“ Dworcowa 64. (F-2726

Dźwigacz
„Windeheber“, jeden pociągacz „Flaschenzug“ na 1000 kg. na sprzedaż. Pomorska 71, telefon 1544. (F-2729

Resztówka
prywatna, 185 mórg, dwór o 11 pokojach, 80 mórg, zabudowania masywne z młynem wodnym i wiele innych majątków, fabryk, kamienic, od 10—120.000 zł. poleca i przyjmuje Wacław Poszwa, Bydgoszcz, ul. Zduny 6, II p. (5463

Dom
nowoczesny w centr. miasta, dochód miesięczny 150 000 zł, korzystnie na sprzedaż. „Stella“ Dworcowa 64. (F2727

Chart
(młody) na sprzedaż. Aleje Mickiewicza 5. III p. prawo. 5670

Piła taśmowa
(Teichert Ligutz) transmisja, tokarka kołodziejska, sprzedam. Borkowska Toruń, Podmurna 37, I. p. 5634

Sypialka
dębowa, fornierowana tanio na sprzedaż. Stolarnia, Królowej Jadwigi 10. (5653

KUPNA

Poszukuję
celem kupna czujnego psa owczarka lub wilka, conajmniej jednorocznego, możliwie dobrze tresowanego. Oferty należy skierować pod adresem: dyrektor Arke, Fabryka Porcelany, Chodzież. (5442

Poszukuje się
3 używanych motorów elektrycznych prądu miejscowego, lecz w dobrym stanie. 2 motory każdy o sile 10 H. P. i 1 motor o sile 3 H. P. Oferty składać do fabryki Wag i Wyrobów Metalowych, dawniej J. Sperling, Bydgoszcz, Mazowiecka 29. F-2734

POSADY WOLNE

Poszukuję
dla Min. Spraw Wojsk. Oddziału Lotniczego w Demblinie, kierownika tartaku, który jest dokładnie obeznany z trakami Blumwego i maszyną parową, ostrzeniem pił, wyżynaniem drzewa okrągłego jak i pielęgnowaniem materjału tartego. Tylko piśmienne zgłosz. z kopjami świadectw, których się nie zwraca, do firmy „Drzewo“, Kłosowski, Bydgoszcz, Gdańska nr. 127. (F-2721

Mechanik
obeznany z lokomobilami i gatrami, z pierwszorzędnemi referencjami, potrzebny. Zgłoszenia Hotel Boston, pokój 17, od godz. 2—4. (5678

Poszukuję
podróżującego na Pomorze i Poznańskie z branży kolonialnej na wysoką prowizję. Zgłoszenia pod „K. K. 100“ do Dziennika Bydgoskiego (5651

Fabryka Metalowa
poszukuje rutynowanego kupca branży metalowej jako kalkulatora i kierownika biura. Of. wraz z odpisem świadectw składać do fabryki Wag i Wyrobów Metalowych, dawniej J. Sperling, Bydgoszcz, Mazowiecka 29. F-2735

Stolarz
na wszelką pracę potrzebny. Szubińska 18. (5605

Rzetelna
czysta kobieta do prania może się zgłosić. Dworcowa 17, I ptr. l. (F-2724

Stałą posadę
z dobremi dochodami uzyska pani, umiejąca prowadzić skład towarów mydlanych, świec, perfumerji i pokrewnych towarów, posiadająca kilka tysięcy zł gotówki na zabezpieczenie ewtl. mieszkanie 4-pokojowe i kuchnię. Of. piśmienne pod „P. K. O.“ do filji Dzien. Bydg. Dworcowa 2. F-2731

Uczenica
potrzebna do składu kapeluszy, Św. Trójcy 19. (5632

Ucznia
stolarskiego przyjmie. Kto, wskaże Dz. Bydg. (5622

2 podróżujących
i inkasentów poszukuje się natychmiast na stałą pensję i prowizję jakoteż z szwrotem zpezów. Zabezp. w gotówce. „Cairo“ Zakłady Chemiczne H. W. Winkler Bydgoszcz, Pomorska 67 F-2732

Młody cukiernik
zarazem obsługa gości w lokalu. Piśmienne zgłosz. Cukiernia i Kawiarnia A. Nawrocki Chodzież, ulica Raczkowskiego 4. (5610

Krawczki
do szycia czapek potrzebne. Świtalski, Niedźwiedzia 4. (5617

Rolnik
samotny lat średnich do samodzielnego prowadzenia gospodarstwa 125 mórg potrzebny. Pożądana kaucja. Of. z odpisami świadectw, z podaniem żądanego wynagrodzenia w procentach od dochodu netto nadsyłać do biura ogłoszeń „Par“, Bydgoszcz, Dworcowa 72 pod „Rolnik“. (5679

Dziewczyna
umiejąca szyć i gotować potrzebna zaraz. Smolińska, ul. Promenada nr. 3. 5664

Woźnica
do rozwożenia piwa z dobremi świadectwami potrzebny. Ewald Jeske, Okole. (5669

Ucznia
krawieckiego, z uczciwej rodziny, przyjmie zaraz W. Stankiewicz, mistrz krawiecki, Długa nr. 14. 5615

Lakiernik
młodszy, samodzielny i biegły na stałą pracę, tylko pierwszorzędna siła zechce się zgłosić. T. Wacławski Chełmno, ul. Grudziądzka 2 5676

POSADY POSZUKUJĄ

Inteligentna
sympatyczna, młoda wdowa, z dobremi świadectwami, z branży rzeźnickiej prosi o posadę w dobrem rzeźnictwie. Zgłosz. do filji Dzien. Bydg. Dworcowa 2. Pod „J. B.“ (5604

Zarządczyni
gospodyni, lat 54, poszukuje od 1. 4. samodzielnej posady u starszej pani, pana ewtl. na probostwie w Bydgoszczy lub okolicy. Łask. oferty proszę do Dz. Bydg. pod „Nr 5595“. (5595

Szofer
kawaler, dotychczas czynny jako instruktor, załatwiający wszelkie naprawy, poszukuje na podstawie pierwszorzędnych świadectw posady, możliwie na wsi, posiada 3-letnią praktykę rolniczą i zna dokładnie obsługę Fordsonów. Łask. oferty pod „Instruktor“ skierować do Dziennika Bydg. 5667

Doświadczony szofer
ślusarz-mechanik, z 12-letn. praktyką, trzeźwy, sumienny, poszukuje posady najchętniej w majątku. Woźnicki. Bydgoszcz - Wilczak Stawowa 10. (5677

DZIERŻAWY

Dzierżawa
900, 700, 600, 550, 500 mrg na korzystnych warunkach poleca biuro „Stella“ Dworcowa 64. (F-2728

Oddam
w dzierżawę dom z ogrodem na 3 lub 4 lata. Ul. Glinki nr. 13 w Bydgoszczy. (5675

2 duże ubikacje
na głównej ulicy, do odstąpienia. Biuro Polonia, Dworcowa 17. (F-2723

Zamienię
portjerstwo bezdzietnej wdowie na pokój z kuchnią. Of. pod „W. S. 27“ do Dz. Bydg. (5643

Poszukuję
dzierżawy domu lub willi z ogrodem i wygodami, płacę z góry. Wiadom. w filji Dzien. Bydg., Dworcowa 2. (F-2895

MIESZKANIA

Zaraz
3 pokoje i kuchnię wprost od gospodarza oddaje Mazowiecka 3. (2733

POKOJE

Pokój
umeblowany dla 2 panów od 15. III. do wynajęcia. Wileńska 6, I p. prawo. (F-2730

Pokój
frontowy, umeblowany, z elektr. oświetl., do wynajęcia. Poznańska 29, II p. prawo. (5692

Pokój
z osobnem wejściem dla inteligentnego pana do wynajęcia. Warszawska 4, I p. lewo. (F-2715

Pokój
dobrze umeblowany do wynajęcia. Gdańska 53, III p. lewo. (F-2718

2 pokoje
eleganckie, do wynajęcia. Zacisze 4, p. p. (F-2717

ROZMAITE

Restauracja
Resursa Kupiecka, Jagiellońska 25, wydaje smaczne i tanie obiady, kolacje. 5666

Szyję
suknie, płaszcze. Ceny niskie. Sienkiewicza nr. 55, II ptr. 5334

Panna
lat 30, (lecz znacznie młodziej wyglądająca) średniego wzrostu, przystojna i skromnych wymagań, posiada 2000 zł i małą wyprawę, lub w miejsce tejże więcej gotówki, pragnie wyjść zamąż, najchętniej za nauczyciela lub innego urzędnika, lecz inne zawody także niewykluczone. Tylko poważne zgłoszenia proszę przesłać pod „Własne ognisko“ do Dziennika Bydgoskiego (5609

Wspólnika
lub wspólniczki z gotówką 4—8 tys. zł, poszukuje solidny kawaler, dobry fachowiec celem kupna dobrego interesu. Gwarancja zapewniona. Spieszne zgł. pod „F. 2650“ do filji Dzien Bydg. Dworcowa 2. (F2651

Ostrzegam
że za długi mojej żony Lokadji nie udpowiadam. Ignacy Nowicki, ul. Gołębia 87. 5623

Obrońca prywatny

załatwia sprawy procesowe, akcyzowe, skarbowe, umowy najmu, podatki, ściąganie należności, sporządza wszelkie wnioski udziela porady prawnej.

J. Wojciechowski
były referent spraw karnych Urzędy Akcyzowego,
Bydgoszcz, Dworcowa 33, I ptr.
(24944

POLECENIA

Kostjumy

i płaaszcze damskie od zł. 15 wykonuje pracownia stojąca pod kierownictwem długoletniego krojczego z praktyką berlińską i paryską. Podwale 2, róg ul. Kościelnej. (3726

Najtaniej
zakupuje się meble, lustra, zegary (różne antyki), maszyny do szycia, kasy National, kasy ogniotrwałe, rowery, dywany, kilimy, odzież, obuwie w Domu Komisowym, Toruńska 6. (5618

MEBLE

w każdej cenie wprost z własnego warsztatu
w solidnem wykonaniu na dogodnych werunkach jak: sypialni, kuchni, jadalni, pokoi męskich, modeli pojedyńczych i wyścielanych poleca (4198

H. Schmidtke
ul. Szpitalna nr. 6. Założ. 1871.
Zamówienia według podania i rysunków wykonuje się jak najprędzej.

Warszawska
pralnia chemiczna i farbiarnia czyści i farbuje w czasie jednego tygodnia po cenach przystępnych. Z. Nowicka, ul. Długa 62. (5571

Najtaniej
zakupisz wszelkie artykuły sportowe, obuwie robocze niżej cen fabrycznych, buty, piłki footbałowe, bokserskie, buty do biegu, oraz piłki dziecięce, rowery, maszyny do szycia, wóziki dziecięce. Wincenty Krauze, Długa 50, telefon 948. (5612

Reperuje
jedwabne pończochy bez znaku, nadrabianie 2 zł. Kwiatowa 4, I ptr. w podwórzu. (5592

plisowanie
karbowanie w jednym dniu wykonuje tanio i starannie „Valentia“, ul. Cieszkowskiego 5. (F-2666

Prace
blacharskie i instalacyjne wykonuje fachowo W. Nijakowski, Gdańska 36, telefon 629. (F-2710

Autogieniczne
spawanie części lanych, rur kotłowych, ram do rowerów, naprawę beczek od benzyny, nafty i t. p. oraz wszelkie prace w zakres autogien spawania uskutecznia codziennie szybko i tanio Ślusarnia, B. Grubich, Kujawska 9. (F-2702

Krawcowa
poleca się na wiosenną garderobę damską. Wykonanie pierwszorzędne i gustowne. Ceny przystępne. Misiewiczówna, mistrzyni, Sienkiewicza 8. (F-2620

Na raty

także na prowincję, sprzedaje kanapy, leżanki, materace, krzesła, stoły dębowe do rozsuwania, tanio, Tapicernia, Jagiellońska 4, drugie podwórze. (5621

Prace
blacharskie i instalacje wykonuje fachowo i tanio Swiderski, mistrz blacharski i instalator, Pomorska nr. 22-23. (5613

SPRZEDAŻE

Gospodarstwo
od 4—140 mórg ziemi pszenno-buraczanej poleca i przyjmuje biuro „Rekord“, Hermana-Frankego nr. 3. (F-2697

Folwarki
1000 mórg pszennej ziemi, inwentarz kompletny, 400 tys. zł. 800 mórg 200 tys zł. połowa wpłaty. 500 mórg 180 000 zł, 300 mórg 70.000 zł, 235 mórg 50 000 zł., 100 mórg 30 000 zł Młyny wodne, parowe na korzystnych warunkach sprzeda biuro „Centralne“ Dworcowa 69, Nowakowski. (F-2677

Domy
od 3.500 zł. do 1.000.000
Wila
7 pokojowa z ogrodem do wydzierżawienia.
Skład
z mieszkaniem wśródmieściu za 1.300 zł. na sprzedaż. „Renoma“, Pomorska 1. (F-2711

Budynki
murowane, ogród warzywno-owocowy, 4 morgi ziemi, bez długu, 15 minut od tramwaju, za cenę 6.000 zł sprzeda właściciel, Bydgoszcz, Brzozowa 14. (5554

Okazja!
Dom II piętrowy z piekarnią, cukiernią i składem porcelany śpiesznie sprzedam za 15.000 zł. „Ziemianin“, Św. Trójcy nr. 30. (5573

Domki
od 4—60 tys. zł zaraz do objęcia. Zgł. biuro „Rekord“, Hermana Frankego 3. (F-2698

Domek
z ogrodem, bez długu, z powodu wyjazdu bardzo tanio na sprzedaż. Mieszkanie 7-pokojowe wolne w dniu kupna. Konopna nr. 33. (5511

Kamienica
II-piętrowa, 20 okien frontowych, dochód miesięczny 400 zł, za 35.000 zł na sprzedaż. Biuro Centralne, Nowakowski, Dworcowa 69. (F-2714

Hel.
Domek letni z drzewa, 2 pokoje i skład z urządzeniem, za 3.500 zł na sprzedaż. Of. pod „F. 9“ do Dzien. Bydg. (5646

Dom
z obszernym placem, skanalizowanym warsztatem i wolnem mieszkaniem, Sieroca 15 16, tanio na sprzedaż. Wiadomość: Kautz, Sienkiewicza 42. (F-2681

Elegancko
urządzona Wytwórnia Cukrów w pełnym biegu z powodu zmiany stosunków rodzinnych natychmiast bardzo korzystnie do nabycia. Oferty do Dziennika Bydgoskiego pod „Wytwórnia“. (5346

Skład
kolonialny, delikatesów z obszernem mieszkaniem obrót miesięczny 5 00 zł sprzedam śpiesznie za 4.000 zł. Biuro „Ziemianin“, Św. Trójcy 30. (5574

Piekarnia
z kompl. urządzeniem, w pełnym biegu, obszerne mieszkanie, w centrum miasta, przy ruchliwej ulicy, z powodu choroby na sprzedaż. Do przejęcia potrzeba 8000 zł. Muszyński. Poznań, Woźna nr. 1, II p. (5588

Mały dom
z ogrodem, mieszkanie 2-pokojowe wolne, prawie nowy, w centrum m. Bydgoszczy, tanio na sprzedaż. Of. pod „J. C.“ do Dzien. Bydg. (5648

Na sprzedaż
sieczkarka w dobrym stanie, dobre siano, wózek ręczny bardzo dobry i inne rzeczy. Boćkowski, Maksymiljanowo nr. 17. (5611

Z powodu
wyjazdu sprzedam Wytwornię Wyrobów Cukrówniczych, istniejącą kilka lat, z całkowitem urządzeniem, dobrze zaprowadzoną. Zgłosz. pod „Kompletna“ do filji Dz. Bydg., Dworcowa nr. 2. (F-2691

Bryczka
patentowa, oraz szory na sprzedaż. Giżyński. Sienkiewicza 22/23, tel. 171. F-2720

2 rowery
damski i męski, prawie nowe, tanio na sprzedaż. Pomorska 60, w podwórzu. (5649

Sypialki
dębowe i pojedyncze meble tanio na sprzedaż także na raty w stolarni Jagiellońska 3. (5569

Wózek
dziecięcy, duży, jasny i mały sportowy, na sprzedaż. Gruse, Orła 34. (5555

Tanio
na sprzedaż, pozostałe po zwiniętym magazynie, stojaki, i pudła do kapeluszy oraz kapelusze dziecięce słomkowe. Długa 57, II-gie piętro. (5661

Krzesła wiedeńskie
kilkaset sztuk sprzedam w całości lub partjami. Of. „PAR“, Toruń, Szeroka 46 pod „1399“. (5636

Bufet
i zegar wiszący na sprzedaż. Wojciechowski, ul. Gdańska 57. (5550

Fortepjan
skrzydło tanio na sprzedaż. Sniadeckich 23, III. (5642

Maszyna
Singera czołenkowa dobrze utrzymana tanio na sprzedaż, ul. Chopina 4, II ptr. (5656

Jadalnia
mało używana tanio na sprzedaż. Szczecińska 5, I ptr. (F-2709

Sprzedam
sypialkę dębową (szafa z lustrem) za 800 zł. Nakło, ul. Ogrodowa 44 a. (5598

Ostry pies
podwórzowy, silnej budowy, na sprzedaż. Paderewskiego 37, I piętro prawo. (5563

Kanarki
samce i samiczki tanio na sprzedaż. Lubelska 1, I ptr. (5500

Fortepjan
wiedeński Fritza sprzedam. Dworcowa 18, III p. prawo. (5627

Motocykliści!
Sprzęgło (Kupplung), lekko do przyprawienia, mało używane, tanio na sprzedaż. Bremer, Bielicka 22. (5518

Motocykl
z przyczepką za 600 zł. na sprzedaż. Ks. Borowski, Gdańska 36. (5375

Karuzel
huśtawki, wagon, organ sprzedam, lub przyjmę wspólnika. Zgłosz do „PAR“ Toruń, Szeroka 46 pod „1401“. 5637

Sypialnia
dębowo fornierowana na sprzedaż. Ul. 3 Maja 29 (Grodztwo). (F-2719

KUPNA

Wóz
do bydła, dobrze utrzymany, lekki, kupię. B. Głowicki, Pomorska 34. F-2694

Kupię
ładny dom, cały wolny z ogrodem do 6000 zł. Zgł. do filji Dziennika Bydg. Dworcowa 2, pod „Wolny 6“. F-2707

Kupię
używaną maszynę do krajania papieru. J. Musiałkiewicz, Drukarnia, Strzelno. (5659

LEKCJE

Lekcji
gry fortepjanowej i teorji udziela była uczennica prof. Szarwenki. Cena przystępna. Sienkiewicza nr. 63, II ptr. (F-2612

Wszelkie prace introligatorskie jak
oprawa książek
od zwyczajnej oprawy szkolnej do wykwintnej oprawy luksusowej
Fabrykacja ksiąg handlowych, bloków i broszur

Naklejanie map i planów
na płótnie i t. p. wykonuje starannie
Introligatornia Druk. Bydgoskiej
(„Dziennik Bydgoski“)
ulica Poznańska 30.

POSADY WOLNE

Poszukuję
dziewczynę z dobrem gotowaniem i z świadectwami. Olszewska, Chocimska 9. (F-2704

Domowy
do lat 18, potrzebny od 15. III. 27. Hotel Warszawski, Bydgoszcz. (5600

Potrzebna
od 15. 3. 27. uczciwa panienka do dzieci, znająca szycie. Zgł. z podaniem warunków do K. Stawińska, Bydgoszcz, Kościuszki 13. (5579

Szwaczki
bieliźniarki i uczennice z własnemi maszynami oraz podręczna na stałe zajęcie potrzebne. Nowy Rynek 10, parter (wejście z bramy). (5564

Szofer
nieżonaty, (uczony ślusarz) do omnibusu może się zaraz zgłosić. Jagiellońska 9, II piętro lewo. (5657

Dziewczyna
do lekkich prac domowych na 3-4 dni zaraz potrzebna. Stolcmanowa, Wrocławska, 4 śluza. (5570

Bona
(freblanka, muzykalna, kochająca dzieci, potrzebna od 1. 4. 27. do trojga dzieci (2, 5, 8 lat). Zgłoszenia z życiorysem, odpisem świadectw i podaniem warunków do filji Dz. Bydg., ul. Dworcowa nr. 2, pod „I. S. 100“. (F-2685

Uczciwa
i porządna dziewczyna do wszelkich prac domowych, umiejąca gotować może się natychmiast zgłosić. Dworcowa 18 d, skład cygar. (5625

Stolarz
potrzebny. Nakielska 8. (5620

Poszukuję
osoby od 30—40 lat, najchętniej wdowy energicznej, do zaopiekowania się dziećmi. Hoffmanowa, ul. Fredry 5, od 3—5. (F-2682

Uczennice
do robót ręcznych, haftu i krojn przyjmuje Łokietka 5, II piętro prawo. (5652

Krawczyń
do maszyn elektr. i ręcznych przyjmuje Industrja. Kujawska 105-6. (5593

Dziewczę
do dziecka 4 letniego potrzebne. Adres wskaże Dz. Bydg. (5654

Przyjmę
ucznia od lat 16 do nauki stolarstwa do odpowiedniego warsztatu. Sowińskiego 6 c. (F-2696

POSADY POSZUKUJĄ

Młodszy pomocnik
krawiecki poszukuje posady. Of. pod „Młody“ do filji Dz. Bydg. (F-2708

Biuralistka
z 3-letnią praktyką biura adwokackiego szuka zajęcia. Zgł. pod „Maszynistka“ do Dz. Bydg. (5559

Młodzieniec
który pracował w aptece i drogerji, poszukuje posady od 15. III. Of. pod „Młodzieniec“ do Dzien. Bydg. (5553

Dziewczę
z dobrej rodziny, posiadające dobre świadectwa, poszukuje zajęcia do wszelkich prac domowych. Zgł. Kordeckiego 30, I p. prawo. (5556

Ekspedjentka
z branży mąki i kolonjalnej. znajdująca się w krytycznem położeniu, władająca polskim i niemieckim językiem, poszukuje jaknajprędzej posady na prowincji lub w miejscu. Dobre świadectwa zapewnione. Of. pod „Ekspedjentka H.“ do filji Dzien. Bydg., Dworcowa nr. 2. (5516

Marszantka
dobrze polecona, poszukuje posady zaraz lub później. Łask. zgłosz. pod „Marszantka“ do Dzien. Bydg. (5586

Dzielny
bufetowy poszukuje zaraz bufetu na własny rachunek za kaucją 1000 zł. Of. pod „Dzielny 30“ do filji Dzien. Bydg., Dworcowa 2. F-2684

Gospodyni
młodsza z praktyką i dobremi świadectwami, przyjmie posadę od 1. IV. na probostwie u starszego samotnego pana. Również inteligentna panna do dzieci, znająca szycie i haft. Zgł. pod „5517“ do Dzien. Bydg. (5576

Kupiec
z branży kolonjalnej, żonaty, poszukuje posady podróżującego, obejmie kierownictwo lub bufet na własny rachunek. Oferty pod „Żonaty 44“ do filji Dzien. Bydg., Dworcowa nr. 2. (2677

Cukiernik
dobry fachowiec, poszukuje dzierżawy kawiarni, cukierni, wzgl. piekarni-cukierni, lub przyjmie posadę kierownika z kaucją. Szewczyński, Poznań, Różana 10. (F-2669

Za 3 złote
dziennie chodzę w dom szyć. Of. do Dz. Bydg. pod „Szycie“. (5635

Szofer-strzelec
kawaler, z dobremi świadectwami, obeznany z wszelkiemi maszynami jak również w zawodzie leśnym, dobry strzelec, z domu syn leśniczego, szuka dobrej i stałej posady. Of. do Dziennika Bydg. pod „J. A“. (5601

Biuralistka
inteligentna, muzykalna, świet. polka, szuka zajęcia chociaż jako eksp. książkowa z wolnem utrzym. za niskim wynagrodzeniem ewent. do pomocy pani domu. Of. pod „B. P.“ do Dz Bydg (5545

Szofer-mechanik
kawaler, lat 24 poszukuje posady zaraz lub później. Zgłoszenia do Bosiackiego w Wągrówcu. (5580

Elew zbożowy
z 1½ roczną praktyką zbożową, który ukończył 3 klasy gimn., umiejący pisać na maszynie, pragnie celem lepszego wydoskonalenia się zmienić posadę. Miejscowość obojętna. Łask. zgł. do Dz. Bydg. pod „360“. (5647

Pielęgniarka
wychowawczyni niemowląt, poszukuje posady do noworodka lub małego dziecka. Of. pod „Baby“ do filji Dz. Bydg., Dworcowa 2. (F-2676

DZIERŻAWY

Gościniec
w Izabeli, powiat wyrzyski, poczta Jeziorki Zabartowskie, przy trakcie Mrocza-Łobżenica, jest zaraz do wydzierżawienia. Zgłoszenia przyjmuje Zarząd dominialny. (5515

Skład
nadający się do każdej branży z mieszkaniem 2 pokoje z kuchnią zaraz do wynajęcia. Wiadomość u gospodarza F. Sznajder, Bocianowo 7. (5550

Skład
kolonjalny z mieszkaniem i towarem zaraz lub później do odstąpienia. Of. pod „O. K.“ do Dz. Bydg. (5585

Fachowy rolnik
poszukuje zaraz lub później dzierżawy lub kupna od 300 do 600 mórg. Łaskawe oferty do Dzien. Bydgoskiego pod „H. 100“ (5628

Cukiernię
kawiarnia z całkowitem urządzeniem i ogrodem letnim wydzierżawię lub sprzedam. Grand-Café Toruń, ul. Konopnickiej nr. 4, telefon 441. (5633

Skład rzeźnicki
warsztat z całym urządzeniem i mieszkaniem wydzierżawię, z powodu objęcia innego przedsiębiorstwa. Jezierski, Grunwaldzka 77. (5619

MIESZKANIA

Poszukuję
1 pokój z kuchnia za dobrem wynagrodzeniem. Komorne za rok z góry. Of. do Dzien. Bydg. pod „J. G.“ (5557

Zamienię
mieszkanie 2 pokoje z kuchnią (lub 2 duże) najchętniej na Bielawkach. Of. pod „63“ do filji Dz-Bydg. Dworcowa nr. 2. (F-2713

3 pokoje
słoneczne, nowoczesne odstąpię lub zamienię na jeden duzy lub dwa małe pokoje z kuchnią. Of. do filji Dz. Bydg. Dworcowa 2 pod „M. P.“ (F-2680

Mieszkanie
3 pokojowe w centrum wskaże „Renoma“, Pomorska 1. (F-2712

Mieszkania
2—3 pokojowego poszukuje zaraz lub od 1. 4. 27. bezdzietne małżeństwo. Czynsz roczny z góry i przeprowadzenie remontu. Of. pod „A. K. 80“ do filji Dzien. Bydg., Dworcowa nr. 2. (F-2675

Mieszkanie
4 pokoje, pokój dla służącej, kuchnia z wygodami i częściowo z meblami, wszystko solidne w centrum na sprzedaż. Zgłoszenia do filji Dzien. Bydgoskiego Dworcowa nr. 2, pod „2800“. F-2706

5—6 pokojowego
mieszkania poszukuję wprost od właściciela domu. Komorne płacę za rok z góry. Łask. of. proszę składać do adm. Dzien. Bydg. pod „U. 600“. (5460

Zamienię
pokój z kuchnią w Poznaniu na takie same lub 2 pokoje w Bydgoszczy. Sikorski. Poznań, Długa 11 dom ogrodowy, I ptr. (F-2658

Mieszkania
od 2—5 pokoi z kuchnią. Biuro „Rekord“, Hermana Frankiego 3. (F-2699

POKOJE

Pokój
słoneczny, z utrzymaniem, wynajmę. Garbary 17. II p. p. (5549

Pokój
umeblowany do wynajęcia. Sikorska, Kordeckiego nr. 1, II p. lewo. (5556

Poszukuję
jeden pokój bez mebli, na parterze, z wygodnem wejściem, przy ul. Błonia, Jackowskiego, Okole-Wilczak. Of. do Dz. Bydg. pod „Pokój bez mebli“. (5565

Do oddania
pokój z oddzielnem wejściem, może być z kuchnią. Naruszewicza 1a, narożnik Garbarów. (5548

Pokój
umebl. z osobnem wejściem do wynajęcia, ul. Chopina 8. (5568

Wynajmę
2 pokoje umeblowane z kuchnią lub jeden na trzy miesiące. Opłata z góry. Of. pod „Zaraz 10“ do filji Dzien. Bydg. (F-2665

Pokój
skromny dla 2 panów do wynajęcia. Chwytowo 13a I ptr. prawo. (5672

Pokój
dobrze umebl. z utrzymaniem do wynajęcia. Kordeckiego 20, II ptr. prawo. (5641

Pokój
umebl. z osobnem wejściem do wynajęcia zaraz. Adres ul. Gdańska 75d, I ptr. prawo. (5660

ROZMAITE

Wdowa
młoda majętna poszukuje dla braku znajomości na tej drodze odpowiedniej partji. Panowie zechcą łask. swe oferty nadesłać do filji Dz. Bydg. pod „Wdowa“. (F-2669

Poszukuję
wspólnika z gotówką 100 do 300 zł. Of. do filji Dz. Bydg. Dworcowa 2 pod „Spólnik“. (F-2686

Wypożyczę
10.000 zł, procent mały, gwarancja pewna, z zabezpieczeniem hipoteczn., ewtl. przyjmę udział w pracy. Of. pod „M. M.“ do filji Dz. Bydg., Dworcowa 2. (F-2667

Fortepjan
wynajmę lub sprzedam. Tel. 18-54. (F-2701

900 złotych
wypożyczę. Of. z podaniem gwarancji do Dzien. Bydg. pod „A. K.“ (5577

Proszę
pana inżyniera Rypowskiego czyli Rypińskiego, dawn. zamieszkałego przy Placu Wolności, o podanie swego adresu. Oferty pod „1542“ do Dz. Bydg. (F-2683

Ładny chłopczyk
3 dniowy, oddam zaraz na własne. Zgł. do filji Dz. Bydg. Dworcowa 2, pod „Z. Z.“. (5606

Obrońca prywatny
załatwia wszelkie, choćby najtrudniejsze sprawy sądowe, karne, procesowe, spadkowe, hipoteczne, waloryzacyjne, kontraktowe, spółkowe, najmu, administracyjne, podatkowe, ściąganie należności itd.
St. Banaszak,
ul. Cieszkowskiego 2. Tel. 1304
Długoletnia praktyka.
27310

POLECENIA

Na raty
zęby sztuczne, leczenie i plombowanie. Niezamożn znaczne ustępstwo. Duszyńska, dentysta, Sniadeckich nr 20. (22565

Spodnie
do pracy, ubranka do Komunji św. sprzedaje tanio Jan Wilczewski, Bydgoszcz, ul. Św. Trójcy 22 a (1493

MEBLE
Najtańsze źródło zakupu w wielkim wyborze kompletnych pod gwarancja dęb.: jadalni, sypialni, pokoi męskich, kuchni oraz mebli pojedyńczych, szafy, łóżka, stoły, lustra, także wyściełane klubowe leżanki, kanapy, krzesła: solidnego wykonania na dogodnych warunkach poleca (4404
Ignacy Grajnert,
Bydgoszcz,
Dworcowa 8. Tel. 1921

Kanapy
leżanki, materace, gotówką i ratami. Bydgoszcz, Mazowiecka 6. (F-2470

Piany
nieprzemakalne w każdej wielkości na składzie, Hurtownia Tow. Włóknistych R. Stobiecki, Stary Rynek 29, tel. 49. (3397

Meble!
Przy dogodnych warunkach polecam: kompl. jadalnie, sypialnie, kuchnie jako też pojedyncze meble, szafy, stoły, łóżka, krzesła, kanapy, fotele, biurka, lustra, salon mahon. i inne przedmioty. Piechowiak, Długa nr. 8, tel. 1651. (18573

3 fotografje
1 zł. legitymacyjna 1,50 zł, 6 pocztówek 2 zł, portret 2 zł. „Wiol“, Sienkiewicza nr. 44. F-2575

Karbowanie plisowanie
w deseniach najnowszych wykonuje szybko i po cenach najniższych. Plisownia sukien damskich, Bydgoszcz, ul. Gdańska 58, Sniadeckich 24, przy Placu Piastowskim, ul. Dworcowa 95a, Jagiellońska 4, skład kapel., Jackowskiego 18, II ptr., Nakło, ul. Ks. Skargi nr. 391, Żnin, Rynek 7. Koronowo, ul. Sienkiewicza 2. Materjał może być pocztą przesyłany. (4593

Fortepjany
pianina stroi, naprawia i odnawia po niskich cenach Paweł Wicherek, stroiciel fortepjanów, ul. Grodzka nr. 16, róg ul. Mostowej, tel. 273. (4914

Bieliznę
domową i męską pierze i prasuje czysto i tanio Tieme, Zbożowy Rynek 5 w podwórzu. (F-2546

Kapelusze
na sezon bieżący polecam w wielkim wyborze, dodadatki do stroju, fasony linon ceny bezkonkurencyjne, także przyjmuje przefasowania. P. P. modniarkom ustępstwo Bydgoszcz, Dworcowa 76. A. R. Głowaccy. (F-2429

Książkowy - bilansista
zakłada księgi handlowe, reguluje zaległości, zestawia bilanse. Łask. zgłosz. pod „Bilanse“ do filji Dz. Bydg., Dworcowa nr. 2. (F-1836

Ta olej
rzepakowy, kaszę jęczmienną poleca M. Mnichowski, Mogilno, Olejarnia i Wytwórnia kaszy. (4824

Brennabor
najlepsze rowery, także różne inne fabrykaty w wielkim wyborze po niskich cenach z rzetelną gwarancją poleca A. Wasielewski, Bydgoszcz, ul. Dworcowa 18. Tel. 10-47. (4137

Pierze
gęsie, ręką darte 6, 7, 8 zł., najlepsze 9 zł. za funt, niedarte 6,50, 7 zł., kwap 14,50, 16,50 zł., kacze niedarte 3,50, 4 zł. Wysyłka za zaliczką pocztową. W. Ziarniak, Strzałkowo, pow. Września. (1357

Czapki
kapelusze, najtańsze źródło Podwale 17. (F-2282

MEBLE!
Jadalnie, sypialnie, pokoje męskie i różne meble w wielkim wyborze, od najwykwintniejszych do pojedyńczych Ceny i warunki najkorzystniejsze Dobrzyński, Długa 4. (4860

Miód
pszczelny, bez konkurencji i jakości w bankach, 5 kg. 15 zł., 10 kg. 28 zł., wraz z opłatą pocztową. Wysyła za zaliczką K. Buksnik, p. Denysów, k/Tarnopol. Odsprzedawcom rabat. (5453

Fabr. wózków
dziecięcych „Sport“, Bydgoszcz, Grodztwo 28 poleca: wózki dziecięce, lalkowe, rowerki, drezynki, okucia budowlane. Przyjmujemy do niklowania, szwejsowania, emaljowania i wszelkie reparacje. (5468

Garbarnia i Białoskórnia
Bydgoszcz, Okole, Jasna 17 garbuje, farbuje i kupuje wszelkiego rodzaju skóry na obuwie, szory i futra. Zamienia surowe na gotowe i poprawia źle garbowane. (F-2663

SPRZEDAŻE

Majątek
1000 mórg, ziemia pszenno-buraczana przy mieście gimnazjalnem, z żywym i martwym inwentarzem cena 350 zł. za morgę. Majątek 500 mrg. w tem 100 mrg. łąki nadnoteckiej, światło elektr., zabudowanie masywne cena 250 zł. za morgę prócz tego wielki wybór mniejszych majątków. Młyn 600 ctr. przemiału dziennie, bez konkurencji, w mieście, okolica pszenno-buraczana i 3 młyny wodne przemiału od 50—100 ctr. dziennie na korzystnych warunkach na sprzedaż. Małek, Bydgoszcz, ul. Dworcowa 2, telefon 699. (5320

Baczność!
Świeżo nadeszło moc gospodarstw, młynów, kamienic, gościńców itp. Majątki 220 mrg. 200.000 zł, 1300 mrg. 220.000 zł, 400 mrg. 70.000 zł, 320 mrg. 80.000 zł i mniejsze począwszy od 3000 zł do 300.000 zł poleca i przyjmuje biuro „Pogoń“ Dworcowa 80. Tel. 18-15.

Gospodarstwo
na Pomorzu, 104 morgi, ziemia I kl., zboże na zasiew pozostaje, martwy inwentarz kompletny, 5 km. od stacji, kościoł i szkoła w miejscu, zabudowanie piękne sprzedam zaraz za 45.000 zł. Lubaszewski, Lisewo powiat Chełmno, stacja kolejowa Kornatowa. (4862

Dom
komfortem i ogrodem, narożnik, przy kupnie wolne mieszkanie. Cena 35.000 zł. Dom z dwoma interesami i ogrodem, przy kupnie interes i mieszkanie 5 pok. wolne, cena włącznie z towarem 25.000 zł., oprócz tego wielki wybór mniejszych i większych domów poleca i przyjmuje świeże zlecenia Małek, Bydgoszcz, ul. Dworcowa 2, tel. 699. (5319

Folwark
na nizinach 350 mórg z dobremi łąkami, zabudowaniem i inwentarzem, 8 koni, 2 źrebięta, 20 krów dojnych i stadnik, 10 jałówek, w pięknym położeniu, 13 klm. od miasta garnizonowego i gimnazjalnego, nadający się na chów bydła i koni, przy wpłacie od 80—90.000 zł na sprzedaż. Prócz tego polecam kupcom płacącym dobra, gospodarstwa, młyny i domy mieszkalne i przedsiębiorcze. K. Wetzker, Bydgoszcz, Długa 41. Telefon nr. 10-13. (5449

Gospodarstwo
z zabudowaniem, 8 mórg roli, 2 morgi łąki, na sprzedaż. Ciora, Bydgoszcz, Inflancka nr. 72. (5263

Sprzedam kamienicę
II-piętrową na Szreterach przy tramwaju, w razie kupna wolne czteropokojowe mieszkanie, przedpokój, pokój dla służby, kuchnia, łazienka, weranda, ogród. Adres poda administracja Dz. Bydg. (2163

Sprzedam willę
jednopiętrową na Szreterach przy tramwaju, dwa mieszkania 4 pok., przedpokój, kuchnia, łazienka, weranda, pokój dla służby, ogród, gaz, elektryka, telefon, radjo, może być cała wolna. Adres poda administracja Dz. Bydg. (2162

Sprzedam
natychmiast mój dom w Tczewie z wolnem mieszkaniem i ogrodem owocowym. Jakusz, Tczew, ul. Chłodna 15. (5520

Dom
masywny, do tego 2 mórgi roli i ogród owocowy, na sprzedaż. Prądy 59. (5514

Dom
o 3 pokojach, ogród, siedem mórg ziemi na sprzedaż. Laszkowska, Prądy 7, poczta Bydgoszcz. (5522

Młyn
wodny, przemiału 80 ctr., dom 7 pokoi za 50.000 zł. Młyn parowy 150 ctr. przemiału, miasto 120.000, sprzeda lub zamieni na dom w Poznaniu. Szarek, Dworcowa 90. (F-2658

Skład
galanteryjno-bławatny tanio sprzedam z towarem. Inowrocław, Rynek 1. (F-2635

Skład skór
dobrze zaprowadzony w centrum Bydgoszczy na sprzedaż. Zgł. Kabaciński, Bydgoszcz, Chwytowo 7. (5541

Kompletne
urządzenie składu kolonjalnego na sprzedaż. Reich, Bydgoszcz, Jackowskiego nr. 15-16, I ptr. (5510

Nowe ule
sprzedam tanio. Miedzyn, Trentowskiego 47, p. Bydgoszcz. (5558

Kredens
duży, dębowy w doskonałym stanie, nadający się do restauracji lub do majątku, sprzedam za 300 zł. Pomorska 49-50, I p. lewo, zastać od 3—8. (F-2381

Maszynę
parową 80/120 P.S. na 7 atm. 1 cylindrową, którą można obejrzeć w ruchu, sprzeda Wielkopolska papiernia, Bydgoszcz-Czyżkówko, tel. 1151 i 1137. (5401

Pianina
pierwszorzędne tanio do nabycia. Centrala Pianin, Pomorska 10, telefon 1738 (vis a vis Straży Pożarnej). (F-2572

Karetę 4 osobową
w dobrym stanie, wiatrak motorowy sprzeda majątek Kaczebagno, pow. Lubawa. (5349

Salon
mahoniowy, solidny, wykwintny prawie nowy, sprzedam. Adres w Filji Dziennika Bydgoskiego. (F-2390

Pianino
czarne, krzyżowe, korzystnie na sprzedaż. Koerdt, Król. Jadwigi 4 b. (F-2652

Wiertarka
elektryczna 220 volt tanio na sprzedaż. Wiad. Karliński, Łokietka 24. (5543

Samochód
jak nowy! 6 osobowy za 3000 zł. z koncesją lub bez, na sprzedaż. St. Ludwiczak, Poznań, Górna-Wilda 115. (4458

Samochód
Opel 9 osobowy gotów do jazdy zaraz na sprzedaż za 1450 zł. Tczew, M. Gliszczyński, Mickiewicza 10. (5480

Repozytorjum
oszklone, żaluzja i drzwi, okno zwycz. i małe wystawne, żyrandol gazowy, waga decymalna, gramofon z płytami tanio na sprzedaż. Zgł. Zimka, ul. Zamojskiego 6, III ptr. od 12—14 godz. (5540

Maszyna szewska
i maszyna do cholewek w dobrym stanie na sprzedaż. Grunwaldzka nr. 88, skład. (5547

Sprzedam
2 dywany ścienne i 1 obraz obraz olejny święty na płótnie. Jezuicka 7, II ptr. (5562

KUPNA

Sztuciec
srebrny, na 12 osób, nawet z monogramem kupię natychmiast. Łask. zgłoszenia pod „Sztuciec srebrny“ do filji Dzien. Bydg. (F-2609

Złoto
i srebro kupuje Br. Kochańscy i Künzl, Gdańska 139. (1982

Kupię
akcye Banku Polskiego. Oferty z podaniem ceny uprasza: Sonet, Bydgoszcz, ul. Wesoła nr. 13. (4792

Kupię willę (5416
solidną z ogrodem w Bydgoszczy. Cena 10—15 tys. zł. Oferty pod „M. S. nr. 5416“ do filji Dz. Bydg. Dworcowa 2.

Kasę „National“
poszukuje się celem kupna. Restauracja „Wodewil“, Toruń, Bydgoska 12. (5205

Prasy
balansowe ręczne kupimy. Of. pod „Używane“ do filji Dz. Bydg. Dworcowa 2. (F-2479

Poszukuje się
kupna używanego w dobrym stanie pieca cylindrowego do łazienki na węgiel. Zgł. do Dzien. Bydg. pod „B. J. 5“. (5129

Skład
kolonjalny z urządzeniem i mieszkaniem, w ruchliwej ulicy kupię zaraz. Płacę gotówką. Śpieszne of do W. Reuter i Ska Dworcowa 73. (F-2661

Kupię
dom z interesem w ruchliwem mieście i dobrem położeniu, gdzie znajduje się gimnazjum, za gotówkę do 35.000 zł. Of. do filji Dzien. Bydg., Dworcowa 2, pod „Kupno 101“. (F-2648

Poszukuję
piekarni celem kupna zaraz. B. Nowak, Trzeciewnica, poczta Nakło. (5502

Dom
kupię na wsi lub w miasteczku. Zgł. do do filji Dz. Bydg. Dworcowa 2 pod „Dom“. (F-2670

LEKCJE

Kto
udzieli gruntownie matematyki. Of. pod „G.“ do filji Dz. Bydg., Dworcowa 2. (F-2676

Kursy kroju.
Uczennice mogą się zgłosić. Wyuczam dobrze i tanio. Misiewiczówna, dyplomowana mistrzyni, ul. Sienkiewicza 8. (F-2689

POSADY WOLNE

Stenografji
wyucza darmo, listownie Redakcja Stenografa Polskiego, Warszawa, Szczygla 12. (3116

Stałe posady
po wyuczeniu fotografowania udziela „Wiol“, Sienkiewicza 44. (F-2574

Chcesz otrzymać posadę
musisz ukończyć kursa fachowe korespondencyjne prof. Sekułowicza, Warszawa, Żórawia 42. Kursa wyuczają listownie: buchalterji, rachunkowości kupieckiej, korespondencji handlowej, stenografji, nauki handlu, prawa, kaligrafji, pisania na maszynach. Po ukończeniu Świadectwo. Żądajcie prospektów. (3666

Agenta
na keksy, czekoladę i cukierki poszukuję. Kronszewski, Rycerska 17—18. (F-2641

Poszukuję
do mojego składu manufaktury i konfekcji, możliwie zaraz, dzielną samodzielną sprzedawaczkę, biegłą w języku polskim, obeznaną z klientelą ze wsi, na stałą posadę. Zgł. z podaniem pensji przy wolnem utrzymaniu oraz odpisem świadectw i dołączeniem fotografji nadesłać do: Dom Towarowy, Skarszewy, Pomorze. (5354

Dzielnego
czeladnika krawieckiego poszukuję. Piotr Malinowski, ul. Fordońska 76. (F-2710

Potrzebny
czeladnik szewski na wszelką robotę. Zygmunt Jabłoński, Bielawki, Poniatowskiego 9. (F-2705

Stałą
i pewną posadę w Toruniu w domu okazyjnego kupna (antykwarjat) w charakterze zaufanego kierownika do objęcia zaraz posada. Nie wymaga uczonego kupca, może być zredukowany urzędnik lub inwalida. Warunek: stawienie 4—5000 zł. kaucji, którą to sumę się zagwarantuje. Oferty do „PAR“ Toruń, Szeroka 46, pod „1390“. (5527

Młoda zdolna
krawcowa przyjmie pracę na wsi we dworze. Łask. zgłoszenia do Dz. Bydg. dla „E. K.“ (5512

Pomocnik
fryzjerski, męski i damski, potrzebny zaraz. W. Kuźmiński, zakład fryzjerski. Golub (Pomorze), Rynek 34. (5352

Fryzjera
damsko-męskiego poszukuję od 15. 3. 27. lecz tylko pierwszorzędną siłę. J. Rekuć, Bydgoszcz, Sienkiewicza 54. (5488

Marszantka
samodzielna potrzebna zaraz. Zgłosz. z odpisem świadectw wraz z fotogr. nadsyłać do: Salon mód, Działdowo (Pomorze), ul. Dworcowa 2. (5350

Stała
zaufana posada. Samotny pan poszukuje w najkrótszym czasie starszą, rzetelną i samodzielną dziewczynę, lub młodszą bezdzietną wdowę do małego przyjemnego gospodarstwa, z małym żywym inwentarzem znającą się cośkolwiek na kuchni Znajomość języka polskiego pożądana. Oferty pod „P. K.“ do Dz. Bydg 5470

Uczeń
syn uczciwych rodziców, potrzebny zaraz do składu delikatesów. Zgł. do firmy Zimoch, Niedźwiedzia 7. (5552

Służąca
potrzebna. Adr. w Dzien. Bydg. (5584

Służąca
uczciwa i schludna może się zaraz zgłosić. Krakowska 8 1 p. (5517

POSADY POSZUKUJĄ

Z nowoczesnemi
maszynami obznajmiony cholewkarz, modelista dyplomowany poszukuje posady. Wiadomość: Łódź, Marszałkowska 10, Furmanek. (5216

Czeladnik
piekarski poszukuje pracy zaraz. Zgł. pod „Czeladnik“ do filji Dz. Bydg., Dworcowa 2. F-2649

Dziewczę
obeznane z wszelką pracą domową, ma bardzo dobre świadectwa poszukuje od 15. III. posady. Zgł. pod „U. St.“ do Dz. Bydg. 5471

DZIERŻAWY

Dzierżawa
120 mórg buraczanej ziemi z kompletnym żywym i martwym inwentarzem lub bez inwentarza. 20 mórg przy mieście z budynkami 800 zł, oraz piekarnie, mieszkania i interesa handlowe poleca i przyjmuje biuro „Pogoń“, Dworcowa nr. 80. Tel. 18-15.

Młyn
wodny 40—60 centnarów przemiału, szukam w dzierżawę. Oferty pod „Młyn 60“ do Dz. Bydg. (F-2608

Ogród
owocowo-warzywny i stajnię wydzierżawię. Hetmańska 10. (F-2647

Dom Rolniczo-Handlowy
z dużym masywnym śpichrzem, składem i wygodnem mieszkaniem w Przechowie 2½ kilm. od miasta Swiecia z powodu choroby natychmiast na sprzedaż wzgl. wydzierżawienia. Cała posesja składa się z 3 budynków, śpichrza i 6 mórg roli. Zgł. przyjmuje Donarski, Swiecie n. W., ul. Mickiewicza 20. (5519

Skład
rzeźnicki z mieszkaniem 2 pokoje i kuchnia, warsztat i stajnia zaraz do wynajęcia. Wiad. u gospodarza F. Schnajder, Bociauowo 7. (5561

MIESZKANIA

Mieszkania
3—4 pokojowego poszukuje bezdzietne małżeństwo. Of. pod „Czynsz z góry, remont“ do filji Dzien. Bydg., Dworcowa nr. 2. (F-2494

Zamiana
mieszkania. Pokój z kuchnią, parter, Graniczna, zamienię na taki sam ewtl. 2 lub 3 pokoje z dopłatą, w śródmieściu. Of. pod „B. G.“ do filji Dz. Bydg., Dworcowa 2. (F-2628

POKOJE

Pokój
odnowiony do wynajęcia. Nakielska 8, I ptr. lewo. (5513

Pokój
umebl. do wynajęcia, ul. Szczecińska 4, ptr. (F-2673

2 pokoje
frontowe do wynajęcia. Słowackiego 2, I ptr. (F-2672

Pokój
umebl. z używaniem kuchni lub bez poszukuje bezdzietne małżeństwo. Of. pod „B. R.“ do filji Dz. Bydg. Dworcowa 2. (F-2703

2 pokoje
do wynajęcia. Mickiewicza 1, II ptr. (F-2695

2 pokoje
umebl. do wynajęcia, ul. Kołłątaja 10, I ptr. lewo. (F-2693

Pokój
umebl. dla pana lub dla bezdzietnego małżeństwa z używaniem kuchni do wynajęcia. Glinki nr. 18. (5066

Biuro obrony prywatnej
Karola Schrödela,
Nowy Rynek 6, II. ptr,
załatwia wszelkie sprawy sądowe, hipoteczne, karne, kontrakty spółkowe, administracyjne, reguluje hipoteki, załatwia wszelką korespondencję i przeprowadza ciche akordy. (10169

ROZMAITE

Bar Angielski
ul. Gdańska (obok kina Kristal) świeże zdrowe obiady z 3 dań 1,00 zł. Codziennie wieczorem powiększona pierwszorzędna orkiestra salonowa i jazzband do rana. (4403

Restauracja - Wenecja
Obiady, kolacje i piwo lub kawa 90 gr. Sniadeckich nr. 29. (F-2598

Kawiarnia Royal
codziennie od 7—9 występy, arje i pieśni. Koncert artystyczny nowej orkiestry. (3009

Z Paryża
Wiednia i Berlina nadeszły świeże żurnale mód na wiosnę-lato 1927, zeszyty miesięczne oraz żurnale męskie do Księgarni Bydgoskiej N. Gieryna, Bydgoszcz, Plac Teatralny 3. (5551

PRZYSTOJNA PANNA
lat 29, wykształcona i muzykalna, posiadająca wyprawę i 2-pokojowe umeblowanie dla braku znajomości, poszukuje na tej drodze męża. Panowie (urzędnicy) na stałem stanowisku (ewentl. wdowcy) zechcą złożyć of. wraz z fotografją do Dz. Bydg. pod „K. 18“. (5398

Młody pan
lat 25, kawaler, katolik, posiada majątku 10 tys. zł., szuka młodej od 18 do 24 lat panny także katoliczki, która posiada najmniej 8—10 tys. zł. lub odpowiednie gospodarstwo. Zgł. z dołączeniem fotografji do Dz. Bydg. pod „P. J. 8“. (5524

10-20000 zł.
poszukuje poważne przedsiębiorstwo handlowe za gwarancją hipoteczną na okres czasu 1 roku. Procent podług umowy. Of. pod „B. 1000“ do Dzien. Bydg. (4920

Wspólnikiem
na bardzo dogodnych warunkach będzie ten, kto odda tylko ubikacje na skład w Grudziądzu lub Bydgoszczy. Dokładny opis interesu przejrzeć można w Adm. Dzien. Bydg. 5077

20—30.000 zł.
poszukuje na I hipotekę dużego przedsiębiorstwa handlowego w Bydgoszczy wartości 300.000 zł. na podstawie dolarowej. Procent według umowy. Zgł. pod „Hipoteka“ do „Par“, Bydgoszcz, Dworcowa 72. (5493

Wypożyczę 700 zł.
Warunek dobry zastaw, procent według umowy. Zgł. pod „Powiat“ do Dz. Bydg. (5544

2000 złotych
na I hipotekę na gospodarstwo 18-morgowe poszukuję zaraz. Of. pod „Hipoteka 9“ do Dzien. Bydg. (5475

Ostrzega się
że mieszkaniem Michniewskiego, Ossolińskich 10, dysponuje gospodarz. (5384

Zgubiona
książeczkę wojskową na nazwisko Wojciech Domeracki unieważnia się. (5468

Sierotę
panienkę 13—16 letnią przyjmę za wychowanicę. Of. z fotografją sub „Troskliwa opieka“ do Dzien. Bydg. Dworcowa nr. 2. (F-2674

Do wiadomości

palaczy kotłów parowych:

Stowarzyszenie Dozoru Kotłów Parowych w Poznaniu zawiadamia zainteresowanych, iż **w kwietniu br.** odbędzie się **w Bydgoszczy** (5572

miesięczny kurs dla palaczy kotłów parowych.

Informacji udziela i przyjmuje zapisy miejscowy Oddział Stowarzyszenia, Bydgoszcz, ulica Król. Jadwigi 19, I piętro, codziennie od godz. 8—3 po południu i w święta od godziny 8—10 rano.

Sprzedaż przymusowa.

W poniedziałek, dnia 14. marca br. o godz. 10-ej przed południem przy ulicy Kwiatowej nr. 7 u pana Żurawskiego, sprzedawać będę najwięcej dającemu i za gotówkę 5663

szafę do książek.

Milczewski, pom. kom. sądowy w Bydgoszczy.

Sprzedaż przymusowa.

W poniedziałek, dnia 14 marca br. o godzinie 12-ej w południe przy ul. Stawowej 39 sprzedawać będę najwięcej dającemu i za gotówkę 5662

maszynę do pisania marki Orzeł

Milczewski, pom. kom. sądowy w Bydgoszczy.

Kontrola wodomierzy.

W dniach najbliższych będzie uskuteczniona kontrola wodomierzy. Celem przyspieszenia kontroli uprasza się ułatwić kontrolerom dostęp do wodomierzy, (§ 44 rozp. pol.).

Niedoręczone przy kontroli właścicielom domów kartki z zaopatrzonym wodostanem, mogą być później odebrane w **Dyr. Kanal. i Wod., Jagiellońska nr. 38,** pokój nr. 16.

Bydgoszcz, dnia 7. III. 1927 r. (5631

Mag. Dyr. Kanal. i Wodociągów.

Z p. (—) **Ed. Tuhlelewicz**, decernent.

15. Państw. Loterja Klasowa.

105.000 losów, 52.500 wygranych i 1 premja.

Największa wygrana:

600.000 złotych

1	premja w kwocie		400.000 zł
1	wygrana	„	200.000 zł
2	„	po	100.000 zł
2	„	po	60.000 zł
5	„	po	50.000 zł
9	„	po	25.000 zł itd. itd.

Ogólna kwota wygranych: **16.000.000 złotych**

Ciągnienie I. klasy: 13-go i 14-go kwietnia 1927 r.

Cena losu do każdej klasy:

1/1 los = 40 zł, 1/2 losu = 20 zł, 1/4 losu = 10 zł.

Zamówienia listowne załatwia się odwrotnie.

Szanownych Klientów, którym zależy na swych losach do następnej Loterji, uprasza się o bezzwłoczne wykupienie tychże, gdyż jestem zmuszoną je sprzedawać. 5624

Kolektura M. Rejewskiej, ulica Dworcowa 17.

Do prania bielizny (2543

polecenia godnym jest preparat mydlany **„SAPON“** ze znakiem ochronnym koszulką. Środek pod gwarancją nieszkodliwy, od 20 lat chlubnie znany, a teraz jeszcze znacznie ulepszony. Kto raz spróbuje już go nie porzuci. Wszędzie do nabycia. Przy zakupie zważać na znak ochronny „koszulka“.

Chem. Fabr. „ERGASTA“ C. Nagorski, Starogard Pom.

Skład rowerów

i wszelkich części zapasowych.

Wirówki (Milena), **maszyny** (Singera) na bardzo korzystn. warunkach spłaty, aż do 18 miesięcy.

Własny warsztat reparacyjny.

Franciszek Górski, Koronowo

ulica Tucholska nr. 11. (5603

Prima olej jadalny

czysty, rzepakowy, poleca po niskich cenach Olejarnia Pomorska, Chełmno. (5363

Dachówki

cementowe

Rury do studni i kanalizacji

Dreny od 2-12 cal.

Flizy cementowe

w kolorach i wielkościach.

Dachówki szklane

poleca po niskich cenach i dogodnych warunkach zapłaty (4975

R. Fabianowski

fabryka wyrobów cementowych, **Koronowo.**

Tel. 49.

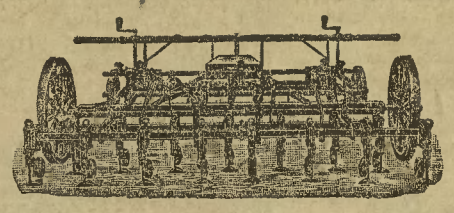

Dehnego

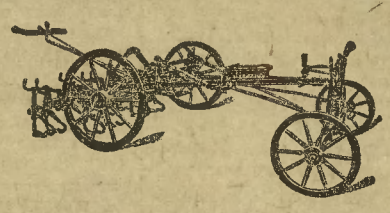

oryginalne

wypielacze „Siegerin“ są niedoścignione.

Prosta konstrukcja. — Lekkie i łatwe przesuwanie, opuszczanie i podnoszenie ramy nożowej. — Najnowsze udoskonalenia, opatentowane.

Proszę żądać prospektów. (4859)

Józef Szymczak

Maszyny i narzędzia rolnicze

Bydgoszcz, Dworcowa 84/85. Telef. 1122.

Baczność!

Skład skór

w mieście ruchliwem, z wyrobioną klientelą, z urządzeniem, obszernem mieszkaniem, całą lub częścią towaru, z powodu wyjazdu zaraz **na sprzedaż.** Zgł. do Dz. Bydg. pod „Zaraz 15“. (4856

Wiosna się zbliża!

A gdy słońce się uśmiecha, to pora właściwa, aby pomyśleć już o ubiorze wiosennym!

Wystawowe okna naszego magazynu wykazują doskonały przegląd co modne, gustowne i korzystne.

Nigdy jeszcze oddziały naszego domu nie obfitowały w tak bogaty wybór towarów! nie sprzedawaliśmy po cenach tak niskich!

Wszystkie oddziały naszego magazynu zaopatrzyliśmy przezornie w

Nowości wiosenne

na wymagania skromne do najwybredniejszych gustów, tak, że każdy ma możność przyodziać się u nas gustownie, podług najnowszej mody, a przytem bardzo tanio.

Co jutro modne dzisiaj już mamy na składzie

Specjalna pracownia sukien, kostjumów i płaszczy damskich
pod gwarancją pierwszorz. wykonania i modnego kroju

Codziennie napływają nowości ostatniej mody

Konfekcja damska i dla dziewcząt	**Kapelusze damskie** Stroje i wszelkie przybory	**Konfekcja męska i dla chłopców**
Materjały damskie i jedwabie	**Towary krótkie i galanterja**	**Materjały ubraniowe** Przybory krawieckie
Materjały bieliźn. i gotowa bielizna	**Firany, Gobeliny** Dekoracje i chodniki	**Artykuły męskie — Kapelusze**

Nowe kroje Ullsteina nadeszły. **Kto u nas kupuje, oszczędza pieniądze.** **Nowe kroje Ullsteina nadeszły.**

Dom Konfekcyjny Tow. Akc.

Bydgoszcz, Stary Rynek **Poznań**

(5599